

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 41-42, martie-iunie 2021**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ADRIAN NĂSTASE

Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Teodor Oancă

Tudor Nedelcea

Nicolae Pârvulescu

Ștefan Vlăduțescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Nicolae Dabija

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Fircă

Spiridon Popescu

Camelia Zăbavă

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor- șef

Mircea Pospai - Redactor- șef adjunct

Dumitru Duță - Redactor- șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

Victor Martin - Redactor

George Geafir - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de Valentina Irina Ciobanu

Prezentare grafică & DTP

Daniela Truică, Irina Dumitrescu

edituragrafix@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-3397

Gelu Negrea

MITOLOGIA ȚĂRANULUI ROMÂN

Una dintre revistele noastre culturale tinere a găzduit recent în paginile sale o anchetă literară insolită și deosebit de spectaculoasă, consacrată personajelor negative (da, da, ați citit bine: negative!) din literatura română și universală. Participanți mulți și de calitate, răspunsuri interesante, argumente convingătoare întru susținerea punctelor de vedere cu care repondenții și-au însoțit de cele mai multe ori opțiunile – pe scurt, o izbândă publicistică și culturală indiscutabilă.

Dar, se știe: în orice împrejurare, rareori lipsește buclucașa excepție de natură să întărească regula. De pildă, personal consider că includerea printre „negativi” literaturii române a celor trei copii din prima căsătorie ai lui Ilie Moromete din cunoscutul roman al lui Marin Preda – numiții Paraschiv, Nilă și Achim – este mai mult decât o nedreptate, este o eroare.

Ce li se poate imputa, pe fond, acestor tineri țărani pentru a merita calificativul de personaje negative? În nici un caz stoicismul cu care încalță bătaii crunte din partea „pozitivului” lor părinte! Chestiunea care rezultă din narativul romanului *Moromeții* o reprezintă dorința lor de a părăsi satul în favoarea Capitalei, moment care îl marchează serios pe Ilie Moromete. Privit din perspectiva tatălui – investit cam prea generos și nu tocmai justificat în toate vorbele și faptele sale cu girul credibilității absolute – exodul urban al celor trei face dintr-înșii oițele rătăcite de turmă pe care grijuliul păstor încercă să le readucă pe calea cea bună. Dar ar fi, într-adevăr, rămânerea în sat o soluție optimă și pentru ei? Este discutabil – îndoielnic, chiar – dacă, fascinați de personalitatea lui Ilie, nu ne mai identificăm servili cu punctul lui de vedere și ignorăm posibila dreptate a părții adverse. Cum stau lucrurile în realitate?

Prin plecarea lui Paraschiv, Nilă și Achim, familia ar fi privată de mâna de lucru capabilă să compenseze comoditatea și lipsa de tragere de inimă într-ale muncii a tatălui. Să ne amintim că încă din primul capitol al romanului, cel al

întoarcerii de la câmp, ei cad frânți de oboesală. La seceriș, tot „copiii sunt aceia care vor munci”, în vreme ce Moromete trage chiulul „pierzându-se pe miriște în contemplări nesfârșite”. Iar situațiile de acest gen se repetă cu regularitate. Cât privește eventualele satisfacții... Paraschiv, care este flăcău de însurat, umblă îmbrăcat cu o pereche de pantaloni militarești („singurii pe care îi avea”), ceea ce nu-i deloc firesc în condițiile în care până și sărăntocul Bircă își poate permite să se îmbrace duminica de sărbătoare („costumul negru și cravata nu-i stăteau rău...”), ba chiar să se dea cu felurite coloniale când iese la horă. Copiii Moromeților sunt însă obijduți și umiliți, deși condiția materială a familiei nu justifică aceasta. În plus, ei trebuie să suporte permanent atitudinea disprețuitoare a tatălui, angajat într-o eternă campanie de minimalizare a personalității fiecăruia.

În altă ordine de idei, intenția lor de a părăsi satul este congruentă mersului obiectiv al istoriei, societatea industrială exercitând o firească atracție pentru pătura tânără a clasei țărănești care găsește aici o posibilitate inedită de realizare socială. Cei trei copii vor să scape de teroarea autorității părintești, să-și câștige râvnita independență și, nu în ultimul rând, să escaladeze granițele altui orizont, ferit de trudnicia, mizeria și nesiguranța vieții la țară. Între aspirația către învățătură a lui Niculae și propensiunea spre bunăstare și confort a fraților săi, diferența este de mijloace, scopul rămânând același: îndepărtarea de un spațiu al existenței apăsător și mutilant prin lipsa șanselor de afirmare. Membrii colectivității care dispun de o perspectivă mai largă (popa, învățătorul, Iocan...) realizează că, pentru tânăra generație, țărănia nu mai este nici singura și nici cea mai bună dintre ocupațiile posibile. Pledoaria institutorului Teodorescu de la serbarea care încheie anul școlar este relevantă în acest sens. Și convingătoare: „Sunt țări care nu sunt așa bogate ca a noastră și trăiesc mai bine ca noi. (...) Ei s-au lăsat de plugărie și au început să facă industrie; în fabricile lor ei țin pânza și ne ia grâul nostru pe ea, bucatele noastre (...). Eu am vrut să vă spun că trebuie să vă dați copiii la școală, să învețe carte și să apuce alte drumuri...”

În felul lor tulbure și întortocheat, de voie sau de nevoie, Paraschiv, Nilă și Achim tocmai asta vor: să apuce alt drum! Interesant este că soluția plecării din sat nu îi este cu totul străină nici lui Ilie:

„– Măi, Țugurlane! exclamă deodată Moromete. De ce stai tu aici să muncești pe din două pe moșia ciocoiului ăsta?!

– Dar ce să fac, Moromete?

– Du-te în lume, domnule! zise Moromete cu un glas din care se înțelegea că nu vorbea doar ca să se afle în treabă. Du-te în lume și ai să găsești tu să muncești mai cu folos decât aici (...). Eu în locul tău aş pleca, domnule, și îndărăt nu m-aş mai uita”.

Frumos sfat, util sfat – lucid, judicios. Din păcate, valabil doar pentru alții, nu și pentru propriii copii. Orgoliul de *pater familias* infailibil e mai puternic decât gândirea, mult lăudată gândire a lui Moromete. Luând în considerație și argumentele celeilalte părți, așadar, din aparentele bune intenții ale tatălui nu prea mai rămâne mare lucru, opoziția la intențiile fiilor de a-și croi un alt destin, circumscriindu-se poziției refractare, de respingere a altor soluții decât cele pe care i le oferă suficiența înțelegerii sale practice primitive, limitate la autoritarismul colțuros și intolerant care reciclează în arealul familial remanentele unui paternalism tribal anacronic.

Și totuși, Paraschiv, Nilă și Achim sunt tratați de „negativi”. Și asta doar pentru că, între rural și urban, ei optează pentru ultimul, cutezând a desfide o cutumă bazată cvasi-exclusiv pe inerție. Fiindcă nimic nu dă mai mult măsura României ca țară eminentamente agrară în spirit și regresivă în sentimente decât necurmata sacralizare a ruralului de farmecul căreia ne lăsăm toți subjugăți cu lejeritate de câteva secole bunicile. Eterna și fascinantă laudă a țăranului român și incontinențel elogiu al universului țăranesc văzut ca vatră spirituală primordială și principală matrice producătoare de valori par a face parte din obligațiile noastre patriotice. Sau, în orice caz, din trusele retoricii culturale curente. Aproape tot ce apare marcat cu semnul plus în mitologia etnică românească este plasat în sfera țăraniei sau își revendică rădăcinile de pe undeva, de pe-acolo. Parcă mai mult decât în alte culturi, la noi, ruralitatea beneficiază de o înțelegere simpatetică apăsată și rareori cenzurată, compasiunea și indulgența luând nu o dată locul evaluării lucide, nepărtinitoare, obiective.

Condiția dintotdeauna precară social a țăranului român i-a sensibilizat, pare-se, mereu pe intelectualii români determinându-i să-i retușeze și să-i cosmetizeze idilic imaginea reală – operațiune desfășurată pe multiple paliere și în variate

moduri, începând de la exagerarea conștiință prin atribuire voluntaristă, nesuținută documentar, a unor merite disproporționate în edificarea câtorva dintre momentele importante ale istoriei naționale și sfârșind cu falsificarea, pur și simplu, a unor realități culturale arhicunoscute. Un exemplu minor din această a doua categorie de fapte creștinești: toată lumea știe că varianta cea mai expresivă, mai complexă și mai valoroasă estetic a baladei *Miorița* este scrisă (prelucrată ar fi un eufemism!) de Vasile Alecsandri, dar asta nu ne împiedică să concedem la gesturi de duioasă amnezie, asimilând-o creației folclorice rurale. Pandonomia sămănătorismului ideologic și literar își prelungește ecoul până în zilele și nopțile noastre de sânziene, o formă radicală a sa constituind-o ocultarea problematicii țăranului și a lumii satului în studiile contemporane dedicate românului și românismului. Condiția „omului recent”, locuitor al meleagurilor strămoșești, spre europene, este una urbană *par excellence*; despre țărani (ca și despre morți) – numai de bine. Cu alte cuvinte, nimic...

În mentalul colectiv, dihotomia rural-urban, dislocă două falii distincte ale imaginarului național, configurând maniheist o serie nesfârșită de polarități ireductibile: moral – imoral, frumos – urât, bine – rău, autentic – fals, durabil – pasabil, viteaz – laș, peren – derizoriu etc., etc. Ruralul este curat și tangent la metafizică („veșnicia s-a născut la sat”, nu?) – urbanul e, dimpotrivă, corupt și eșuat în superficii circumstanțiale. Acest mod schizofrenic de a ne raporta la o realitate ontologică ce s-ar cuveni privită și percepută organic și omogen ne aruncă în plin paradox: aspirăm la modernitate și europenism, dar continuăm să ne legitimăm cu valorile tradiției și naționalismului în catrință și ițari. Pe cale de consecință, evaluăm morfologia realităților autohtone cu măsuri nejustificat diferite: animați de luciditate și spirit critic în arealul urban, concilianți și evazionisti până la abandonarea criteriilor și a rigorilor când vine vorba de „Măria Sa Țăranul Român”. Convinși – culmea! – că procedând astfel îi facem respectivului țăran un mare serviciu cu toleranța noastră mălăiață și pășunistă. Din afacerea asta el nu câștigă absolut nimic: dispensa de exigență nu forjează valori, ci le relativizează contraproductiv.

Îngurgitând de timpuriu ideea că suntem, la origini, popor de păstori și agricultori, am eșuat, intelectual vorbind, în însușirea necritică a rura-

lității ca emblemă singulară a fizionomiei noastre etnice. Iar consecințele n-au întârziat să apară și să prolifereze dezlănțuit. Din exponent și păstrător al tradițiilor naționale, țăranul s-a transformat într-un fel de turnesol universal, într-un revelator ambulant, unicul apt să testeze convingător și să omologheze fără greș integrala tablei de valori – economice, morale, politice, sociale, culturale, religioase etc. – care își cereau dreptul natural de a penetra și fertiliza structurile societății românești.

Dar lucrurile nu s-au oprit aici: inofensiva, inițial, grilă de raportare s-a opacizat pe nesimțite prin utilizare abuzivă, preschimbându-se în element de contrast, de opozabilitate față de tot ceea ce – justificat sau nu – a fost resimțit ca agent purtător de conotații negative, mai cu seamă când acesta parvenea pe filieră externă. Și cum întreaga cohortă de influențe maligne pe care „neagra străinătate” le deversa în albia curată a românismului, în textura nealterată a fibrei naționale reduse la ruralitate și patriarhalism, trecea obligatoriu prin purgatoriul urban – sediul instituțional, spiritual și de decizie consacrat –, s-a produs o scindare, o polarizare vehementă a locației Răului invadator și Binelui asediat. Corpul social s-a fracturat, născând un monstru bicefal și antinomic, cu anodul și catodul plasate diametral la sat și, respectiv, la oraș. Comunicarea armonică dintre părți s-a anemiât pe măsura atomizării sociale, iar în plan cultural fenomenul a căpătat mai mult relief decât în alte domenii.

Nicăieri mai patetic ca în literatura română, de exemplu, transferul din rural în urban nu este perceput ca o asemenea groaznică dezrădăcinare, ca o ireparabilă pierdere a identității, ca un pelerinaj letal pe tărâmul unor Sodoma și Gomora tuturor abominabilităților imaginabile. Despărțirea de sat îmbracă forme de disperare cosmică, găsindu-și echivalent doar în biblica alungare a omului din paradis. Versurile cunoscute ale lui Octavian Goga sunt edificatoare în această ordine de idei și, mai ales, sentimente:

„De ce m-ați dus de lângă voi/ De ce m-ați dus de-acasă/ Să fi rămas fecior la plug/ Să fi rămas la coasă / Atunci eu nu mai rățăceam/ Pe-atâtea căi răzlețe,/ Și-aveați și voi în curte-acum/ Un stâlp la bătrânețe”...

Victor Martin

CONDIȚIA INTELECTUALULUI

Inginerul nu este un intelectual. Nici scriitorul nu este un intelectual. Nici filozoful, nici profesorul, nici pictorul, nici criticul literar, nici strungarul. Până la un punct.

Acest punct este depășirea condiției de inginer, scriitor, filozof etc. Este sărirea peste propria condiție meschină și saltul în intelectualitate.

Intelectual ești pur și simplu. Sau nu ești.

Intelectualitatea este o formă superioară de autopercepție și percepție externă, în același timp. Întâi trebuie să-ți depășești condiția primară de inginer, istoric, filozof sau poet și să treci la condiția secundară, superioară, de intelectual.

Dacă ai ajuns la aceasta condiție, e de la sine înțeles că ai capacitatea de a-ți conștientiza condiția. Nu mai rămâne decât să poți demonstra și altora că ești intelectual. Dacă reușești să activezi și percepția externă asupra ta, ești un intelectual recunoscut. Nu cunoscut, ci recunoscut; sunt mulți intelectuali de față foarte cunoscuți, dar nu recunoscuți.

Numai intelectualul recunoscut se poate bucura de un succes real. Cunoscuți sunt și cântăreții de manele, și politicienii, dar aceștia nu sunt intelectuali. Numai intelectualul recunoscut este unul adevărat și nu presupus intelectual. Să te crezi intelectual sau să te recunoască lumea ca intelectual nu este de-ajuns. Cele două componente, externă și internă, publicul și conștientizarea proprie, trebuie să acționeze simultan.

Nu mai vorbim de cea de-a treia componentă: cel care recunoaște și certifică calitatea de intelectual a cuiva. Dacă am face-o, ar trebui să analizăm un lucru de la sine înțeles. Dacă un intelectual recunoaște calitatea de intelectual a cuiva, iar el este recunoscut de un altul, care este recunoscut de un altul și așa mai departe, putem da, în acest lanț teoretic, peste un intelectual ambiguu și tot eșafodajul se dărâmă. Lucrul e imposibil deoarece doar un intelectual adevărat poate înțelege și recunoaște alt intelectual.

La nivel primar, de inginer, doctor, matematician, cercetător sau scriitor, poți afirma că

nu poți înțelege ceva. Nu te faci de rușine. Pui mâna pe carte, citești, socotești, cercetezi, perfecționezi, inventezi, ajungi la o concluzie.

Profesionalismul lucrează cu adevăruri relative, intelectualitatea cu adevăruri absolute. Trecerea de la profesionalism la intelectualitate e drumul de la dialectică la dogmatism.

Dacă ai ajuns intelectual, nu mai ai voie să afirmi că nu înțelegi ceva. Pentru intelectual, nu există lucru de neînțeles; toate lucrurile sunt de la sine înțelese, dogmatice.

Intelectualul trebuie să înțeleagă orice, chiar și la nivel intuitiv, dacă nu e posibil altfel. O inteligență superioară, cum este cea a intelectualului, nu are voie să se dea bătută în fața enigmelor existențiale sau de alt fel.

De la inteligență, se așteaptă mai mult decât punerea în practică a unei idei: se așteaptă ideea.

Condiția de intelectual este o condiție ingrată. Oamenii conștienți de acest lucru se feresc să afirme că sunt intelectuali. Ca intelectual, se cere prea mult de la tine. Sună frumos să fii considerat intelectual și numai proștii pot cădea în capcana de a se considera așa, fără a avea vreun merit.

La starea de intelectual ajungi doar dacă îți vezi de treabă, în condiția ta primară de scriitor, inginer sau orice altceva. Dacă nu-ți stă capul la faptul că ar fi bine să fii considerat intelectual, ești mult mai liber să te perfecționezi, să inventezi, să șlefuiști ce-ai făcut. Dacă nu cauți intelectualitatea ca pe o emblemă, aceasta poate plana asupra ta tot timpul.

E bine, totuși, ca această aripă de înger să te atingă cât mai târziu posibil, să te lase să-ți trăiești viața și să-ți vezi de meseria de inginer, cercetător, filozof, scriitor de vagoane sau orice altceva.

Dacă vrei să distrugi un profesionist, dă-i iluzia că e intelectual! Începi să-l lauzi, să-l premiezi, să-l minți că e peste măsură de frumos, talentat și inteligent.

Desființarea prin supraînființare e o metodă cunoscută de veacuri, mai ales de cei vicleni. Se știe că nu ți-e prieten cel ce te laudă, ci acela care te critică, numai că puțini au predispoziție să recepteze critica în mod pozitiv. Cei mai mulți au predispoziție să fie lingușiți, lăudați, premiați sau retribuiți fără merit și văd intelectualitatea ca pe un scop în sine.

Între intelectualism și intelectualitate e mare diferență; atât de mare, încât o văd foarte puțini.

Problema nu e dacă un inginer, filozof sau poet e un intelectual, ci faptul că, dacă vrea să

fie un intelectual adevărat, de marcă, trebuie să sară cât mai târziu de pe treapta de meseriaș pe aceea de intelectual. Nu trebuie să ajungă la destinație uitând stația de plecare.

Intelectualul forțat, cel care urmărește succesul facil, nu are viitor; fără trecut, nu există nici un viitor.

Condiția de intelectual nu e legată neapărat de cognitiv, de diplome, premii sau medalii. Și un sudor poate fi intelectual, cum, tot atât de bine, un academician poate să nu fie. Umbra Elenei Ceaușescu planează asupra multora.

Pseudointelectualii, cei care se numesc singuri intelectuali, de un mic grup de prieteni sau de un mic grup de interese, dețin, pe moment, pârgurile puterii: reviste, televiziuni, rubrici permanente în ziare de mare tiraj sau funcții bine plătite. Lor le convine să afirme că avem democrație, dar aceasta nu e decât o pseudodemocrație, o putere a poporului influențat de ei. Puterea mârlanului nu poate susține decât puterea pseudointelectualului, cel autoimpus și fără nici un fundament profesional.

Un profesionist de excepție poate deveni intelectual. Invers, drumul e imposibil. Intelectualul nu se denumeste și nu se autodenumeste, intelectualitatea fiind mai mult sau mai puțin inefabilă.

Din păcate, avem prea mulți intelectuali fabricați, doar așa, să nu zicem că nu avem și noi intelectuali. Până la o pătură de intelectuali adevărați, mai avem de mers. Aceștia nu se formează doar printr-o simplă schimbare de regim.

Orice tranziție creează pseudointelectualitate. De pseudointelectualii cu diplome goale sau doctorate compilate, se scapă greu. Cei ce se autointitulează azi intelectuali au de mâncat niște bani; chiar și de la UE. Când se va forma o intelectualitate adevărată, va fi nevoită să plătească oalele sparte de intelectualitatea actualei tranziții. Tragic e faptul că adulteriorii, sinceri sau falși, te pot face intelectual pentru numai un vot, un sejur în Germania sau, mai rău, pentru o bere sau o friptură.

Epoca pe care o trăim e asemănătoare anilor '50. Pseudointelectualii primilor ani de comunism au trăit din împrumuturi. Aceste împrumuturi au fost plătite, forțat, de cei ce au venit după ei, începând cu anii '70 ai secolului trecut. Azi, fenomenul se repetă.

Există tendința de a-i considera intelectuali pe filologi, pentru că stau mai mult între cărți.

Nu timpul pierdut în bibliotecă te face intelectual, ci puterea de percepție a ceea ce citești. Pot exista intelectuali care n-au citit decât o carte în viața lor. Depinde care este acea carte și, mai ales, dacă ai înțeles-o bine, foarte bine chiar, altfel decât cel cu inteligență limitată. Marii teologi, revoluționarii religiei, nu au avut nevoie decât de Biblie pentru a-și fundamenta propriile concepte.

Degeaba stai în bibliotecă; numărul cărților citite nu-ți folosește decât dacă ai înzestrarea naturală de a te ridica deasupra lor. Nu este intelectual cel ce a citit mult, ci acela care a citit cu folos.

Nimeni nu poate citi cât ar vrea; totdeauna rămâne ceva de citit. Totul e să ajungi în punctul în care nu te mai mulțumește nimic, să ajungi la inteligența superioară de a scrie ceea ce ți-ar plăcea să citești. Dacă se întâmplă să-i placă și cititorului acest lucru, sari de la nivelul de scriitor la acela de intelectual.

Nu toți filologii sunt scriitori; intelectuali, nici atât.

Dacă ești un inginer deprofesionalizat de sistem și îți găsești un refugiu, de exemplu, ca redactor la o editură, nu prea înțelegi ce e cu tine acolo; editezi cărți după ureche. Nefiind tu însuși talentat, nu poți descoperi talentul. Editurile n-ar trebui să angajeze redactori „pârâți”, adică redactori care n-au ajuns la puterea de a înțelege mai mult; pot da faliment. Când nu înțelegi ce e cu tine într-o funcție, e normal să nu înțelegi ce faci.

Dacă are vocație, profesionistul caută să sară la condiția de intelectual și să participe la formarea gustului public pentru ceea ce face el, să educe o masă de cititori. Dacă nu, rămâne ca-n piață.

De fapt, editurile noastre funcționează ca magazinele din Bagdad; dau faliment și se înființează într-un ritm amețitor. Un bun profesionist ia masa de cititori ca atare, lansând cartea și urmărind ce se întâmplă. Cartea nu e, totuși, varză, să o supui unei bune politici de piață și atât. Neprofesionistul procedează la fel, duce o bună politică de piață, dar lansează chiar varză pe post de carte. În ambele cazuri, de-o fi bine, de-o fi rău, profesionistul și neprofesionistul coexistă. Cine mai stă să-i identifice și să-i separe?

O țară dă lumii foarte puțini intelectuali veritabili. Datorită bunului simț, aceștia nu se exhibă, de cele mai multe ori rămânând simpli anonimi.

Cei mai mulți sunt profesioniști ratați, care, în paranoia lor, chiar se cred intelectuali.

E greu să deosebești un pseudointelectual, un meseriaș ratat, de profesionistul veritabil, cel îndreptățit să aspire la o nouă calitate, cea de intelectual.

Dintre profesioniști, unii își văd de treaba lor, alții fac saltul spre intelectualitate. Dacă au bani, se autosusțin. Dacă nu au, devin slugile celor ce se cred intelectuali, dar pe bani. Din cauza asta, discuția diferenței dintre intelectualii adevărați și cei ce se cred nici nu trebuie pornită.

Privind întrebarea dacă inginerul este sau nu intelectual, părerea mea este că problema e falsă. Orice meserie, nu numai cea de inginer, trebuie să se raporteze la intelectualizare. E bine să fii intelectual, dar acest lucru nu trebuie să fie un scop în sine, ci o tendință firească a profesionistului veritabil de a-și depăși condiția.

Mulți deprofesionalizați și-au făcut o meserie din a fi intelectuali. Fluturând intelectualitatea ca pe un steag, ei au devenit: activiști culturali, redactori după ureche, vorbitori de meserie, comentatori universali, secretari la filiale de partid sau de organizații internaționale.

La urmă, judecătorul suprem este timpul, intelectualul inefabil care trebuie să cearnă totul. Oamenii se mai pot înșela sau pot fi cumpărați; timpul, nu.

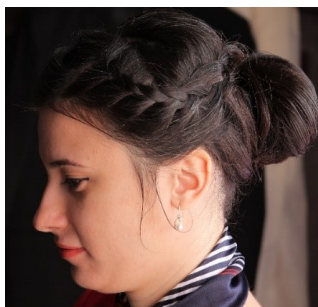
Livia Ciupercă

DOMNULUI TUDOR- SFÂNTĂ ÎNCHINARE!

Obștea-i pregătită
Pandurului Tudor
să-i răspundă-n cor
jertfelnic dor –
popor
slavoslovitor!
Mulți dușmani în juru-ne,
lifte nesătule,
Doamne al puterilor!
Țara Românească-i
tare-mpresurată.
Necredință și...
multă îngâmfare,
Doamne, ai tu milă!
Ianus se-nfiltrase-n
chip boieresc,
de nu știai nici
cu cine să mai vorbești.
Bietul Tudor-i derutat, foarte.
Aci, boierii-i făceau parte,
aci, dimpotrivă, sabie în coaste!
Îțele-s așa de încurcate,
Încât, nici peste un secol,
istoricii
Iorga, Xenopol sau Filitti
n-ajunseră la vreun consens.
Ba, că fu trădare,
ba că fu slăbiciune
sau joc dublu –
cert că bietul Tudor,
bărbat – fruntea Țării,
plăti, Bietul, tot El!
Dar pentru decimarea
oastei sale,
cine plătește, Doamne?!
Sau vorba străbună?
„Mortu-i vinovatul?!”
Păcat pentru trupul
zdrobit,
sfârtecat și
neînchinat!
În Târgovișteea străbună,
zice-se,

lângă zidul cel bătrân
al Domnescului lăcaș creștin,
învăluit în piatra cea neodihnită,
din iunie 1821,
zace trupul voinicului de altădată.
Frumosului
Curajosului,
Neînfricatului
Domn peste stirpea răsculată,
Plecăciune!
Inima-mi sângerează –
a neputință,
sau a lașitate?
Suntem noi oare, bravi români?
N-aș prea zice.
Bravi români au fost cândva,
în vremea lui Doja, Horea și-ai lui;
în vremea Viteazului și-a Crăișorul;
la Mărășești – Mărăști –
Oituz – Nămolosa!
E-he-hei... și mai târziu,
în marea și mica vechime...
Și cu tristețe, ce constatăm?
Avantajaii,
doar cei cu aripa de vultur
asupra Țării Românești,
adică,
Capiștea Pleonexii –
„scaunul cel de foc”.
Nesățioșii!
Dar nicio grijă.
Preasfântul timp
nu s-a vrut întru iertare.
Pentru niciun trădător
de credință, neam și țară!
Și-avem sfântă dovedire.
Și cei cu caftan boieresc,
și cei cu turban turcesc,
plătit-au cu vârf și îndesat.
Nihil sine deo!

Simona Ardelzu

**JURNAL
DE STĂRI**

o imagine frântă a unui ecou
într-o amintire

dezbrăcată pe stradă
scriu fiecare pas într-o carte
sau pe unde apuc doar o secundă

sub o altă mască
o iau de la capăt

trăiesc
dintr-odată o realitate
la umbra unui copac
în formă de crin

ar trebui să mă construiesc singură
oarbă în zgomote și simțuri

numele nu mi-l știu
sau îl citesc cu teamă
în cartea de identitate

într-o parte a vieții
există o ființă
născută din claritatea unor aforisme
virgine

este vie, spune în șoaptă
cuvântul tânăr

m-am oprit nebănuită
într-un pahar cu apă
în care mă străduiam
să cresc suflete și identități
diverse

noaptea dusă
pe autostradă

hrănesc idei
nostalgii
răsar ca ciupercile
hrănesc idei smulse
din mai multe limbi

și scrisul se hrănește
cu viziuni mute

zi de zi
cuvântul se aruncă

într-un țărm mlăstinos
pleacă la plimbare
curățat de griji

întâmpină greutatea
în somn

fuge derutat
prin creierul nașterii
într-un ochi spiritual

ca de o vorbire
de o forță vitală
pipăi
invizibila cunoaștere
fără să-mi dau seama
că între un bărbat și o femeie
timpul o ia la fugă dispare

obsedat de prelungita tăcere

vara aceasta de neînțeles
lăsându-și oarbă gândul în mine
ca pe un ou de cuc

bătându-mă pe umăr
fără să știe cât e ceasul

în vitrina ascunsă a inefabilului
de care mă tot împiedic
ca într-o continuă confuzie

îmbrățișări ale clipei
ca un parfum absorbit de nări

m-am văzut câteodată
vorbind cu un nume
încă nedizolvat
într-o carne
care abia învață
să meargă
pe propriile picioare

secvențe ale clipei tremură
sunt degete înghețate
în aura timpului
dând pagina următoare
a lumii

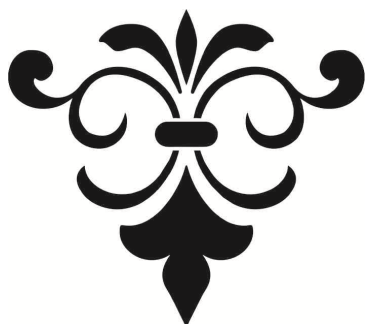
intrăm unul în altul
rămânem în pielea nopții
într-o naștere continuă

clipa asta descrie
spaima care soarbe
curenți de pe sânii realității
ce freamătă uitată
la marginea trupului

dimineța
când tu ești
boala mea de origine divină
palpabila întoarcere
a unui destin fără leac
așteptând ziua de mâine

chiar dacă
ființa se stinge
ea nu e decât un abur
infinită topică
indescifrabilă mișcare

conținută într-o singură
chemare

Gheorghe Mihail

PASĂREA ALBĂ

Lui Al. Piru.

Asupra ta voi veghea eu,
precum și asupra scrisului tău –
mi-a zis pasărea albă a nopții.
Ia pana asta,
ia-o
și scrie,
apucă-te odată și scrie
și nu te mai prefăce că ești
ocupat
printre cărțile altora,
printre sicrie.

Acolo a fost martirizată
o parte
de minunăție antică –
azi, o enigmatică necropolă;
dar tu te ridici dincolo
de lumea închinată
și uită definitiv
că ai stat, printre sarcofage,
nemângâiat și cu mintea întunecată!

Dezbară-te de puzderia
din creier și scrie
uitata pataramă nevolnic
de istorie,
înălțat de aripa mea –
luminat și despovărat de moarte!

Te întărește,
întâia dată,
în legea zborului meu
(de mult preservată!)
și nu te mai prefăce
că ești absorbit
de rostirea străluminată,
supremă,
printre cărțile altora –
printre sicrie!

KARMIC, ÎMBRĂȚIȘAȚI ȘI MĂCINAȚI DE ÎNDOIELI

Te-am întrebat îngândurat,
pământule,
cu glasul-mi sugrumat:
— Mă lași, arar-mormăitorule,
mă lași?
Parcă ai vrut,
parcă te-ai răzbunat:
— Te las!

Dar,
tot cu scorneli
și sminteli
(și tu, și eu),
trădați în făgăduieli,
am rămas
karmic înlănțuiți și măcinați
de multe îndoieli.

Ca ieri și ca azi —
îmbrățișați,
dar și sfâșiati,
în multe rătăcirii vulcanice.

IISUS TRECÂND DE PE O STEA PE ALTĂ STEA

Regretatului mare gândirist Pan M. Vizirescu

Noaptea se duce lupta pentru suflet,
într-o deșirare infernală
de fapte —
în valma deschiderii cerurilor,
când, încă neadunat, afla-va însuși
de este sub grea tiranie,
sau dacă elibere-se-va cu-adevărat.
Epopeea lui, ocultată, ostracizează,
dogmatic, divinul —
eternul de dincolo de zare,
în crugul cerului înstelat...
Dar pe-ntinderea de tină,
când se-aprinde marama de lumină
pe fiecare stea,
în deschiderea cerurilor
străluce lumina divină în duh de iubire,
cu îngeri și cu Iisus
trecând de pe o stea pe altă stea.

E timpul în care El săvârșește,
în Duh, minunea,
arătându-ne după slava Sa,
că totul este aieuea,
botezându-ne de viață nouă:
— Aceasta este împărăția mea —
vechiul imperiu fărâmițat,
pe care îl pecetluiesc, cu iubire, vouă!
Pentru toate veciile de urmat
după Legea cea nouă!

ÎN GALAXIA RĂSFIRATĂ CARE ÎNCĂ DOARME

Mă lecuiesc de-a valma:
cânt...
Îmi iau spre adâncimi înalte
avânt
și las la talpa iadului sudalma
și nedezlegată încă taina
oceanelor de ochi și inimi
nepulsând
în galaxia răsfirată
care încă doarme.
Peste această așteptare
împietrită
o să coboare însă Duhul Sfânt.
Iubirea se va arăta, atunci,
curată,
uitată de firea omului de mult
și fi-va minunata șoaptă a trezirii
oceanelor de ochi și inimi
nepulsând
în galaxia răsfirată
care încă doarme
străluminând al viului reflex
adânc,
din noapte-n altă noapte,
dintr-un etern în alt etern tumult.

ȘTIU CĂ ȘARPELE NE VA TĂIA CALEA

Mă tem de-acum, dacă îți ating carnea,
că fac un mare păcat;
sau dacă vom urma împreună calea,
că aceasta va fi de robie și de chinuri.
Simt cum mă sperie infinit gândul
că șarpele se va face
roată, aținându-ne ațățător calea.

Și mă tem și mai tare
că el, vicienindu-te, se va încolăci
pe trupul tău,
smulgându-ți inima din piept,
și că te va devora.
Iar eu rămâne-voi
nemângâiat
și șuiera-voi spre colțul lunii
printr-un cerc de alun
suspînând ca Adam în crepusculul
lumii.
Și cere-voi, mai târziu,
neîmpăcat,
întru marea lucrare, iertare țărânei.

ÎN VECII VECILOR ÎN UNUL

Regretatului Academician Alexandru Surdu

Paza nedevoțată pierde cetatea.
Vrăjmașul își face intrarea
nestingherit
pe poarta lăsată înadins deschisă
apropiindu-și în scurt trădarea,
în sensul în care totul va fi nimicit.
Sub crucea Sfintei Treimi
el se preface însă în stană de piatră.
În vecii vecilor, în Unul,
tutelează dar Marele Adevăr:
Numele Tatălui și al Fiului
și al Sfântului Duh, precum
Unul în Toate,
Totul în Unul,
Unul în Unu și
Totul în Toate.

În sus, paradigma altor minuni,
cheia de boltă –
Pentada, întărește efigia sigiliului
pe temelii îngropate-n cenuși,
ridicată însă în slăvi, ca nestemată,
în cetatea cea nouă
în care Totul este preînceput –
Infinitul, Eternitatea și Absolutul,
de însuși Făcătorul Cerului și al Pământului.
Unul etern, El, și-n alte paradigme
rămâne-va Totul –
Făcătorul Cerului și al Pământului!...
În vecii vecilor fi-va Întâiul,
în toate ipostazele începutului!

Gheorghe Dănișor

CĂUTARE DE SINE

Seară târzie de toamnă
Gândul meu
Drept ca o lumânare
Aprinsă în candela
Ce veghează la căpătâiul
Trupului meu inert,
A aruncat o seară de mătase
Pentru a colora inima mea
Frământată de prea multe visări.
Un ecou din adânc
Urca și se repeta năvalnic
În timpanele mele surde la reveniri.
Oare o să mă recunosc
În taina apăsătoare
A gândului meu de început?
Să descopăr atâta lumină
Încât viscerele mele
Să devină transparente
În numele purității ce mă cucerește?
Mă întreb
Ești alături de mine în această
Expediție de descoperire
A răului ascuns în inima mea suferindă?
Deodată vine din mine spre mine
Și dincolo de mine
O lumină ce mă înalță surâzând.
Un chip de înger, vreau să zic,
Urcă din mine spre mine
Dincolo de mine.

LUCRARE DIVINĂ

Praf de stele
Din stânga Universului
Amestecat cu timp
Ars de ultravioletele în cădere
La care se adaugă
Puțin verde din codrul înmugurit
Și ceva polen de piciorușe
De regine de albine
În travaliu
Se va obține un cocteil care

Dinspre ochiul libelulei
Se vede ca o bilă uriașă
De culoare intens căpruie
Dinspre ochiul ciutei
Ca un fânar în plină iarnă montană
Dinspre ochiul furnicii
Ca o casă bună de locuit
Dinspre ochiul cucului
Ca înfrigurarea singurătății
Dinspre ochiul omului însă
Ca un nimic
Ce se rostogolește
Peste lumea sa
Aridă de constelații.
De ce mă lași să visez,
Om al lumii
Din dreapta unui Univers ostil?

Sever Negrescu

RUGĂCIUNE I

O cioară se ruga
pe turla Bisericii mele
în fiecare dimineată

Și rugăciunea nu era
nici cântec și nici
amară dulceată

TIMPURI

Ieri cerul a mușcat din soare
luna stelele și-a strâns la sân
Dumnezeu a adormit în Carul Mare
pe un pat din nori de fân

Astăzi liniștea voioasă ne aude
strigătul fierbinte-n oase
îngerii se-nalță unde – unde
ca o înserare peste case

Măine va fi iarăși prea târziu
pentru ce-ar fi trebuit să fie
glasul Celui ce striga-n pustiu
că nimic nu va mai fi să vie

PAȘTILE

Acestea s-au scris ca să credeți
că-n miezul zilei stă o moarte
și afundați în moarte să vedeți
că viața este doar o parte
din zisele prea multe părți

Cine are urechi de auzit s-audă
că-n miezul nopții este-o altă zi
și că-n răscoala valurilor undă
ușă deschisă larg ne poate fi
știința morților de-a nu muri

Cine are ochi de văzut să vadă
pe Nevăzutul cum zguduit de vijelie
începe-n putrezita inimă să ardă
pământul pregătit de iarnă să învie
din orice fel de grabnică urgie

CREZ

Și-au deschis gura asupra lui Dumnezeu
și au hulit pe cei ce locuiau în cer
război au dus cu Sfinții pentru adevăr
cu arme de păcate și de foc mereu

Și după aceasta și-au pătat
cu sânge din strugurii necopți
veșmântul cald de în curat
ce izvora din cele șapte porți

târziu au adormit ca îngerii-n Altar
și fumul rugăciunii s-a suit arzând
a treia parte din făpturile cu har
pe Cel Întâi Născut din morți crezând

PLÂNSUL CA VIRUS

L-am întâlnit pe Dumnezeu în Gară
aștepta și El trenul de cinci
avea-n picioare ciorapi de lână și opinci
doi gardieni l-au scos afară

L-am întrebat Doamne unde Te duci
pe cine-aștepti de unde vii
n-avea mască de protecție și nici
mănuși dorea să meargă la copii

Ca pe-un bolnav în izoletă L-au întins
e totuși Dumnezeu le-am spus atunci
au plâns și ei ca niște prunci
am plâns și eu și Dumnezeu a plâns

Victor Martin

COLECȚIONARUL DE FALSURI

Îți ștergi cu șervețelul
un zâmbet discret de pe față,
îți razi cu cuțitul urmele zâmbetului
ego-ului umflat cu fripturi.
Ți-au murit denigratorii
și nu știi ce să te faci
în sauna compartimentului de tren.
Te ciocnești de fluturi
și mori cu fiecare fluture ucis.
Poetic ție însuși,
retraiești episoade uitate de lume,
timpul se ascunde în ceas,
cu tot felul de arheologii temporale.
Încătușat în speranță,
te plectisești în fugă,
politica de-a iubi
îți cere să nu superi pe nimeni
cât timp e în viață.
Colecționezi anii vieții,
până se alege praful din ea;
cât timp nu se supără,
nu poți supăra pe nimeni.

SINGUR LA COADĂ

Vine războiul, poezia
rămâne neterminată,
paharul cu lacrimi nebăut.
Salon de înfrumusețarea urăteniei,
iubirea nu mai e ieșirea la mare.
Ți-a rămas inima
la muzeul figurilor de ceară,
stai și trăiești toată această viață,
nu te grăbești,
nu scoți nici un cuvânt
din dicționar,
nu te scoți nici pe tine din dicționar,
stai acolo, ascuns ca un urs.
Victimă a felului
în care te îmbraci,
nu mai citești poezii,
preferând să le scrii.
Când se termină berea,
începe poezia;
când se termină poezia,
nu mai rămâne nimic
de regretat.

TRECEA POETUL

L-am văzut de curând pe marele poet
la târgul de carte.
El era.
Parcă venit din război,
din războiul de țesut intrigi,
parcă strângând mai multe ne iubiri
ale arhitecților speranței.
Trecea, așa, ca abulicul organizator al târgului,
în care și clipa naștea puii vii,
ca o întâmplare a sănătății de expresie.
Trecea poetul, aruncând zâmbetele,
ca pe niște cuțite,
spre cititorii cu tarif normal.
Orbiți de atâta frumusețe,
nemaiaivând ochi să se vadă unii pe alții,
admiratorii acopereau toate oglinzile,
în calea poetului.
Una câte una, se stingeau luminile,
oglinzile se topeau și se scurgeau
la canal.
Hoț fără aplecare, poetul
se trezea măturând străzi
care nu există,
până departe,

pe strada dosnică
a numelui său.
Cu șapca ascunzându-i inteligența,
când pe-o parte, când pe alta,
poeziei de mai,
iubind femei efeminate
sau vânzând ciorapi proaspeți,
poetul își ducea viața mai departe,
mult mai departe,
ca un șirag de imperfecțiuni.
Cu paparazzii după el,
scria pe ziduri cu viță de vie.
Drumurile i se desfășurau singure.
Ajuns la perfecțiune,
totul se destrama în jur și dispărea,
în fel de fel de perfecțiuni,
care mai de care mai perfecte.
Nu mai era nimeni în jur,
ca în politică, intrau cu toții.
Iubind până la uitare de sine,
trecea poetul poporului său
experimental.

ZIDULE!

Zidule, construcție genetică,
nu vrei să înțelegi
decât ceea ce ești tu construit.
Zidule, legendă a postmodernismului
noncognitiv,
unde orice Dorel își conservă,
cu multă grăsime în gândire,
meșteșugul ipocriziei,
și fățarnicia de a te plasa
punând pe tine un veșmânt de faianță
lipită cu dosul în față.
Zidule, un fel de nebunie a meșteșugului,
unde un fel de Manole,
un fel de escroc sentimental,
consumator de sentimente prăjite,
de doivleac, de floarea-soarelui, de susan,
ridică un monument al posterității nevestei,
cu soclu cu tot,
în orgasmul colectiv
al votanților săi.
Zidule, ne strivește tăcerea,
ca un poet, scos din context,
pe cap de creier spălat.

Dumitru Andreca

LICĂRIRI

prin rănilor acelea încă ești
se-aude respirația se simte
mireasma-amestecându-se cuminte
cu lacrima din sferele cerești

iar tălpile ce mângâiau petale
din trandafirii înfloriți subit
foșnesc prin gândul care te-a-nvelit
când frigul ispitea coapsele tale

deodată zorii năzăresc un drum
drumul pe care presărai veșminte
și-autumnal încearcă să alinte
cum licăriri hipnotice sub scrum

HIEROGLIFELE

nefiind până la capăt parcă nici n-am fost
drumurile cu șerpilor încolăcite pe stâncă
am adâncit prăpastia am învățat pe de rost
hieroglifelor singurătății și încă...

ÎNTOARCEREA

în iarna asta
îmi voi transcrie toate poemele
pe albul imaculat
al zăpezilor din livadă

apoi le voi privi cum
topindu-se-ncet
mă întorc în pământ

LA TROIA

îndelung privit-am
cele nouă vârste ale cetății Troia

ziduri și marea departe
în cuvintele lui Homer
mai puternic foșnind

noapte de Iliada
călăuzești troienii
spre-o faimă postumă

ceilalți au găsit
câteva ieșiri secrete
desigur și ele duc în moarte
totuși una singură poate una singură
în veacul acesta
în noaptea aceasta
când strălucitor e trupul femeii
trupul în care intri
ca-ntr-un ordin religios

nouă vârste ale cetății Troia
ziduri și marea departe

LACRIMA

copilărie cu îngerul
îndurerat și-a lăsat capul
pe pieptul meu

atunci am încetat să plâng
de teamă ca lacrimile
să nu-i ajungă pe aripi

orice lacrimă îngreunează zborul

Felix Sima

CÂND AM VENIT LA CASA ARSĂ

Când am venit la casa arsă
N-am găsit vatră și nici masă...
Doar oalele de lut rămase
De la mâncărurile grase,
De la smântânurile groase
Și măduva topită-n oase
Ne-așteaptă-n garduri agățate
Și pe sub râpe aruncate...
Și stâlpii cei de lemn, ciopliți,
Pereții vechi, nevăruți,
Au fost de focuri năruți
Ca-ntr-un Bizanț necunoscut...
Oale de lut... cioburi de lut...

Bătrânii, plânși, nu s-au întors,
Nici firul vieții nu s-a tors
De mâna fină, feminină;
Ghioci de ouă de găină
Sunt scoase arse din coteț
Sub părul copt și mălăieț
Și rătăcește un mistreț
Cu ochi de aur, pădureț,
După cartofi, printre scaieți,
Sub nucul vechi mușcă bureți.

Ciobani, cu traista lor bătrână,
Își plimbă bătele pe mână
Și capre roșii trec la vale
Și calcă-n cioburi vechi de oale
Și calcă-n străchini seculare...
Pământul – cine să-l mai are?...
Îl mai plimbăm sub ploii de vară
Căzute-n iulie în țară...
Cu bici de foc, Sfântul Ilie
Ne mai trosnește-n pălărie,
Ne mai trăsnește în toiag
Din lemn de corn, toiag beteag
Și capra vieții ne-o și fură
Și-i pune pielea-n saramură
Și peste tot găsim pastramă
De soră-capră, capră-mamă...

~~Pe cer se ntinde~~ o maramă
De la o mamă către mamă
Și nu e nimeni la fereastră,
Nici la a ta, nici la a noastră.
Cum s-a-ntâmplat – nu am aflat,
De parcă nu-i adevărat...

*

ÎN PATU-N CARE AM CRESCUT

În patu-n care am crescut,
În camera de var și lut,
Eu nu aveam nicicând regrete,
Știam băieți și surori-fete
Legându-și la zăvelcă bete,
Legând nojițe la opincă...

Ei știau bine să împingă
La plug de fier cu două roți
Pentru nepoți și strănepoți,
Îndeplinind un ritual.
Curgea și lapte prin caval,
Se învechea în cașcaval

Și-l afumau pe pirostria
Pentru bătrânii noștri vii
Care stăteau pe prispă-n soare,
Cu pălăria ca o floare,
Cu un amnar la cingătoare,
Pierduți în timpul cu noroc,
Gata oricând s-aprindă-un foc
Pentru bucatele de cină...
Aducând lemne din lumină
Cărate cu spinarea goală...
Să fiarbă zeurile-n oală
Și mămăliga într-un tuci.
Cu lapte acru și lătuți,
Cu suflet dulce ne-au crescut,
Puțini din noi i-am cunoscut.

*

LEMNUL MOARE MÂINE, ZIDUL NU REZISTĂ

Lemnul moare mâine, zidul nu rezistă,
Drumul nostru trece printr-o țară tristă
Și se duce-n mâine și-n pădurea neagră,
Nimeni nu te leagă, să nu fii pribeagă,
Să nu fii bolnavă, să nu fii beteagă...

*

S-AU COPT ATÂTEA ÎNTRE NOI

S-au copt atâtea între noi,
S-au copt și stelele-n noroi...
Pe drumul drept ducând la deal
Zărim copitele de cal
Și urmele de roți cu șine –
Dar căruțașul nu mai vine...
S-a dus la târgul toamnei reci,
Cu mere și cu boabe seci...
Noi am rămas la Casa Arsă
Sub roua de pe iarba grasă...

*

ȚĂRÂIT DE GREIERI ÎNTR-O OALĂ SPARTĂ...

Țărâit de greieri într-o oală spartă...
Cine știe mâine ce ne mai așteaptă...
Cucuvele-n hornul de pe casa arsă
Ne-or cânta, ca vremea să ne fie-ntoarsă
Către ce avem în lume de făcut mai bine,
Totul să renască de printre ruine.

Nicolae Firuleasa

MÂINILE

Mâinile tale tipa neputinci-
oase
ca două păsări
care după un zbor lung

la întoarcere
își găsesc
cuibul sfârâmat
și puii mici
căzuți prin iarba.

Mâinile tale frământă pâinea
duminica sunt vesele
se îmbracă frumos și merg la
hora în sat
Mâinile tale sunt îngrijorate
mâinile tale plâng și noaptea
în somn
ele visează și ziua
încă îmi mai netezesc parul și
obrajii
îmi scutura cămașa de colbul
fiecărei zile.
Mâinile tale mă ceartă că am
îmbătrânit
mă alintă
mâinile tale sunt pretutindeni
și aievea
Când sunt singur și trist mâinile
tale mă dor
la mâinile tale mă gândesc
atunci când mi-e teamă că mor.

SĂ ÎI SPUI UMBREI TALE

Așezat la răcoarea zidului din
inima ta
lăcrimând că anii trec și chiar păsările
cuiburi își părăsesc zburând zburând

Să îi spui umbrei tale
du și tu mai departe trupul acesta al meu să
mai fiu și eu
umbra care se așază la un loc
și se roagă și își pregătește
cele cuvenite
morții.

Și umbra să răspundă cu capul
plecat
sub
secură amiezii:
eu nu sunt altceva decât visele tale neîmplinite
și te însoțesc
cât trece soarele pe cer .

Și când nu mai sunt eu ce faci umbra a mea
să întrebi
Și umbra să răspundă
ce fac în fiecare noapte când tu mori și îți visezi
viața
de care uiți a doua zi .

Petruș Andrei

**CONSTANTIN
BRÂNCUȘI**

De când era copil
Îndărătnic și abil,
Cam în joacă-a început
Ca să modeleze lut.

De la lut găsi îndemn
Să-și cioplească gându-n lemn,
Cel care-i ghicise harul
Fost-a un Sofron rotarul.

Îl făcu să încrusteze
Jugul și să-l onduleze,
Însă cel dintâi cioplit
Fluierul s-a nimerit.

Mai apoi, trădând menirea,
A cioplit chiar „răstignirea”
Și, cu mâinile de aur
Sfântul Gheorghe c-un balaur.

Nu vedea ca fiecare
Ci vedea cu-asemănare
Și în piatră urmele:
Un cioban cu turmele.

Sau un urs ori un vițel
Ori un cap de băiețel,

Piatra spartă și înfrântă
Se făcu deodată sfântă.

Când, din ea, vedea lumina
Fata babei Anghelina
Însetat de vis și carte
Ca student la Belle Arte.

Chip dădu, în chipuri grele,
„Omului fără de piele”
Și plecă să-și vadă visul:
Tânărul etern – PARISUL.

Ca-n sculptură el să fie
Imn solemn și liturgie
Din Paris și mai departe
Vestitor al noii arte.

A-nălțat, desăvârșită
O „Coloană nesfârșită”
Ce-i, pe un picior de plai,
Scară spre doritul rai.

Și, în piatră renăscut,
A pus ultimul „Sărut”,
„Oul”, punctul de pornire
„Leda”, cântec de iubire.

Și, spre slava cea albastră,
Zbor de „Pasăre albastră”
Ca-ntr-o sfântă „Rugăciune”
Pe care chiar Domnu-o spune.

A sculptat „Masa tăcerii”,
Taină și alean durerii,
Iar Gioconda lui va fi:
„Domnișoara Pogany”.

Pare-atât de viu un „Pește”
Că de-not se pregătește
Pentru că a sa sculptură
Este bucurie pură.

Piatra-nsufletește cu viață
În eterna dimineată,
Peste timp și peste moarte
Ca o stea lucind în noapte
Transformând răceala humii
Într-o INIMĂ A LUMII.

„CENTRUL ȘI PERIFERIA”

Academicianului Mihai Cimpoi

Mă-ntreabă-adesea,
nopti de-a rândul,
când mă chestionează
gândul:

Unde e centru-n România
și unde e
periferia?

De cauți centru-n
București,
cu siguranță
nu-l găsești

și-l întâlnești
în IPOTEȘTI
în Lancrăm
și în Humulești,
în Rășinari
și în Mircești,
Galați, Brăila
și Focșani
și-n Piatra Neamț
și Botoșani,
în Haimanale și Bacău,
în Iași, Bârlad și
Chișinău,
la Huși, Mălini
și Cărbunești,
dar nu și nu
în București.

În fascinantă
România,
tot centru-i

la periferie...

Mihai Măceș

**... AMURGUL CA O
UMBRĂ TRISTĂ**

... amurgul ca o umbră tristă
predestinați vom fi uimirii
cât visul dragostei există
ca tragic leagăn al rodirii
picură-mi deci pe rană rouă
sau fulgeră-mi cu sunet duhul
și în lumina veșnic nouă
zborului meu rămâi văzduhul ...

... TĂCEM IUBITO EU DE TEAMĂ

... tăcem iubito eu de teamă
să nu se sfărme în priviri
clipa ciudată și fragilă
pe care încă o respiri
tu ca un abur ce pastrează
întreagă marginea de zare
în care va rămâne trează
nemăsurata mea mirare ...

... CERUL DESPICAT PRECUM O APĂ

... Cerul despiciat precum o apă
de o luntre care trece-n zori
urmărind o umbră a unui pește
mult visat de unii muritori
și-o lumină rece ca o ploaie
dintr-un anotimp în care-nchin
pentru suflet ultimul pahar
de mirare din amarul vin
apoi rățacirea noastră-n golul
dintre două sunete ciudate
raza unei stele s-a izbit
de conturul unei clipe poate ...

... ARDE-N CÂMPIE UN PLOP

... arde-n câmpie un plop
ca o ironie încerc să respir
aerul ruinat inegal
numărând fir cu fir
iarba neatinsă de coasă
necălcată de pasul
tatălui meu ori al meu
tăcem amintirile glasul
m-a părăsit cu cinism
de-aș putea cât încă nu plouă
să descopăr în mireasma focului
foșnetul cenușii de rouă
arde-n câmpie un plop
ori numai imaginea lui
irepetabilă ca întrebarea
soptită nimănui ...

... FUI SCRIBUL DOAMNĂ PRECUM ȘTII

... fui scribul doamnă precum știi
atâtor vremuri și atâtor fapte
și vinovatul de iubiri în șoapte
mă leg la ochi să văd dacă mai vii
să te revăd de după legătură
ca unul ce-a poftit la drumul mare
prea multele iubiri din întâmplare
și prea puțină viață și destulă ură
legat la ochi dar nicidecum cuminte
sleit de îndoială doamnă fui
cel hărăzit în noaptea nimănui
să-mi caut veșnicia în cuvinte
sunt vinovatul de iubiri în șoapte
și-al multelor iubiri din întâmplare
mi-e hărăzit să urc în Carul Mare
spre veșnicia dintre zori și noapte...

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Regreții Marin Sorescu,
Fănuș Neagu și Adrian Păunescu*

*Toma Grigorie,
Costinela Ungureanu,
Constantin Pădureanu,
Geo Constantinescu și
Ion Deaconescu*

Stefan Mitroai

ATUNCI CÂND IARBA OFTA

Ufff, ce-o fi fost în capul meu, zicea tataie Gheorghe, de mi-am lăsat fetele să se mărite atât de departe!

Fetele de care zicea erau mama și sora sa, Vica, iar atât de departe însemna dincolo de pădure, în satul următor, la vreo trei kilometri de satul lui.

Singurul care-i dădea dreptate eram eu. Iar asta se întâmpla o dată la două săptămâni, sâmbăta, când mama și Vica mergeau să-și vadă părinții și mă luau și pe mine cu ele.

Pe la jumătatea drumului, se termina pădurea și începea dealul. Tocmai aici se termina și cheful meu de a merge pe jos și începea Vica să mă împingă de la spate, ca pe un deal mai mic, chiar mititel de-a binelea, spre dealul cel mare de pământ, iar când obosea ea, mă împingea mama, până ajungeam sus, de unde se vedea satul din care plecasem ca-n palmă, iar din satul spre care ne îndreptam se zărea doar turla bisericii. Casa bunicilor era nițel mai la deal de biserică.

Până să ajungem acolo, era musai să mă opresc la groapa în care erau aruncați caii după ce-și dădeau sufletul. Le priveam uimit și ușor întristat oasele albe. Unora le rămăseseră potcoavele în picioare. Altora mi se părea că li se auzea încă nechezatul. Sau poate că-l auzeam numai eu. Era o întregă herghelie acolo. Una de schelete pe care începuse iarba să crească. Mai degrabă iarba necheza, nu caii. Ei doar tăceau, iar tăcerea lor era mai grea decât dealul pe care mă aflam. Înainte de a porni mai departe, împingeam tăcerea la vale, așa cum mă împinseseră mama și Vica pe mine la deal, pentru ca somnul cailor să devină ușor, atât de ușor, încât să-l pot vedea urcând, odată cu fumul alb al oaselor, la cer.

Dar la întoarcere găseam oasele în același loc. La fel de înfrigurate și de tăcute.

Era a doua zi, duminica, și tataie Gheorghe venea cu noi până aici.

Aproape că puteam să ating cu mâinile crucile din vârful celor două bisericii. Îndărăt, cea în care fusese mama botezată. În față, plutind parcă peste pădure, cea în care mă botezaseră pe mine. Așa cum stăteam cu mâinile întinse, semănam eu însumi cu o cruce. Cred că d-aia îi și plăcea mamei să mă ia câteodată în spinare.

Eram un fel de cruce a ei, pe care o ducea pe umeri fără să se plângă.

Îl lăsam pe tataie singur în vârful dealului. Atunci îl durea distanța dintre cele două sate cel mai tare. Pentru că-l auzeam de departe cum oftează. Dacă nu cumva ofta iarba ce acoperea oasele cailor.

COLINDĂTORI DE PRIMĂVARĂ

Adevăratul anotimp al colindelor e primăvara. Vin chiar florile de măr să ne cânte la geam. Și nu numai ele. Se îngrămădesc toți pomii de prin grădini să ne colinde. Mai cu seamă cei despre care nu vorbesc nimic colindele de iarnă. Cum ar fi, bunăoară, corcodușii.

Dintre toți, pe ei îi aștept cu cel mai mare drag să mă ningă cu flori, să-mi ia sufletul în mâinile lor verzi, cu degete multe, și să-l amestece cu sufletul lor, ca să încep să fiu și eu nițel pom, deși mi-am dorit mereu să fiu mai mult. Chiar pom de tot. Și nu cireș sau măr. Ca să nu se spună că sunt pretențios. Ci simplu corcoduș, asemenea celor de la geamul casei în care m-am născut. Măgarul pomilor, cum îi spuneam, când eram copil. Deși nu era deloc îndărătnic. Se mulțumea cu puțin. Pentru ca, primăvara, să ne pomenim cu o lumină albă nămețindu-ne casa. Ziceai că ninsese peste noapte. Doar că zăpada ce căzuse nu doar în curtea noastră, ci peste întregul sat, era atât de parfumată, încât ameteai când o miroseai.

Ne-ar fi plăcut să ne dăm cu săniile pe ea, fiindcă era și dealul dinspre pădure nins, dar ne temeam să nu ne îmbătăm cu parfum.

Cine mai avusese vreodată ocazia să zburde pe un derdeluș din flori de corcoduș?!

Era ceea ce făceam eu, dar în gând.

Mă dădeam cu gândurile mele pe gândurile corcodușului, fiindcă asta erau florile lui și ale celorlalți pomi ce ne colindau primăvara.

Se umpleau ulițele satului de colinde. Câteodată, vedeai niște lumânări albe pâlpâind pe câmp.

Erau colindătorii care rătăceau drumul.

-Veniți încoace! îl auzeam pe tata spunând. Au venite florile de măr să ne colinde!

Uite-le și pe cele de gutui!

De corcoduși nu zicea niciodată, deși bea toată iarna țuică de pe urma lor.

Poate că tata avea dreptate. Corcodușii mă colindau numai pe mine. Cel puțin așa credeam eu. Mai cred asta și acum. D-asta și visez, când vine primăvara, că nu sunt om, ci corcoduș. Iar dimineața, când mă trezesc, găsesc camera în care dorm plină de flori!

FLORI DE MĂR

În fiecare primăvară, un măr înflorit trece prin curtea casei mele. Zilele trecute, l-am prins chiar asupra faptului.

Să știi că nu-ți mai dau drumul să pleci, i-am spus.

Abia așteptam să aud asta, mi-a răspuns el. Și-a rămas.

Era spre seară, dar, în loc să se întunece, s-a umplut dintr-odată curtea de lumină.

Dimineața, am băgat de seamă că nu mai încăpea înăuntru.

Am aruncat cu lopata în stradă, ca pe zăpadă, nămeții de lumină din curte.

Creșteau, însă, imediat la loc.

Mărul mă privea cu coada ochiului și râdea în hohote.

Asta și erau florile de pe crengile lui, hohote albe de răs.

Oprește-te, i-am strigat, n-am ce să fac cu atât de multă lumină. Nu mai încape nici pe stradă.

Du-o pe străzile vecine, mi-a răspuns el.

S-au umplut până la prânz și acestea.

Acum ce fac? l-am întrebat, fiindcă văd că tu n-ai nici cea mai mică intenție să te oprești din înflorit.

Cum să mă opresc? În primăvara aceasta e nevoie mai mult ca oricând de lumină! Uplete cu ea tot orașul!

De atunci dau la lopată întruna. Nu mai încap nici în oraș.

Tu chiar vrei să râzi de mine? mă răstesc la mărul ce râde cu și mai multe flori în curtea casei mele din București.

Nu vezi ce întuneric e în lume?! zice.

Ai dreptate, spun, și încep să azvârl bulgări mari de lumină spre lume.

Chiar dacă mărul o să se oprească din înflorit, eu n-o să mă opresc niciun pic!

Atunci când hohotele lui de răs se vor stinge, o să mă folosesc de lumina din ochii mei.

De cât o mai rămâne din ea, după ce mă voi opri din plâns!

Florentin Popescu

SUFERINȚELE DOMNULUI TEO SCHIMNICU ÎN VREMURI DE PANDEMIE

Pandemia de coronavirus din 2020, care a atras după sine intrarea țării în stare de urgență și emiterea unei Ordonanțe militare prin care s-a limitat ieșirea oamenilor din locuințe a produs în unele familii fel de fel de necazuri și au apărut situații cu totul neobișnuite.

Cum românul poate duce lipsă de orice, numai de umor nu, s-au și găsit unii inventivi care au căutat să se elibereze de „chingile” impuse de ordonanța cu pricina, ordonanță care, dacă ar fi fost încălcată, contravenientul, risca niște amenzi atât de mari încât, în unele situații, i-ar fi trebuit sume care n-ar fi putut fi achitate imediat decât de către un milionar.

Un institut național care se ocupă cu fel de fel de sondaje privind viața socială a purces, după numai o săptămână de la declanșarea epidemiei la efectuarea unui sondaj pe un eșantion de câteva mii de persoane. El a dat la iveală tot soiul de fapte și de întâmplări, unele atât de incredibile încât păreau desprinse din paginile unui scriitor cu imaginație foarte bogată. Nu-i vorba, nici televiziunile amatoare de cancanuri n-au stat degeaba. Au făcut și ele publice fel de fel de năzbâtii, că altfel nici nu le putem numi.

Institutul de care am amintit a stabilit la sfârșit, în procente, desigur, că de-aia era institut, cam ce făceau conaționalii noștri sechestrați la domiciliu și cam ce fenomene s-au petrecut în condițiile de recluziune impuse de virusul ucigaș.

N-am reținut procente, dar nu ne-au scăpat faptele și nici ordinea în care s-au petrecut. Iată-le:

- 1) divorțuri (cel mai mare procentaj);
- 2) violență casnică manifestată prin spargerea televizorului, aruncarea telefoanelor mobile pe fereastră, „altoirea” copiilor etc.;
- 3) tulburarea liniștii publice prin deschiderea la maximum a unor aparate de radio, stații muzicale ș.a.;
- 4) tulburarea confortului vecinilor de bloc prin aprinderea unor grătare pentru mititei pe balcoanele de la etajele inferioare;

5) „meditații” solitare în fața unor sticle de votcă, de țuică și mai rar de bere;

6) exerciții sportive: gimnastică (partide imaginare de box în fața oglinzii) tenis de masă (cine avea spațiu și loc pentru așa ceva), șah, alergări pe hol și-n jurul camerei;

7) ștergerea cărților de praf și frunzărirea unora dintre ele în pauza de publicitate de la filmele date de televiziuni;

8) lecturi din opera marilor clasici, români și universal (cel mai mic procent, insignifiant pentru numărul de repodenți la anchetă).

În totală contradicție cu numele lui, domnul Teo Schimnicu este un ins bonom și foarte sociabil. Întâmplător, însă, el n-a făcut parte din nici un astfel de eșantion de populație chemată să răspundă la anchetele sus-amintitului Institut. De fapt a fost mai bine așa, pentru că nu s-ar fi înscris în sfera de interes și de întrebări ale anchetatorilor, deoarece dânsul nu face parte din masa mare și comună a publicului, mai ales a publicului fără cine știe ce preocupări intelectuale.

Domnul Teo Schimnicu e licențiat în filologie, are diplomă de profesor de literatură, dar în afara orelor de practică didactică din studenție n-a oficiat niciodată de la o catedră și n-a avut nicicând în față vreo clasă de elevi. Nu pentru că nu i-ar fi plăcut ori n-ar fi fost în stare să se achite onorabil de sarcinile didactice, ci pentru că a vrut cu tot dinadinsul să rămână în București. Și cum pe atunci nu era chip să obțină o catedră în Capitală, s-a refugiat în posturi și funcții mărunte, care i-au adus totuși, un salariu, siguranța zilei de mâine și oarecare satisfacții. A lucrat pe rând la o bibliotecă, a făcut corectură la o revistă, ba într-o vreme s-a mulțumit și cu rolul de pontator într-o fabrică.

Nicăieri, însă, prin toate locurile în care l-a purtat viața domnul Teo Schimnicu n-a încetat să cocheteze cu muzeele.

A frecventat și frecventează chiar și acum, la pensie, mai toate cenaclurile literare din București.

La unele dintre ele a citit și din creațiile proprii. Creații care au fost primite, cum se întâmplă de cele mai multe ori, cu entuziasm de unii, cu rezerve de alții, cu laude ori cu critici. Le-a primit și le primește pe toate cu un zâmbet de bucurie, așa încât multă lume s-a întrebat și încă se mai întreabă și azi dacă dl. Teo Schimnicu s-a supărat vreodată pe cineva, dacă are sau n-are și el dușmani, sau măcar dacă a fost ori mai este și acum invidiat de cineva.

Invidiat, de ce? Pentru că el are, totuși talent, că scrie și epigrame, nu de puține ori chiar reușite. Mai ales că nu sunt texte scrise la modul general, ci cu trimitere precisă la un autor, sau la o carte care s-a lansat ori urmează să se lanseze într-un cenaclu, la o librărie, într-un club, la o bibliotecă ori într-o școală.

Contrar a ceea ce sugerează numele lui, Teo Schimnicu este un ins sociabil.

Se înțelege aproape de la sine că dl. Teo Schimnicu a devenit de-a lungul timpului un personaj agreat, plăcut și așteptat cu bucurie pretutindeni. De aceea îi vin invitații din toate părțile, cărora le dă curs cu multă plăcere, iar atunci când se întâmplă, din varii motive, să nu le dea curs (fie că e plecat din localitate, fie trebuie să onoreze o altă invitație, într-un alt loc) chiar suferă. Cel mai mult și mai profund regretă atunci când se întâmplă să aibă loc două manifestări în același timp dar în spații diferite și el nu poate fi prezent la amândouă.

Neexistând un comandament central de coordonare a diverselor manifestări culturale, nimeni nu poate face ceva pentru a-i veni în sprijin d-lui Teo Schimnicu și a schimba programele în așa fel încât să poată participa la toate. Și ce mult și-ar dori să fie pretutindeni unde se întâlnesc scriitori, aspiranți la gloria muzelor, în fine cititori ori autori care își lansează o carte nouă sau se produc într-un cenaclu, pe o scenă, oriunde! Ar vrea să fie acolo și să se manifeste și el, așa cum a făcut-o și știe s-o facă întotdeauna, citind un catren „cu adresă”, o epigramă, sau pur și simplu să ia cuvântul și să laude și să privească în sală la figurile celor care îi urmăresc fiecare gest și-i sorb parcă fiecare vorbă.

Ordonanța militară care interzicea părăsirea locuinței și care urma să intre în vigoare peste numai patruzeci și opt de ore l-a surprins pe dl. Teo Schimnicu într-o situație cât se poate de neplăcută. Peste trei zile trebuia să meargă la lansarea cărții poetului I.D., care îi oferise volumul cu autograf.

Citise cartea cu creionul în mână și găsise acolo niște versuri care se pretau de minune nu numai la unul, ci la vreo trei epigrame și catrene.

Nu întârziase să le aștearnă pe hârtie, le citise și le recitise de mai mult eori. I se păreau inspirate și foarte reușite. Se și gândea ce fețe vor face ceilalți cenacliști când îl vor asculta, ce ropote de aplauze va primi, în fine ce felicitări îi vor fi adresate.

Dar acum? Dar așa? Nu concepea în nici un chip să rămână cu creațiile baltă, să le rățăcească prin cine știe ce dosar, mai ales că nu știa dacă poetul în cauză își va reprograma lansarea cărții cine știe când, după trecerea pandemiei. Că tot trebuia să treacă și pandemia asta odată și-odată.

Pe scurt fie spus, dl. Teo Schimnicu suferea sincer pentru întorsătura neașteptată a lucrurilor.

Și ca să nu se dea învins de împrejurări, tot fiind obsedat de evenimentul acesta, contra-mandat peste noapte, își spuse că n-ar fi rău, totuși, să facă o repetiție pentru ipotetica lansare de carte la care, o știa din experiență, aveau să vină cam tot aceiași colegi pe care îi cunoștea de ani și ani de zile, de când se mișca și el prin lumea literară contemporană.

Dar unde ar fi cel mai nimerit să exerseze? își zise. Nu în biroul la care scria de obicei, că era cam incomod. Nici în sufragerie, că televizorul îi dădea un fel de inhibiție pe care nu și-o putea explica.

Și nici pe hol, că ușa de intrare se afla chiar în fața liftului și ar fi putut fi auzit de cineva care ar fi venit la etajul lui. Intrusul ar fi tras probabil cu urechea și l-ar fi crezut, Doamne ferește!, nebun dacă a ajuns să vorbească de unul singur.

După oarece matură chibzuință găsi soluția. Va exersa în bucătărie, de unde nu-l poate auzi nimeni, fiindcă acea încăpere e ceva mai ferită de urechile celor care ar putea trece pe hol în acele clipe.

Ba, mai mult, printr-un simplu exercițiu de imaginație etajera cu vasele de gătit, aflată pe perete, putea reprezenta – de ce nu? – publicul de la cenaclu.

Așadar bucătăria era locul cel mai potrivit pentru repetiție.

Își luă numaidecât foile de manuscris și din câțiva pași ajunse în locul cu pricina, se așeză cu fața spre amintita etajeră și-ncepu să citească rar, cu intonație, pe cât de artistic se desprinsese s-o facă în lunga-i experiență de cenaclist.

Citi primele două versuri și, instinctiv, privi spre public, să vadă reacția celor prezenți acolo. Numai că oala cea mare, roșie, în care consoarta lui făcea sarmale la sărbători (și care, la o adică, aducea oarecum cu capul juristului pensionar care-l asculta cu sfîntenie peste tot pe unde vorbea, iar la sfîrșit îl felicita), n-avu nicio reacție.

Nici tigaia albastră, ale cărei rotunjimi trimiteau cu gândul domnului Teo Schimnicu la profesoara pensionară, cu plete argintii, care se așeza întotdeauna cu timiditate în rîndurile din spate ale sălii, nu se arătă mișcată.

Mai citi două versuri și din nou instinctul îl făcu să-și îndrepte privirile către etajeră.

Pentru o clipă i se păru că ibricul mic și cenușiu, semănând cu capul gimnastului care se tot foiește la manifestările literare, a schițat o mișcare. Ba chiar un zâmbet...

Domnul Teo Schimnicu își degustă în sine succesul și continuă să citească, iar când se apropie de sfîrșit, în momentul în care simte că auditoriul se pregătește să-l aplaude cu entuziasm, când oalele, tigăile, ibricele, ba chiar și strecurătoarea cumarginile oxidate și pâlnia cu mutra ei de babă obosită rămân, totuși, nemișcate, răsună deodată, pe neașteptate soneria de la intrarea în apartament.

Domnul Teo Schimnicu își strânge în grabă manuscrisele și cu ele în brațe, se îndreaptă precipitat spre hol.

„Ce faci, domnule, cu cine vorbeai la telefon?” îl ia din scurt doamna Schimnicu în timp ce lasă jos cele două sacoșe mari, burdușite cu zarzavaturi pe care le aduce de la piață.

„A, nimic important, zice ușor încurcat domnul Schimnicu. Mă tot caută unii și alții să-și ceară scuze că și-au contramandat ori și-au amânat lansările de carte și ședințele de cenaclu din cauza pandemiei”.

După care, făcând-o pe supăratul, adaugă: „Parcă numai de asta îmi arde mie acuma, când n-am voie să mai ies din casă...”

Și-n timp ce rostește asta cu nonșalanță, domnul Teo Schimnicu își aruncă o privire, furiș, către etajera cu oale și crățiți din bucătărie și către imaginarul podium pe care l-a părăsit cu doar câteva clipe mai devreme.

Prin ușa semideschisă cuprinde dintr-o privire panorama de acolo și pentru o clipă, numai pentru o clipă i se pare că toate acele vase atâr-nate pe etajeră sunt cuprinse de o vagă tresărire.

Domnul Teo Schimnicu, cu toată puterea lui de înțelegere și cu toată intuiția n-a aflat nici până azi dacă tresărirea aceea s-a petrecut sau nu în realitate. Nici dacă vasele vor fi vrut să-l aplaude, să-l critice ori să-i acopere scuza mincinoasă cu care și-a întâmpinat consoarta.

George Geafir

MONUMENT RIDICAT PROSTIEI

Ion Vaideel citise că personajul biblic Absalom, neavând fii care să-i ducă mai departe numele și pentru a nu se pierde în negura uitării, și-a ridicat un stâlp comemorativ și a pus numele său aceluia stâlp, zis de aducere aminte.

Vaideel nu se putea plânge de lipsa moștenitorilor, căci Domnul îi dăruise mai mulți fii, pe care i-a numit în felurite chipuri: Păcală, Haplea, Bulă, Gâgă, Garcea, Farfuridi...

Și, mai mult decât sperase, avusese parte în viață de avere, își construisese case, strânsese aur și lucruri scumpe, ajunsese pe treptele de sus ale ierarhiei politice și gustase din cupa cu nectar a Puterii.

*

Ion Vaideel e un personaj celebru, nu cred să existe om al lui Dumnezeu care să nu-l fi întâlnit, periferic, sau chiar lovindu-se de el, în tramvai sau în autobuz, în supermarket sau în vreo piață, la tribuna parlamentului, când se difuzează știrile, ori pe plajă când dă Sfântul să ajungi și tu, din lipsă de economii.

Nimic din ce i-au văzut ochii și i-a poftit inima nu-i lipsise omului nostru. Cu toate acestea, o neliniște nefirească îi provoca frisoane: toți oamenii sunt muritori și sortiți să fie dați uitării. Iar ideea că odată și-odată va trece în neființă și că, în scurt timp, chiar și rudele cele mai apropiate îi vor pierde amintirea, îl înnebunea.

*

Într-unul din momentele sale de sublimă înțelepciune, Ion Vaideel se gândi că cel mai potrivit lucru ar fi să-și ridice un monument, atâta timp cât sănătatea și viața îi mai permiteau.

- Ești paranoic! îl luă în derâdere soția.

- Alții cum își fac, încă de vii, cavouri?

Cum își fac cruci, sicrie, și le depozitează în podul casei!?, argumentă soțul, cam aprins.

Cum de-și fac pomeni și alte de-astea? Ceaușescu de ce a făcut Casa Poporului?!...

*

Tip debordând de inteligență și înțelepciune, Ion Vaideel găsi mijloace adecvate atingerii

scopului propus, adică găsi resursele de natură psihică și materială necesare ridicării unui fastuos monument, autentică minune a lumii. Se împrumută așadar la bancă, pe termen lung și cu dobândă variabilă, stabili locul destinat operei statuare, și, în câteva luni, își văzu visul împlinit. Un grandios monument, cum nu se mai văzuse altul în lume: Monumentul HOMO STUPIDUS strălucea peste colina de la marginea orașului, pe un extravilan al cărui proprietar era el, Ion Vaideel.

*

O vreme, Ion Vaideel fu pe de-a-întregul mulțumit: o bucurie fără margini i se revărsa zilnic în suflet.

Bucuria dură până ce, fatalmente, belelele începură să curgă odată cu adâncirea crizei, scumpirea traiului și creșterea nesimțită a dobânzilor bancare. Atunci vâlul i se ridică de pe ochi, iar adevărul i se relevă în deplina sa simplitate:

- Am săvârșit o nerozie, mărturisi el soției. Fără să vreau, am înălțat un monument prostiei.

*

...Ministrul culturii pare-se a zis o vorbă memorabilă: prostia e starea naturală a omului. N-avem a ne îndoi de justetea spuselor sale, izvorâte din inteligența-i proprie. Căci monument de prostie e chiar omul, în postura de semidocht, fanatic, impostor, infatuat, indolent, ticălos, incompetent, hoț... Prostia se naște, crește și moare cu fiecare, apoi se reinventează; prostia e solemnă și veșnică. Orice lucru valoros poate fi pângărit, numai prostia nu, e un perpetuum de stare pură; monumentul prostiei nu poate fi murdărit, se află la fereală chiar de găinațatul păsărilor cerului și de fenomene paranormale, cum ar fi flacăra violetă. Acestea sunt revelații care i se dezvăluiră omului nostru, Ion Vaideel, drept pentru care, atunci când se îmbolnăvi grav și ajunsese pe patul de moarte, lăsă ca testament verbal, următoarele cuvinte:

"Monumentul prostiei este ridicat nu spre glorificarea prostiei, ci simbol al limitării ei".

Teodor Oancă

PROFESORUL DE GEOGRAFIE

Sunt de același leat, cum se spunea altădată, cu vecinul meu de apartament, profesorul de geografie Virgil Iacob.. Amândoi am ieșit la pensie cu ani în urmă și ducem o viață ca martori pasivi la ce se întâmplă în jurul nostru. Fără îndoială că am putea deveni activi, măcar în structura asociației de locatari, dacă nu într-o asociație publică. Nu ascund că amândoi manifestăm atitudini critice în discuțiile noastre, față de ce promit unii și ce ajung să facă atunci când sunt la putere. Am observat că urmărim, în general, aceleași canale de televiziune, cu mult simț critic și obiectivitate. Când, dincolo de pledoaria verbală, ți se oferă documente ilustrative, vorbele capătă girul autenticității. Cu documentul în față, mintea ți se luminează, înțelegerea faptelor devine o certitudine.

Ieri după-amiază am servit cafeaua la dânsul, pe balcon, unde are o măsuță și două scaune, dar și unde beneficiem de umbră, pentru că soarele e în cealaltă parte a blocului. Nu mai stătusem de vorbă, pe îndelete, de ceva timp. Știu că într-o vreme a fost bolnav.

- Virgile, încep eu discuția, ai auzit că extinderea centralei atomo-electrice de la Cernavodă nu s-ar mai face?

- Da, și-a amintit Virgil, la Cernavodă este o importantă centrală atomo-electrică.

Dar eu nu aveam în vedere existența centralei, ci abandonarea extinderii ei.

- Guvernul stabilise cu firme străine să fie construite alte două reactoare, dar ideea a ajuns acum în coadă de pește, zic eu ca să-l readuc la ce mă interesa.

- Pește? La Cernavodă e o importantă fabrică de conserve de pește, precizează Virgil.

Rămân descumpănit, nu înțeleg felul cum reacționează vecinul la informația pe care i-o ofer. Sigur, ca profesor de geografie e bine informat în privința dezvoltării diferitelor ramuri industriale, a centrelor importante de producție. Ca să-l atrag mai mult pe fâgașul specialității sale, îi spun:

- Ca profesor de geografie cunoști bine cum stau lucrurile.

Virgil se luminează la față și-mi spune cu o voluptate neașteptată:

- Manualul de geografie pentru clasa a XII-a, Geografia României, era împărțit în două: geografia fizică și geografia economică. Această parte a doua a manualului era structurată pe industrii, cu centrele lor, cu potențialul lor economic. Știu manualul pe de rost. Era o plăcere să le vorbești elevilor despre toate astea. Pretenția mea era ca atunci când pune degetul pe hartă, elevul să știe ce se fabrică acolo.

- Virgile, încerc eu să-l readuc la realitate, acest manual nu mai există.

- A apărut altă ediție?

- Nu. Geografia României nu se mai studiază în felul acesta.

- Cum așa? întreabă el nedumerit.

- Acum geografia României e parte componentă a geografiei continentului. Când se face referire la o anumită ramură economică, se mai amintește și ce a mai rămas din industria autohtonă.

- Chiar așa? repetă Virgil întrebarea.

- Chiar așa, răspund eu îngrijorat de lipsa de informație a lui Virgil.

- Ani de zile am predat după acest manual. Întreabă-mă ce vrei. Erau acolo prezente nu numai centre mari industriale, ci și obiective existente în orașe mai mici, chiar și în comune, unde se industrializau produse agricole.

Încerc să-l readuc pe Virgil la realitate și-i dau ca exemplu o fabrică de celule electrice dintr-un orașel aflat la nici douăzeci de km de municipiul nostru.

- Au scos-o din manual? mă întreabă Virgil.

- Nu. A dispărut, așa cum au dispărut coloși industriali.

Virgil îmi ia seama fără să reacționeze într-un fel. Nu-l mai recunosc. Din omul activ de odinioară, în discuțiile noastre, văd că am în față altă persoană. Nici doamna Iacob nu m-a prevenit. El începe să-mi reproducă lecții întregi din manualul de geografie pe care l-a predat ani în șir până la pensie. Caut să-l readuc în prezent, arătându-i că generațiile de tineri de acum primesc alte informații.

- Tot ce spun eu e în manual și în țară. Meditam elevi pentru concursul de admitere la Facultatea de Geografie, la cea de Științe Economice, la cea de Agronomie sau Horticultură. Primul lucru pe care-l aveam în vedere era cu-

noașterea hărții. Harta la geografie este echivalentă cu tabla înmulțirii la matematică sau cu valența la chimie. Îi pregăteam după felul cum erau formulate subiectele la examen: o structură geografică prezentată din punct de vedere fizic și economic. Cea mai frecventă greșeală pe care o făceau candidații se datora necunoașterii hărții. Cum să treci salina de la Târgu Ocna în Subcarpații meridionali dintre Olt și Prahova?

Încerc să înțeleg ce se petrece cu Virgil. O licărire de teamă îmi îngheață sângele. Îl întreb cu jumătate de gură:

- Acum ai mai vrea să pregătești candidați pentru proba de geografie?

- Cum să nu, mă asigură Virgil, cunoștințele mele sunt vii, chiar dacă am o vârstă mai înaintată.

- Câți ani ai?

Virgil încruntă sprâncenele, face un efort și-mi spune:

- Păi, m-am născut în 1940.

Predând geografia României atâția ani, aceea structurată în două părți, pe care încă o știe atât de bine, rămâne cantonat în ea și l-ar deruta informația despre geografia economică a României de acum. Mă întreb dacă poate să-și explice deosebirea, cauzele. Mi-e teamă că și aceste temeinice cunoștințe se vor șterge în viitorii ani din memoria lui Virgil, ca soarele în continuă cădere, dincolo de orizont.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Jean Poncet și Mihaela Albu

*Margareta Labiș, Nicolae Băciuț și
Ileana Vulpescu*

Ion R. Papa

CINSTIREA EROILOR LUPTEI PENTRU INDEPENDENȚA ȘI ÎN- TREGIREA NEAMULUI ÎN COMUNA SEACA DE PĂDURE

Una dintre cele mai vechi așezări ale Doljului, comuna Seaca de Pădure se află la limita estică a Platformei Înalte a Desnățului, perimetrul său întinzându-se între dealurile Covrea și Somorele, iar primele comunități umane își au începuturile, Veleni, în timpul lui Vladislav al II-lea (1447-1456) și, Seaca de Pădure, al lui Radu Paisie (1535-1545).

Pendinte la început de Mănăstirea „Glavacioc”-Argeș, apoi de Mănăstirea „Dintr-un Lemn”-Vâlcea, până la secularizarea averilor mănăstirești înfăptuită de Cuza la 1863, comunitățile sătești și-au păstrat structura etnică, și-au conservat datinile, iar locuitorii lor au răzbătut prin negura istoriei ca participanți activi la toate evenimentele și năpăstuirile prin care a trecut poporul român.

Independența națională – ideal al tuturor românilor – a fost susținută de locuitorii comunei - de altfel, ca pe întreg spațiul locuit de români - prin toate mijlocele și formele cunoscute. Pe prim plan s-a aflat participarea cu arma în mână la Războiul de Independență din 1877-1878, în documentele istorice găsite de noi, aflându-se sătenii: Gătan Nițu, Vulpe Dumitru, Opran Ceașu, Stanciu Dincă, Nicu Lazăr, Grăia Păun ș.a. Întorși acasă, aceștia au istorisit ani în șir din bravurile lor în luptele din Balcani. La sosire, au fost primiți de oficialitățile comunei cu onoruri, iar aceștia și-au prezentat distincțiile militare obținute pe câmpul de bătălie.

Cei rămași acasă au sprijinit prin munci prestate în folosul frontului la pădure, la tăierea și fasonarea copacilor, la efectuarea de transporturi spre Calafat și Poiana Mare, prin colectarea de ofrande pentru soldați și răniți, deviza „Sca-mă pentru răniți” având un larg ecou.

La Războiul de Întregire a Neamului (1916-1921), comuna a dat un tribut de peste 100 de vieți eroice. Spre slava lor, pe teritoriul comunei au fost ridicate monumente trainice care să le perpetueze numele și fapta spre pilda generațiilor viitoare. Unul dintre acestea a fost înălțat pe timpul Regelui Ferdinand „Întregitorul”, cu ocazia reamenajării Fântânii „Pârlita”, în jurul căreia încă se mai aflau „conace” (bordee) ale sătenilor din toate satele comunei care populaseră cândva satul Pleana și care se strămutaseră după reforma agrară din 1864. Altul, datând din aceeași perioadă, 1924, a fost amplasat în centrul comunei, lângă biserica din Seaca de Pădure.

Totodată, la școlile de pe raza comunei, au fost expuse tablouri cu înscrisuri la adresa acestora, iar în biserici, ani la rând, preoții le-au pomenit numele în timpul liturgiilor. La serbările de sfârșit de an școlar, la care negreșit luau parte și foști participanți la război, de regulă din familia elevilor cu care aceștia se mândreau, premiul clasei era răsplătit și cu a i se fi făcut cinstea de a fi recitat o poezie despre un erou al Neatârării sau al Întregirii Neamului.

La Școala din Satul Nou, prin grija învățătorului, „Tabloul celor 19 eroi” pe care i-a dat satul era însoțit de versurile poetului Constantin Begu, pe care le redăm în continuare pentru frumusețea lor răscolitoare:

„Dormiți în pace, scumpi eroi,
La sân de câmp smălțat de flori,
Sub cetina de brazi cărunți,
Pe vârf îngândurat de munți!
Dormiți prin dealuri și prin văi,
Jeliți de vânturi, și de ploi,
De freamăt dulce de păduri,
De coruri de privigheturi!
Mișcați de gestul vostru sfânt,
Nu vom uita nici în mormânt

Că jertfa mare pe Pământ

Nu s-a făcut de când e lumea

De omul fără dor și gând,

Iar lupta pentru libertate

Și pentru-a lumilor dreptate

E-a celor buni, a celor drepti,

A voastră, a celor morți.

Decât o viață în nevoi,

Jurăm că vom muri și noi

Cu moarte sfântă de eroi!”

Versurile pot fi apreciate la fel de înălțătoare ca cele dedicate de Petru Dulfu Eroilor de la Plevna, prin care prevestea marele act istoric al

Unirii celei Mari, de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918:

„Căci sus, prin ceruri, trăi-vor dâșșii iară

Cu-a gloriei cunună etern încoronați

Și din cenușa lor acuși va să răsară

O sfântă libertate unind pe frați cu frați.”

În cadrul bisericilor, al școlilor și al cămine-
lor culturale din comună era ținută o evidență cu
„Fii satului”, adică cei care s-au distins prin
fapte care făceau cinste comunității, în care Ero-
ii ocupau un loc de cinste, ceea ce echivala cu
„Cartea de Onoare” a unei comune de astăzi.

Familiile celor pieriți pe câmpul datoriei îm-
plinite i-au comemorat pe Eroii întotdeauna cu cele
orânduite de datina străbună, iar la Înălțare, în fie-
care an, în curtea bisericii erau prăznuiți, cu partici-
parea preotului, uneori însoțit de un arhiereu.

Monica Grasu

UN ALBUM MEMORIALISTIC ATIPIC

Prozator și publicist, atent cercetător al operei lui Pavel Dan și un neobosit apărător al valorilor culturale, profesorul Aurel Podaru se înscrie, prin contribuțiile sale de ordin documentar și beletristic, în tradiția scriitorilor ardeleni pentru care spiritul militant de afirmare a propriei spiritualități constituie o datorie civică și morală. În această cheie, putem înțelege eforturile ce stau la baza organizării unor evenimente de impact cultural local și național, precum și inițiativa editării unor reviste, cum este semestrialul „Paveldaniștii”. Munca asiduă de editor și coordonator al unor antologii rămâne o preocupare constantă, venită la pachet cu pasiunea cercetărilor de istorie și critică literară.

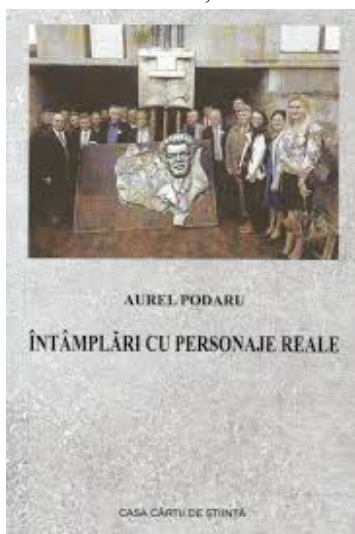
Însă, dintru început, drumul literar al scriitorului Aurel Podaru se înscrie în zona prozei scurte, după cum o dovedește volumul de debut, *O fotografie veche, înrămată*, din 1994.

Spre această primă dragoste se întoarce acum Aurel Podaru, în volumul *Întâmplări cu personaje reale* (Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2021), configurând pe parcursul a cincizeci de proze scurte și foarte scurte, tabloul *unei lumi prin care a trecut* și pe care o immortalizează acum într-un iureș de întâmplări și evocări, una mai animată decât alta. S-ar putea ca numărul impresionant al personajelor care se mișcă și dialoghează în aceste pagini să intimideze ușor, însă luat de valul întâmplărilor, cititorul însuși va putea călători în timp și spațiu ghidat de memoria uimitoare a povestitorului. Din frânturi de gând și amintire se țes episoadele unei vieți trăite cu intensitate la toate nivelurile sale. Deschiderea amplă se face înspre evenimentul cultural, dimensiune de care se leagă majoritatea secvențelor narativ-evocative. De la momentul premergător sărbătorii de Crăciun, cu inerentele colinde și tihna sa specifică, istorisirile se țin lanț, fără momente de odihnă. Timpul

doar marchează, cu subtilitatea-i specifică, (pe) trecerea omului și bilanțul înfăptuirilor.

Viziunea autorului asupra celor trăite și re-memorate este remarcabilă prin impresia reconfortantă de umor stenic, detașare și putere de sinteză. Avalanșa numelor, a evenimentelor și amintirilor pare să nu mai lase loc pentru tristețe, deși e cuibărită și aceasta în colțul privirii. Profesorul Aurel Podaru a cunoscut multe momente de reală desfătare intelectuală, spiritul său organizatoric și implicarea necondiționată l-au legat strâns de instituțiile în care a funcționat ca profesor și om de cultură. Din această postură și nu numai a intrat în contact cu scriitori, artiști, istorici și teologi, reușind să depășească Becleanul, așa cum îi scrisese într-o dedicație D. R. Popescu. Nu încapă îndoială că în transcenderea sa, autorul a luat cu sine și numele unor localități, impunându-le pe harta culturală a țării.

Întâmplările cu personaje reale ne poartă cu câteva decenii în urmă, pentru a poposi la școlile unde autorul s-a format și unde a avut

șansa unor întâlniri memorabile, spre exemplu cea cu Teodor Murașanu, devenit mentor spiritual. Multe s-au mai schimbat între timp, dar atmosfera aceea de școală românească veche și foarte serioasă cu siguranță va trezi în sufletul unora nostalgie! Apoi povestea cenaclurilor literare frecventate și scriitorii întâlniți acolo aduc fiecare nota de curiozitate și detaliul documentar demn de reținut, fiindcă, în ansamblu, aceste pagini compun un album memorialistic atipic și cu

atât mai incitant. Medalioanele comemorative sau aniversare urmează un tipar inedit, pornind de la evocarea unei întâmplări, aparent banale, și ajungând la ideea de fond. Astfel, viața trăită trece în carte, cu tot cu aspectele ei spumoase, gen escapade sentimentale, coincidențe, confuzii, situații mai mult sau mai puțin comice, mai mult sau mai puțin riscante (gen popasul timișorean soldat cu o noapte albă, petrecută în gară). În acest punct, autoironia și umorul sunt absolut necesare, precum în discuția în care interlocutorul îi transmite respectuos salutări, fără să știe că destinatarul acestora se află chiar în fața sa.

Textele, de o lapidaritate dezarmantă, cuprind în pasta lor narativă frânturi de viață au-

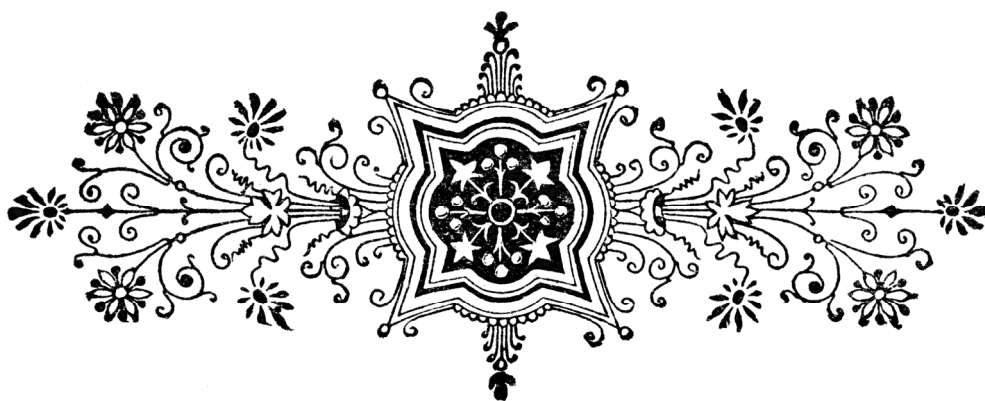
tentică, nimic trucat, nimic exagerat nu-și găsește locul aici, ci doar o simplitate și un firesc al derulării cotidianului, cu obstacolele și bucuriile sale, cu realizările și amintirile de neșters. La nivelul întregului, vocea cu semnificație este cea a naratorului memorialist, cel care pune lumea (sa) în rama potrivită, oferind unghiul favorabil și detaliul semnificativ. Aceste scurte narațiuni întrețin disponibilitatea spre ceremonialul povestirii și al transmiterii de informații prețioase generațiilor următoare, fără pretenții savante ori alte subtilități intertextuale. Culoarea discursului memorialistic este dată și de predispoziția autorului de a face haz de necaz, de a se minuna uneori de nepriceperea propriilor gesturi sau atitudini din anumite situații de viață.

O întâlnire specială și de-a dreptul întemeietoare pentru autor a fost cea cu monahul de la Rohia, scriitorul Nicolae Steinhardt, pe care îl evocă foarte frumos în câteva secvențe narative: „Steinhardt era un aristocrat al cuvântului. El vorbea limba română nu doar corect, ci nuanțat, precis, expresiv. Având nostalgia și intuirea divinului (după cum spunea cineva), Monahul de la Rohia transforma cuvântul în vorbă, dar neîngăduindu-i să cadă în flecăreală. Autorul *Jurnalului fericirii* era perceput și ca un mare scriitor, un fin și profund eseist, un stilist desăvârșit. Iar când avea ceva de afirmat, o făcea elegant, cu acuratețe. Știa să fie ferm, fără să ofenseze. Era îngăduitor cu opinia celuiilalt, fără să fie flasc. Avea umor, aplomb, replică, surâdea convingător. Ca om, era de o rară modestie.” Acestor aprecieri li se adaugă și alte informații ce pot configura mai bine ansamblul relațiilor cultural-spirituale și de amiciție create în jurul „Părintelui Nicolae, care mai avea și alte calități: era bun, manierat, cu respect față de demnitatea semenului său, cât și față de a sa. Era discret, avea încredere, dăruia cu generozitate.

Nu dojenea, nu judeca pe nimeni, ci căuta în orice om, dincolo de păcat, ființa pe care Dumnezeu o cheamă și o face în stare să iubească. Acesta era Nicolae Steinhardt, cel care a știut să reziste. Nu prin ură, ci printr-o forță creatoare extraordinară.”

Bineînțeles, galeria numelor și a personalităților evocate este extrem de bogată, mergând de la evocarea unor colegi de școală sau de breaslă (Ion Buzași, Darius Pop, Sever Ursu), jurnaliști și oameni de carte (Valentin Raus, Radu Săplăcan, Valentin Marica), până la profesori universitari, mentori și creatori din toate sferile artistice (Teohar Mihadaș, Niculae Gheran, Horia Bădescu, Nicolae Prelipceanu, Radu Mareș, Mircea Ioan Casimcea, Andrei Moldovan, Marcel Mureșeanu, Olimpiu Nușfelean ș.a.). De fiecare dintre aceștia se leagă amintiri și înfăptuiri comune, inițiative editoriale și revuistice, participări la simpozioane și conferințe, întâlniri ocazionale sau pecetea destinului, precum a fost vizita în redacția „Astrei” brașovene, unde Gherghinescu-Vania îi va prilejui autorului debutul literar. Prin profesorul Ion Vlad se va apropia de proza lui Pavel Dan, care, de asemenea, îi va marca cercetările de istorie și critică literară, ajutându-l astfel să contureze un demers restitutiv de reală importanță pentru literatura noastră.

Întâmplările evocate de Aurel Podaru aduc un omagiu, simplu și firesc, celor care s-au dăruit semenilor, celor care au construit (în timp) edificii durabile de cultură și spiritualitate. Generos în aprecieri, dar și riguros cu faptul obiectiv (istoric), autorul salvează de la uitare „boabe și fărâme” de realitate trăită, trecându-le în realitate mărturisită. Implicit, autorul dă o șansă unor întâmplări însoțitoare, aparent mărunte, să crească și să rezoneze îndelung în ecourile aducerii-aminte.

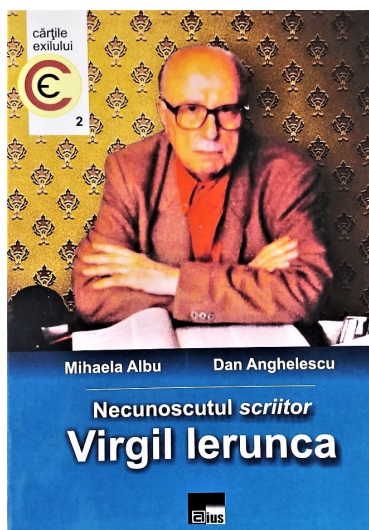

Paul Aretzu

MORALITATEA ESTE O CONDIȚIE INDISPENSABILĂ A ESTETICULUI

În timpul comunismului, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au fost, prin postul de radio „Europa liberă”, printre cei mai ascultați oameni în România. Ei au ținut treze conștiința și speranța românilor, constituind un fel de antidot, supapă pentru disperare, pentru deznădejde. Având în vedere faptul că au reprezentat o voce care nu era înrolată partinic, privind lucrurile din afară, fără constrângerile sistemului, au fost percepuți ca o autoritate morală. Fără îndoială că nu erau infailibili, că au făcut și erori, că au întâmpinat numeroase dificultăți, cum ar fi acomodarea cu exilul, starea de nesiguranță asumată prin confruntarea cu o putere politică discreționară, periculoasă, lipsa de transparență a regimului de la București, lipsa de informații directe, animozități în cadrul comunității diasporice. Trebuie evidențiate, însă, trăsăturile de caracter constante ale acestor comilitoni, determinarea, consecvența, temeritatea. Despre ei s-a scris mult și diferit, și elogios și cu rezerve.

Scriitorii Mihaela Albu și Dan Anghelescu (alt tandem), publică studiul *Necunoscutul scriitor Virgil Ierunca* (Editura Aius, Craiova, 2020, prefată de Libuše Valentová). Alegerea temei are justificări rezonabile, împărtășite de cea mai mare parte a criticilor și istoricilor literari: integrarea în literatura română a exilului românesc, reevaluarea după principii estetice a fenomenului literar întregit, ieșirea din zodia unei „uitări” perfide, caracteristice perioadei post-comuniste (lăsând lucrurile să treneze, să se perpetueze). Funcționează, însă, în viața literară românească, o psihologie destul de rudimentară: cei doi au fost „consumați” cu nesaț în forma orală a emisiunilor lor („Teze și antiteze la Paris” și „Actualitatea Culturală Românească” și „Povestea vorbei”), puternic ancorate în contextul cultural-politic, recuperarea lor părând deja clasată, epuizată, încremenită în trecut. Cei doi exegeți își propun, dimpotrivă, să atragă atenția „(și) asupra valorii literare a scrisului” lui Virgil Ierunca.

Prima parte a cărții conține informații biografice. Virgil Untaru (după numele real) s-a născut la 16 august 1920, în comuna Lădești, Vâlcea – Alexandra Florina Mănescu susține, cu documente de arhivă, data de 25 august. Aceeași cercetătoare clarifică și aspecte legate de școlaritate. Între 1940-1944, absolvă Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. Debutază în jurnalistică (pentru care își descoperă o vocație), având convingeri de stânga (troțkiste). Înclinațiile sale politice sunt puse de autori pe seama „naivității tinereții” și a „spiritului de frondă”. Colaborează la presa de orientare socialistă, publicând materiale teziste (elogierea lui Lenin). În „România liberă”, îi apare însă articolul „Există o criză a culturii române?”, care provoacă dispute, obiecții din partea activiștilor *vigilenți*. Publică, de asemenea (în „Vremea”, „Revista Fundațiilor Regale”, „Albatros”, „Lumea”, „Agora”), cronici de carte, eseuri, fiind atras, aproape în exclusivitate, de literatura franceză.

Într-o Europă vinovată de acceptarea tacită, pasivă a colonialismului sovietic, în care Jean-Paul Sartre și alții deveniseră agenți propagandistici ai Moscovei („stângismul” va contamina puternic mai ales inteligența franceză), intelectualitatea din partea estică s-a simțit trădată și abandonată fără remușcări. Autorii fac un tablou semnificativ al situației postbelice, când prozelitismul comunist a ademenit multe minți (unele naive, altele meschine). Așadar, azilanții, debusolați, au avut neplăcuta surpriză de a afla un

Occident dezinformat și lipsit de discernământ, ostil: „Numai că, în condițiile aflate în Franța acelor ani, refugiații, opozanții, exilații care reușiseră să evadeze de sub ocupația comunistă deveneau indezirabili cu „pretențiile” și nesfârșitele lor mărturii acuzatoare. Și, la fel, erau privite toate inițiativele și activitățile prin care era contestată legalitatea politică din *lagărul socialist*, a cărui «creație» fusese (totuși) admisă și aparent legitimată prin semnarea tratatelor de pace. Iată de ce, peste tragedia care tocmai se declanșa în țările Estului, se lăsa o tăcere, evident complice, și – prin urmare – atrocitățile care se petreceau acolo nu aveau să producă nicăieri nici un fel de frisoane.” (pp. 56-57). Virgil Ierunca ajunge la Paris la sfârșitul anului 1946 (sau începutul lui 1947), primind o bursă oferită de Institutul Francez din București. Obține

statutul de refugiat politic. În exil, se dedică aproape exclusiv reflectării realității românești, în încercarea de a trezi Europa: „[...] mi-am respectat contractul cu mine: acela de a nu evada din urgența românească”, notează în *Trecut-au anii...* (2 ianuarie 1949). El trăiește, efectiv, neîncetat, drama dezrădăcinatului, resimțind situația orwelliană în care se afla țara (alături de o bună parte a Europei Centrale și a celei de Est). Se situează, astfel, în postura avocatului României („convertirea la românism”), susținând libertatea spiritului, demnitatea omului, drepturi pentru compatrioți, cultivarea valorilor reale. În Franța, Virgil Ierunca menține, reconfigurează, în afara conjuncturii istorice, politice dezastruoase, o „Românie eternă”, regăsită, a memoriei, a salvării, a permanenței. Cei doi exegeți interpretează remarcabil procesele complexe prin care trec cei nevoiți să-și abandoneze țara, rudele, prietenii. Exilații rămân în siajul românismului (din care au fost expulzați), păzind ca niște vestale limba, tradițiile, cultura, moralitatea, patria identitară.

Prin postul de radio „Europa Liberă”, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca devin o prezență de conștiință în realitatea românească, o fereastră a închisorii în care oamenii erau obligați să se comporte ca niște marionete, trăind într-un permanent camuflaj, dedublați, supuși facticității. După 1989, „vocale” celor doi se transformă în cărți scrise, revelând, pe lângă valoarea de adevăr, și pe cea literară (tema asumată a studiului). În afara emisiunilor radiofonice, Virgil Ierunca inițiază și susține la Paris o serie de reviste literare: „Caete de dor”, „Limite”, „Ființa Românească”, „Ethos”, în care a publicat eseuri cultural-politice: „Între cei care s-au străduit permanent să demonstreze Occidentului că regimul instalat în țările Europei de Est este unul distrugător s-a aflat – în primele rânduri – Virgil Ierunca. În calitate de scriitor-martor și luptător cu arma cuvântului (alături de Monica Lovinescu), el a ținut astfel cumpănă dreaptă între conaționalii exilați, ca și pentru cei aflați sub ocupație (prin radio).” (p. 81, notă infrapagină). Oglindă severă a degradării literaturii române sub comunism este rubrica sa „Antologia rușinii”. Cei doi militanți s-au declarat grefierii memoriei, ai neuitării (unei istorii nefaste, unui timp care și-a pierdut caracterul original, irosit). Ei au reprobato, totodată, literatura coruptă, aservită politic, considerând că moralitatea este o condiție indispensabilă a esteticului, care nu poate să încurajeze o dictatură. Pentru a-și susține convingerea, sunt folosite exemple concludente, Arghezi, „pradă a relativului”, și Ion Barbu, care „preferă absolutul”, Vasile

Voiculescu, inflexibil, credincios principiilor sale, și Tudor Vianu, „făcând (pentru o vreme) jocul regimului”. „Un alt exemplu: «tăcerea» lui Blaga, neimplicarea acestuia în rândul celor aserviți regimului” (p. 86). În „pomelnicul onoarei românești” se mai înscriu „tăcerea” lui Dan Botta, „ispășirea crucificată a lui Constantin Noica”.

Arta literară a lui Virgil Ierunca s-a manifestat în revistele românești din exil, în care a semnat portrete și cronici literare dedicate unor personalități. El însuși a inițiat și editat o serie de publicații, la Paris. (Dar au apărut periodice românești și în alte locuri, la Rio de Janeiro, „Înșir’te mărgărite”, condusă de I. G. Dumitriu, la Honolulu, „Mele”, condusă de Ștefan Baci, la Madrid, „Destin”, a lui George Uscătescu, la Paris, „B.I.R.E.” (Buletinul de Informații al Românilor din Exil), apărut la inițiativa lui Martin Economu, la Roma, „Suflet românesc”, coordonată de către Gheorghe Cosma, și „Vatra”, coordonată de Petre Vălimărean, la Buenos Aires se editează revista „Cuget Românesc”, la New York apare ziarul „Românul”, fondat de generalul Nicolae Rădescu, la Ciudad de Mexico, revista literară „Drum”, avându-i ca inițiatori pe Nicolae Petra, Nicolae Novac și Nicolae Cârjă, la Tel Aviv se editează „Izvoare”, la München, noua serie a ziarului „Curentul”, la Philadelphia, revista „Agora”, redactor-șef – Dorin Tudoran...).

Prima revistă literară din exil a fost „Luceafărul” (două numere, 1948-1949), editată la sugestia și cu susținerea generalului Rădescu, având în redacție pe Mircea Eliade și pe Virgil Ierunca. Cel din urmă publică articole, note de lectură, reflecții, folosind pseudonimul Alexandru Andronic. Autorul elogiază poziția anticomunistă a lui Malraux, face apel la trezirea Occidentului, dezvăluind situația tragică în care se aflau cei de sub ocupația bolșevică, ironizează scriitorii înregimentați (pe Victor Eftimiu), acuză reificarea „omului comunist”. Dintre colaboratori, Alexandru Busuioceanu, Mircea Eliade, Emil Cioran. Între 1951 și 1960, apare revista „Caete de dor”, al cărei fondator și redactorul-șef a fost. Publică eseuri, cronici literare, portrete dedicate unor scriitori francezi și români, unor artiști (Brâncuși), unor evenimente culturale, de asemenea, elegiei exilului. Altă revistă datorată lui Virgil Ierunca este „Ființa Românească” (șapte numere, 1963-1968). Sunt publicate nume esențiale ale exilului, Mircea Eliade, Ștefan Baci, George Ciorănescu, Vintilă Horia, Mircea Popescu, Antoaneta Bodisco. Revista „Limite” (1969-1986), cu format liliputan (asemănător „Biletelor de papagal”), îi are ca redactori pe Virgil Ierunca și Nicolae Petra. Își propune să publice

și autori din țară. O atenție specială este acordată disidenței lui Paul Goma, dar și evocării profesorului Mircea Popescu. În fine, revista „Ethos” (1973-1984) este editată de Virgil Ierunca și Ioan Cușa. Este inclusă o rubrică demascatoare, „Antologia rușinii”. De asemenea, semnează cronici de carte, pagini de jurnal, publică scriitori din țară.

Revenind la scopul pe care și l-au propus („ceea ce vrem să demonstrăm totuși în lucrarea noastră, plecând tocmai de la textele sale, este faptul că Virgil Ierunca trebuie să rămână în istoria literaturii române și ca *autentic scriitor*” pp. 120-121), autorii precizează că, pe lângă poziția militantă anticomunistă, pe lângă prezervarea culturii, a identității românești în exil, ferventul opozant de la Paris a publicat poezie, eseu, critică literară, pamflete, memorialistică, strânse apoi în câteva cărți, demonstrându-și certa vocație literară. Se remarcă poeticitatea textelor (chiar atunci când este vorba de articole de presă), este folosită frecvent metafora, imaginația lexicală produce combinații singulare, sunt realizate succint, din linii rapide, esențiale, portrete expresive, se desprinde o eleganță proprie formației sale filosofice, sapiențialitate dar și lejeritate, uneori umor, plasticitatea expresiei.

Poeemele au fost reunite târziu, în 2001, într-un volum, *Poeze de exil: urmate de tălmăciri*. Tema lor statornică este aceea a întregii sale vieți, drama exilului exprimată în simboluri revelatoare: tăcerea, memoria, pustiu, cuvântul, cunoașterea, noaptea, răstăcirea... Este o poezie obsesivă, indirectă, transferată în alegorie, clamată, de „cruzime” expresionistă. Selecții din scrierile sale risipite prin publicațiile românești au constituit sumarul volumelor *Românește* (1964; 1991), *Subiect și predicat* (1993), *Dimpotrivă* (1994), *Semnul mirării* (1995). O carte specială, rechizitorială, este *Fenomenul Pitești* (1990; inițial, purta titlul *Pitești, 1981*).

„Gazetarul a scris poezie propriu-zisă, dar în «toate incendiile» pe care le-a «aprin» – studii de critică și istorie literară, portrete, necrologuri, jurnal etc., în toate formele de exprimare se impune cu pregnanță prezența unui *poet al limbajului*” (p. 149). În continuare, cei doi exegeți își ilustrează aserțiunea, ocupându-se de fiecare compartiment al creației lui Virgil Ierunca. Acesta a fost un rafinat cunoscător al tendințelor muzicale ale vremii, făcând comentarii avizate despre influența folclo-

rului românesc asupra lui Béla Bartók. Memorialistica sa (*Trecut-au anii... Fragmente de jurnal*, 2000) este esențialmente literară, poetică. Sunt consemnate, în paralel, evenimente din Franța și din țară, sunt evocate personalități ale exilului românesc, Eugen Ionescu, Emil Cioran, generalul Rădescu, N. I. Herescu, Horia Stamatu, Lucian Bădescu etc.: „Ca în niște oglinzi, se reflectă chipuri, caractere, destine, fiecare «oglindire» conturându-le un portret demn de reținut” (p. 157). Darul prieteniei, dar și respectul valorii au fost argumentele unor memorabile portrete, risipite de-a lungul timpului, avându-i ca protagoniști pe Lucian Blaga, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, E. Lovinescu, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Dan Botta, Alice Voinescu, Constantin Brâncuși, George Enescu, Vasile Pârvan, Mircea Eliade, Dinu Pillat, Sergiu Al. George, G. M. Cantacuzino, Ștefan Băciu, Lucian Bădescu, Mihail Fărcășanu, Mihai Cismărescu, Alexandru Busuioceanu, Mircea Popescu și mulți alții. Virgil Ierunca practică o adevărată artă a portretului, combinând, în cantități bine cumpănite, informația, amintirea, afectivitatea, încadrarea într-un context cultural, totul tratat într-un stil nobil, scilpitor, erudit, captivant.

Este prezentată, apoi, activitatea de critic literar, comentator de cărți aparținând unor scriitori francezi și români. Ca trăsătură constantă, este reliefată înclinația ironică, pamfletară, exigentă, îndreptată împotriva regimului totalitar și a scriitorilor acoliți (numiți „turciți”, „prea-curvia intelectuală”, „faliții noștri naționali”, „oportuniștii de meserie”, „funcționari de lozinci”).

Virgil Ierunca și-a dăruit viața unei idei generoase, cu tot devotamentul, fiind unul dintre factorii cei mai activi ai exilului românesc. A militat publicistic, editând chiar el reviste, iar prin postul de radio „Europa Liberă” a racordat România (care își izolase propriul popor, condemnându-l la o consemnare între granițe) la lumea liberă, dând speranțe, străpungând zidul autoritarismului. A slujit cu onestitate demnitatea, adevărul, cultura etnică. Mihaela Albu și Dan Angheliescu au realizat un studiu (un eseu) important, necesar, reconstituind atmosfera dramatică a exilului românesc de la Paris, întruchipată în reprezentantul ei exemplar. Ei duc la îndeplinire o datorie culturală, morală, recuperarea valorilor românești risipite din cauza unei istorii aflate într-un moment de răspântie.

Mihaela Albu

PATRIA DIN POEZIE

Am primit – nu cu mult timp în urmă – o carte frumoasă (la propriu și la figurat). Un obiect frumos, făcut cu grijă, cu sufletul adică îngrijit, dar și cu mintea, ne încântă totdeauna.

Este vorba în cazul de față despre volumul de poeme *Patria din cer* (autor Alexandru Ghe. Drăghici), carte care îi apare mai întâi celui ce o privește, sub aspect grafic, drept obiectul frumos despre care făceam vorbire înainte, cu un covor oltenesc pe copertă, cu fotografii color din loc în loc, în interior.

De bună seamă, autorul și-a gândit toate aceste imagini ca semn vizual de introducere în mesajul transmis prin cuvinte.

Am ajuns astfel la necesitatea de a ne justifica afirmația de mai sus – aceea despre frumusețea de dincolo de realizarea grafică a cărții – , în fapt despre poezia cuprinsă între cele trei „capitole” sub care se desfășoară mesajul liric: I. „Tinda serii”, II. „Gulaguri vegetale”, III. „Muguri de cruce”.

Separate, și totuși împreună, aceste trei paragrafe dau seamă toate despre un topos recurent în poezia lui Alex. Drăghici, *satul* natal (chiar un volum anterior – din 2012 – se numea *Valea Bună*, numele satului său, dar și un poem din cartea în discuție poartă același nume; un alt volum, din 2015, fusese intitulat *Acasă*).

Din sat, de *acasă* „copilăria nu mai vrea să se mute”, iar acest vers, completăm, încheie un poem cu titlul ce-l repetă pe cel al volumului din 2015. Să ne amintim că Blaga va tânji mereu după „îndepărtata copilărie”, că spre ea va „striga” mereu „sângele” poetului (v. „În marea trecere”), motivul „copilăriei depărtate” apărând adesea în poezia blagiană (v. și „Liniște între lucruri bătrâne”).

Întorcându-ne la poezia lui Alex. Drăghici ne vom întreba ce înseamnă acel „acasă”, ce elemente îl definesc și îl structurează?

Înseamnă casa, biserica, dealul care duce „spre mănăstire”, carul cu boi, casele cu scoarțe și icoane pe pereți. Toate acestea și încă altele alcă-

tuiesc satul în care „curg stele-n grădini”, iar „cerul se scutură de păsări”, în care bătrânii „urcă spre biserică-n lumină/ cu macate puse-n car”, transferându-se pe rând în „satul de sus”.

De fapt, conceptul de „acasă” primește o întreagă „explicație” într-un poem intitulat direct „Definiție”: „Acasă este/ salcia înverzită în colțul copilăriei/ întâia scrisoare pe valiza recrutului/ magnolia înflorită în fereastra spitalului/ dorul de părul colegei de liceu/ acoperind grădina unde visam/ că mă înec într-un ocean/ cu cireși înfloriți.”

Acasă mai înseamnă, extinzând spațiul, țara, „pământul cu moaște”, „Ardealul nost”, martirii, eroii, credința – toate reprezentând „Patria din cer” pentru cei plecați „prin străini”.

Dar, mai presus de toate, „acasă” înseamnă părinții, mai ales tatăl, cel care se constituie poetic într-o reprezentare a locului pierdut, de vreme ce „tot satul îi curgea prin vine”. Figura tatălui devine o obsesie poetică, un simbol al legăturii cu locul de unde copilul a plecat în lume, cu originea în cele din urmă. Mai este și mama, a cărei casă „poartă în pereți/ fotografia unei dimineți”. Ambii părinți sunt „candle arzând/ tot întunericul din lume”, dar poartă în suflet „iarnă desculță”.

Amintirea părinților, a bunicilor „cu bisericile-n mâini” trimite apoi și la permanenta amintire a copilăriei, a tinereții, a anilor de liceu, a prietenei din adolescență al cărei păr „mirosea a copilărie”. Toate acestea sunt păstrate și rememorate cu nostalgia lui *fugit ireparabile tempus*, a timpului, dar și a locului care nici el nu mai este la fel. În prezent, sentimentul major este *dorul*; acum, în sufletul poetului, ca să cităm termenul său, „se închearbă un dor”.

Ajunși la acest vers, nu putem trece cu vederea frumusețea cuvântului regional-arhaic „a se încherba”, folosit de câteva ori și în alte poeme, simbol și el al graiului de-acasă.

Un inventar al termenilor, regionalisme și arhaisme, repetate uneori obsesiv, ar putea deveni o altă poartă de intrare în universul poeziei lui Alex. Drăghici. Lexicul folosit, metaforele – nu de puține ori inedite, neașteptate chiar – sugerează universul rural din care poetul vine către oraș, dar în care continuă să locuiască cu sufletul. „În tinda serii” „stă în capul oaselor lumina”. Dar ce loc mai ocupă termenul „tindă” în vocabularul modern? Un arhaism, înțeles poate astăzi de tot mai puțini. Pentru satean, *tinda* reprezintă intrarea în casă, în spațiu; în poezie înseamnă intrarea în timp, începutul de înserare, când „se-mpiedică

timpul de ieri”. În acest timp „se-aude lumea încet cum se trece”, căci aceasta e și lumea părinților, a mamei, cu casa ei, în care „în ramă, pe o scoarță stau frumos/ la răsărit Preasfânta și Hristos”, iar „smerenia/ arde-n candelă/ întunericul blând.”

Alteori stau umăr la umăr arhaismul cu un cuvânt mai recent, dintr-un registru aparent nepoetic: „*Instanțele nopții sentințe închearbă/ doar lumina grațiază/ un imperiu de iarbă.*” („Atentate cu flori”). Tot din sfera contrariilor – *primăvara* (cu „răni” însă) și *toamna* în care „rugina-n frunze învață să coboare”, iar lumina „trage de zăvoare-n porți” („Tei suferind”) Și totuși, chiar și în toamnă „pune Dumnezeu lumină”, apropiind astfel contrariile.

O parte a poemelor din volum trimite la poezia religioasă, reprezentată la noi de poezii din jurul *Gândirii*, de Nichifor Crainic, cel care își pune propria poezie sub semnul ortodoxismului altoit în multe poeme pe tradițiile folclorice vechi, de Vasile Voiculescu ori de Tudor Arghezi (pe care Ov. S. Crohmălniceanu – în ampla sa analiză asupra *Literaturii române între cele două războaie mondiale* – îl numea „poetul cu cea mai pronunțată înclinație religioasă”).

Poezia lui Alexandru Drăghici se revendică, în opinia noastră, din „gândiriști”. Poetul simte permanent aplecare spre credință; la el, precum la marii înaintași, avem de-a face cu un Dumnezeu invocat adesea, familiar, apropiat de om, *înomenit* ca la Crainic („Doamne, chiar treceai prin curtea mea”/ „mă țineai de mână pe poteci/ și azi m-aștepți când pe la poartă treci”). Vechile tradiții se împletesc permanent cu credința profundă în Cel dorit drept *călăuză*, *Lumină* și *Cuvânt*. Fiindcă Dumnezeu nu este o entitate îndepărtată, el nu este temut, ci iubit, de El îi e permanent dor omului, rugăciunea, prin cuvânt, fiind calea prin care se realizează o legătură cu transcendentul.

Încă din deschiderea cărții, moto-ul cu un fragment din „Psalmul 103 lui David” pune volumul sub semnul relației om-divinitate, omul „cântându-I Domnului” în toată viața lui. Titlurile înseși la unele poeme sugerează dintru început mesajul, fie că se referă la o sărbătoare („Florii” ori „De Paști”), fie trimit la elemente de cult („Sărindare”, „Lângă icoane”) ori la o adresare directă către Divinitate („Tatălui ceresc”, „Dor de rugăciune”).

Exemple pot fi date în continuare, volumul, neavând mari dimensiuni, este însă dens ca substanță ideatică (și nu am amintit mai sus și de poemele în cheie istoric-patriotică, în care sunt evocate locuri istorice, sunt evocați vitejii și martirii neamului în versuri de mare frumusețe: „La Mărășești și Oarba jertfa-i vie/ cu îngeri stau în rugăciuni frumos”, „Cu Avram Iancu-n fiecare poartă/ Banul Mihai ne cere aproape frații/ la Putna Ștefan prin icoane se arată/ șira spinării noastre sunt Carpați”, iar în această *Patrie din cer* (titlul poemului nu întâmplător a fost ales drept titlu al întregului volum) „lui Horea i se tânguie o roată”).

„E greu să scrii despre o carte de versuri pe care încă nu le știi pe dinafară”, scria cândva N.I. Herescu într-o cronică dintr-o revistă a exilului.

Citesc rând pe rând poemele; le recitesc apoi la întâmplare pe câte unele, încep să știu versuri pe dinafară și realizez astfel că pe poteci neștiute, fără ostentație, pe drumurile bogate, dar atât de întortocheate ale limbii române încă trăiesc păstrători și făuritori de vorbe meșteșugit alese, de împerecheri de cuvinte, de imagini neașteptate. Astfel de „gospodari” ai cuvântului deschid și mai larg poarta spre lumina limbii ce-o vorbim.

Alex. Drăghici face parte, fără îndoială, din familia făuritorilor de meșteșugit cuvânt în poezie.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Maria Tănase și Mihail Sadoveanu

Ana Dobrescu

VAMEȘ AL TIMPULUI SCURS, PAZNIC AL CELUI RĂMAS...

Trecerea timpului a smuls întotdeauna jalnice vaiete, tânguiri și gemete, bocete tragice, efect și consecință a conștientizării fragilității finite umane în raport cu ireversibilitatea timpului, resimțit ca eternitate. Timpul, spune Bossuet, imită prin succesiune ceea ce nu poate egala prin performanță. Repetăm la nesfârșit secvențe trăite anterior de generațiile care ne-au precedat, reluând pe cont propriu, ci iluzia primordialului și unicității. Deci ele, aceste repetări, devin unice prin trăirea proprie, prin înscrierea în destinul care ne singularizează în raport cu sine, cu lumea, cu ceilalți.

Vameș al timpului scurs, al timpului care a trecut și l-a petrecut Puiu Răducan în volumul cu același titlu, volum ce reunește mici tablete ca niște poeme în proză, care surprind stări, trăiri, atitudini ale eului pentru a le reda și înscrie într-o scriitură confesivă ce dă seamă de efectele trecerii asupra vieții, ființării, precum și de consecințele asupra destinului care dublează și iluminează viața, o orientează și îi dau nu numai un sens, ci și o poate transcede. Anotimpurile devin metafore ale vârstelor, semne ale trecerii în veșnică rotație. În E toamnă, Doamne, și mi-e toamnă, sensurile sunt transparente. Spectrul autumnal este fundalul natural, peisajul care reflectă toamna din suflet, care acompaniază într-o perfectă simultaneitate, toamna sufletului, răsfângându-i emoțiile și risipind în lume stările și sentimentele: „E toamnă, Doamne, și mi-e toamnă! Unde ești tu, cânt al verii? Mi te-au furat! Ai dispărut din desenul memoriei brumărite acum! Of, Doamne! Mi-e toamnă! (...) Am strâns în cârcă o brumă de ani, care a început să devină apăsătoare”!

Există un tipăt interior, ca-n tabloul lui E. Munch, tipăt care nu poate depăși băierile și nici barierele timpului. Impolzia îl face pe trăitor martor

al dezastrelor interioare. Petalele peisajului („Roua cu buze argintii se așează mereu pe cumpene de fântâni, iar vântul cu obraji de brumă catifelează datoria recoltei. Glasul frunzelor fugite din pomii care-și țineau roadele-n pumni, mărturisesc păcatele vântului vânat. Adierea nichitastănesciană ne aerișește sufletele, Până și noi ne schimbăm hainele de teama zgribuliciului, dar nu ne predăm lui și nici brumei. E toamnă, Doamne, și mi-e toamnă!”) picură în sufletul înfiorat fără a reuși să găsească nici echilibrul, nici armonia.

Doar memoria afectivă reține umbra trecerii clipei.

O izbucnire din virtualitatea dorinței în entuziasm real al lumii este primăvara, „dulcea primăvară”. Detaliile le fac parte dintr-un spectacol fastuos

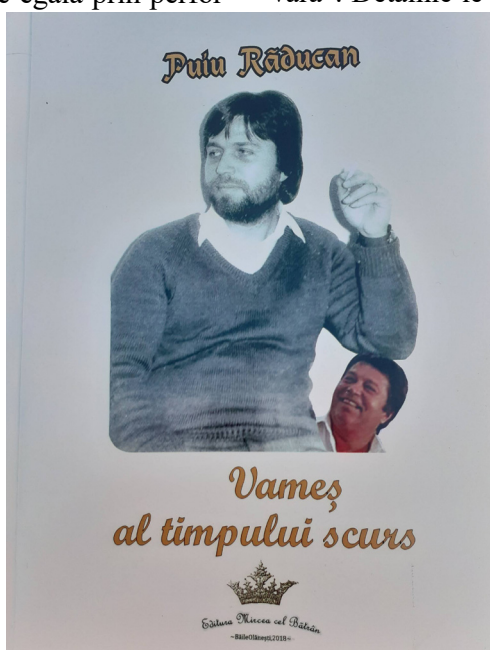
cu care natura, indiferentă întotdeauna, se îmbracă și se dedă risipei: „Umblă magnolia în grădina gătită de sărbătoare. Vântul fumuriu mângâie alunul din poala grădinii. Găzele dorm încă. La fel și fluturii (...). Viorelele, tămâioarele colorează mărăcinii în somnolență dulce”. Risipa este parte a unui mister, a miracolului – „dezlegarea la viață”, Învierea, prilejuind exultarea entuziasmului: „Hristos S-a înviat!”!

Sunt și meditații asupra apusului, incluzând detonația și conotația, asociind sfârșitul zilei crepusculului vieții. În fața timpului, ca în fața eternității,

Puiu Răducan manifestă, deopotrivă, insurgența și bucuria celui care se crede nemuritor, afirmându-și astfel victoria:

„Bine-ai venit la noi, veșnicie”! Veșnicia lumii și efemeritatea individului, ram al unui copac care rezistă furtunilor, dar nu poate rezista la infinit intemperiei, sunt reflectări ale conștiinței care acceptă datul sortii și îi opune creația de valori spirituale: „Muzele din crânguri cu aripi la glezne și umeri au devenit reumatice. Afară mă plouă! Și înăuntru”...

Uimiri, extaze, rezerve, revolte și insurgențe, stări și așteptări, constatări ale trecerii și petrecerii în/prin timp constituie evantaiul acestor poeme în care Puiu Răducan exersează cadențele și ritmurile limbii române în încercarea de a găsi, prin sonoritate relevantă și semnificație revelatorie, cuvântul care să-i exprime adevărul.

Mircea Păspai

O CARTE A DEPLINEI MATURITĂȚI CREATOARE

Apariția unei noi cărți semnată de Tudor Nedelcea a devenit, pentru cei ce îi cunosc puterea de muncă și capacitatea de creație, un fapt obișnuit, de la un an la altul, Domnia-sa fiind, până acum, autorul a peste patruzeci de volume. De asemenea, nu ne-a surprins că este o nouă carte pe care cercetătorul craiovean o dedică poetului național Mihai Eminescu și încă una deosebit de consistentă (*Eminescu*, Editura Tracus Arte, 2020, 1014 pagini).

Tudor Nedelcea a depășit pragul unei jumătăți de secol de prezență în paginile unor publicații și în tot acest timp s-au demonstrat valențele multilaterale și interdisciplinare de cercetător, o mare putere de muncă și o mare capacitate de interpretare. Nu s-a sfiit încă din tinerețe să abordeze critica literară, teme de istorie, de cultură și religie, dedicându-și munca, deopotrivă, unor evenimente sau teme de interes național ori local.

Această polivalență, această disponibilitate către abordarea unei tematici diverse a rămas o trăsătură activității sale de la începuturi și până în ziua de astăzi. Totuși, de aproape trei decenii se poate spune că tema eminesciană l-a acaparat în cea mai mare parte și scrierile dedicate marelui poet își pun pecetea pe bibliografia lui Tudor Nedelcea. În prefața la volumul despre care vorbim, academicianul Mihai Cimpoi remarcă faptul că „Tudor Nedelcea s-a angajat, după 1990, într-o acțiune reparatorie pe care o așteptam demult: detabuizarea unor dimensiuni ale personalității lui Eminescu și valori-

ficarea integrității acesteia”. Tudor Nedelcea are ferma convingere, mai notează distinsul academician, „că totul prezintă interes în cazul lui Eminescu, totul ține de o personalitate indestructibilă, caracterizată prin cuprindere intelectuală universalist-enciclopedică”.

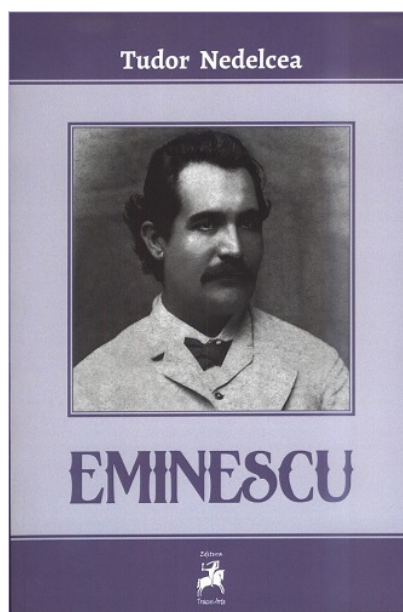
Poate că ar fi potrivit, gândindu-ne că această revistă rămâne peste timp, să enumerăm aici cărțile pe care autorul le-a dedicat marelui poet: *Eminescu împotriva socialismului*, 1991; *Mihai Eminescu – Veronica Micle. Corespondență*, 1992; *Eminescu și cugetarea sacră*, 1994, 2002; *Eminescu, apărătorul românilor de pretutindeni*, 1995; *Eminescu, istoricul*, 1998; *Pentru mine, Eminescu*, 2005; „*Doina*” lui *Eminescu* (în colaborare), 2008; *Eminescu și realsemitismul*, 2010; *Shakespeare în viziunea lui Eminescu* (în colaborare cu Diana Cotescu), 2012; *Eminescu*, 2013, 2014;

Eminescu și China (în colaborare cu Diana Cotescu), 2018; *Eminescu*, 2020.

Ultima dintre cărți, în întinderea sa de peste o mie de pagini, valorifică o parte din materialul celor citate, dar cuprinde și o serie de articole și studii care nu au făcut neapărat parte din volume dedicate explicit vieții și operei lui Mihai Eminescu, fiind publicate fie în alte volume, fie în unele reviste. De exemplu, articolul „Eminescu în apărarea lui Teodor

Aman” provine din volumul „Vocația spiritualității” (Scrișul Românesc, 1995), iar „Actualitatea lui Eminescu” provine din volumul „Texte esențiale” (Scrișul Românesc, 1997).

Tudor Nedelcea are predilecție către fațetele mai puțin cunoscute ale vieții și ale operei lui Mihai Eminescu. Foarte rare sunt referirile sale la poezia „luceafărului literaturii românești”, poate și pentru faptul că această cale era una ultrabătătorită de către oameni chemați sau nechemati, îndreptățiți sau neîndreptățiți să analizeze o asemenea operă poetică, dar credem că a

simțit golurile care trebuiau umplute, spre a cunoaște și a înțelege mai bine complexa și puternica personalitate a unui om de geniu.

Tudor Nedelcea se înscrie pe unul din primele locuri în cercetarea românească în ceea ce privește completarea acestor goluri din analizele asupra operei lui Mihai Eminescu, aspectelor care fuseseră eludate sau peste care se trecuse în fugă, din varii motive: lipsa cunoașterii unora dintre scrierile lui Mihai Eminescu, tabu-urilor care s-au impus la un moment dat, intereselor de a evidenția unele aspecte și de a trece în plan secund altele și, nu în ultimul rând, faptul că opera poetică a acaparat într-atât de mult cercetători și public deopotrivă, încât însuși acest fapt a fost uneori o piedică în cercetare sau relevarea anumitor probleme.

Nu este posibil, în întinderea articolului de față, să aprofundăm toate aspectele tratate de autor: Eminescu omul, Eminescu economistul, Eminescu istoricul și, tot așa, filozoful, publicistul, naționalistul și patriotul, intransigentul privind moravurile contemporanilor lui și tarele societății în care trăia, atitudinea puterilor occidentale față de România și încă altele, între care multe au atras antipatia anumitor personalități, teama altora, dorința de a scăpa de incomoda lui prezență în presa vremii, unele dintre acestea fiind chiar la originea avatarurilor prin care a trecut și, în ultimă instanță, poate chiar la dispariția sa fizică. Tudor Nedelcea face un act de îndreptățită reverență față de înalta personalitate

a poetului de la Ipotești, dar știi un act necesar pentru cultura generației actuale. Sau măcar a acelora care mai vor să știe despre patrie și despre valorile naționale.

Cartea de față este una a maturității depline și aspectul decurge nu din întinderea volumului, ci din selecția textelor din cuprinsul său și structura pe care autorul o dă lucrării. Este o selecție care sugerează faptul că Tudor Nedelcea a gândit îndelung și și-a dorit acest volum, ca unul care să adune chintesența scrierilor anterioare și să ne lase, în acest fel, un corolar al muncii sale de aproape o viață. În acest fel, cercetătorul și publicistul de vocație reușește, pe de o parte, să reunească între copertele aceluiași volum elemente esențiale din gândirea, din opera și, pe alocuri, din viața lui Mihai Eminescu, iar pe de altă parte să ne pună în contact cu punctele forte ale cercetării sale eminescologice, invitându-ne să aprofundăm prin căutarea și lectura celorlalte cărți. Ar fi poate deja vremea, având în vedere notorietatea și prestigiul de care se bucură Tudor Nedelcea în rândul eminescologilor români, să treacă la editarea unei serii de autor, prin revederea (poate, uneori, combinarea) și publicarea tuturor scrierilor sale despre Eminescu. Ar fi, credem, un demers necesar nu doar pentru prestigiul autorului ci și unul benefic pentru cititor, mai ales dacă avem în vedere faptul că scrierile sale poartă puternic amprenta pe care am mai sugerat-o, a cercetătorului-publicist de vocație, întrunind atât rigurozitatea istoricului și criticului literar destul de scrupulos, cât și acuratețea și eleganța scriiturii, făcând din parcurgerea cărților deopotrivă studiu și lectură agreabilă.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

*George Vulturescu, Daniel Corbu
și Varujan Vosganian*

Eliza Raha

**LUCIAN GRUIA:
POEME PUTREDE**
(Ed. Biscara, București, 2020)

Poeme putrede, o carte de versuri închinată de autorul lor, scriitorul Lucian Gruia, Soției Maria, Fiului Emil cât și Familiei sale și apropiaților de suflet. O parte din poezii sunt scrise de-a lungul deceniilor, publicate și în alte volume ori reviste literare și de cultură, altele se înscriu în imediata actualitate.

De ce "Poeme putrede"? Pentru că autorul consideră aceste fructe ale măiestriei sale poetice trecute în toamna gândirii sale, a intrării într-o fermentație ce va distila forma solidă, proteică într-una a esențelor tari, sublimă în ceea ce poetul numește Adevăr. Iată declarația sa de credință: "În fața Soarelui,/ Biciuit de lumină,/ Prin perdeaua lacrimilor/ Și vâlul lucrurilor,/ privesc Adevărul!// El se întipărește adânc/ În placa fotografică/ A memoriei mele obosite/ Și nici umbra, uitarea,/ Amenințarea, teroarea,/ Buretele îmbibat/ Cu apele morții,/ Nu-l vor putea/ Vreodată șterge.// În fața Soarelui." (Declarație)

Volumul de față este structurat în trei mari capitole: Destinul spart, Poeme putrede și Catedrala cu o mie de turle. Cartea se încheie cu un Poem final.

Poeziile sale par a fi oglinda sfințeniei unor destine, în același timp esențe, metafore ce curg precum versetele unei cântări biblice, fără a eluda paradoxul existențial al dualității (duplicității), adică lupta pe viață și pe moarte dintre seminții, în fond creații ale aceleiași puteri divine: "Nu există poet care să nu spună/ Că Țara sa e Sfântă!// Dar iată cum o Țară Sfântă/Se luptă cu o altă Țară Sfântă,/ Iată Țările Sfinte/ Încând în sânge alte Țări Sfinte,/ Pentru ca să se vadă/ Care Țară e mai Sfântă/ Între Țările Sfinte!" (Țările Sfinte)

Dl. Lucian Gruia ne dăruiește prinosul chinurilor sale creative - o poezie născută din vâl-

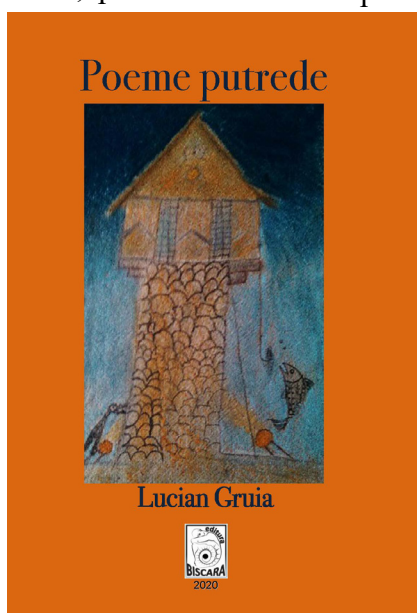
vătaia unei simțiri de puternică intensitate: "Imense prăbușiri/ În canioanele gândului/ Suflul lor dezrădăcinează păduri;/ Zdrențele sufletului meu,/ Fumegând diafan,// Încendiază o clipă/ Indiferența orașului." (Implozie) Poezia sa trebuie citită, interpretată, simțită, adică privită prin prisma ce adună în transparența sa haloul metafizic al unei gândiri rafinate, gândire tradusă într-o formulă expresivă, percutantă. Miraculos, splendoarea cât și pilda poeziei sale derivă dintr-un inefabil al întâmplării oarecare, prezentate laconic: "Destinul frânează brusc,/ Mașina timpului se oprește scrâșnind/ La intersecția maturității cu bătrânețea.// De pe bancheta trecutului, Copilăria năvălește peste noi,/ Aruncându-ne în bezna viitorului,/ Prin parbrizul, aproape imperceptibil,/ Care desparte viața noastră efemeră/ De veșnicia neființei." (Inerție)

Fericirea, ca stare energetică, invizibilă și doar receptată – "Fericirea există,/ Nu e LOC pentru ea!" (Distih) - transcede filozofic, îmbrăcată în exprimări poetice, în același timp parcimonios. Incertitudini, căutări zadarnice traversează poezia sa, precum un "Axis Mundi".

Un capitol care impresionează cititorul este cel al poeziei de dragoste, de o rară sensibilitate, îngemănată cu plâsmuiri de unde erotice - un mănunchi de versuri închinat femeii, ca femeie a visului ridicată pe un soclu al venerației masculine: "Dacă nu voi îngenunchia cinci minute în fața ta,/ Dacă nu te voi ține de mână, patru,/ Dacă nu te

voi îmbrățișa, trei,/ Dacă nu te voi săruta, două,/ Dacă nu mă voi ruga/ Pentru tine, unul,/ Voi deveni/ Un pumn/ De cenușă!" (Dacă).

Poetul, "dresorul cuvintelor", plonjează în adâncurile suferințelor, ale căutărilor, ale absurdului, pentru a le "descătușa din metrice" și a le răstigni pe "crucile albe de hârtie", "torturând mintea care le-a născut". Demersul sisific ce "șlefuieste cuvintele" conferă dimensiune cosmică actului creator: "Hârtia e câine, o aud mârâind,/ În nopțile zbuciumate când încerc/ să fiu dresorul cuvintelor./ Cu jobenul pe cap, stiloul bici,/ le îndemn, le lovesc, le zâmbesc, le ademenesc,/ fac tumbe, ghidușii, le implor -/ dându-le trupul și sângele meu drept hrană -/ să sară

prin cercul de foc al minții/ ce desparte lumina de haos.” (Căinele hârtiei)

Cu ajutorul cuvintelor, împlântate cu rigo-
rozitate și precizie pe albul hârtiei, redimensio-
nează și ordonează interioritățile sufletului său
în versuri parcă de inspirație biblică, conversând
cu cititorul despre titanii artelor - Constantin
Brâncuși, Lucian Blaga – și ”misterele lor nes-
fârșite”, ca ”izvoare ale viitorului”.

Poezia domnului Lucian Gruia este prin ex-
celență un dialog filozofic, meditativ, adesea o
spovedanie a nelămuririlor sale, a plăsmuirilor
și resemnărilor, mai puțin a speranțelor pe care
le-a pierdut ”între cele două lumini”: nașterea și
moartea. Poemul intitulat ”Mama”, închinat
celeia care i-a dăruit lumina vieții, devoalează
concepția poetului despre existență și univers,
totul nefiind altceva decât energie metamorfo-
zabilă dintr-o formă în alta. Iubirea, mister mi-
robolant, unește pentru totdeauna, alină suferin-
țele și efemerele despărțiri. Natura îi rămâne
aliată: ”(...) -Mamă, unde ești?/ Și frunzele po-
milor au început să tremure,/ O pală de vânt îmi
mângâia obrazii/ Și se făcea lumină, tot mai
multă lumină.” (Mama) Interesant mi s-a părut
poemul ”Destin sferic” care preia aceeași temă,
în alt registru poetic și filozofic: ”Încă de la naș-
tere, fiecare om/ Devine captivul unei sfere de
carne/ Cu care Dumnezeu și Diavolul/ Joacă
biliard. (...) În final, jocul rămâne nedecis,/ Dar
pe pajiștea verde/ Nu mai rămâne nici o bilă./
După o duminică de odihnă,/ Partida următoare
poate începe.” (Destin sferic)

Ultimul capitol - III. Catedrala cu o mie de
turse – însumează, unitar, versuri ce curg liturgic
și meditativ, despărțite de titluri, ca un cânt meta-
foric continuu despre viață cu toate ale ei. O ”bi-
blie” a familiei de sânge și de suflet, adică scurte
și candido povestiri despre oameni și firea lor,
mărturisindu-ne despre iluzii, însingurare, căutări
târzii printre amintiri duioase ori ale dorințelor de
odinioară, controlate, aluziv, de autoironie. Peste
acest amalgam de trăiri plutesc un inefabil și o
compasiune ale înțelegerii unui spirit superior.
Metafora catedralei sfărâmate din ruinele căreia
ridică ”biserica mea mică”, conferă mesajul Po-
emului: ”(...) Și m-am întins pe jos să mă odih-
nesc, privind cerul,/ care, după atâtea zile înno-
rate, s-a înseninat./ Și s-a făcut lumină în biserica
mea mică,/ și încotro se ducea lumina,/ biserica
se făcea tot mai mare./ Și au început să vină o
mulțime de oameni, nevoiași/ ori mai bogați, de
toate națiile, de toate vârstele/ și biserica se făcea
tot mai încăpătoare./ Prin turla deschisă a pă-
truns, în dimineața celei de-a/ șaptea zi, un po-
rumbel cu un pai pentru cuib în plisc./ Am surâs
și am adormit.” (Catedrala cu o mie de turle)

Volumul ”Poeme putrede” al domnului Luci-
an Gruia se înscrie drept o carte profund gândită și
simțită, un demers sacerdotal atipic, de amintire și
binecuvântare, dramatic și resemnat, Poetul îm-
brățișând cu aripile sufletului său omenescul trăiri-
lor, sublimite apoi, paradoxal, în versuri, când
expresiv-percutante, când meditative. Ne dăruiește
o lirică inspirată, autentică, temperamentală, cu
sensuri ascunse în metafore subtile ori strigate cu
durere. O carte cu poezii de neuitat.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Constantin Pădureanu, Alexandru Mica,
Ioana Greceanu și Ion Haineș*

Mihai Antonescu

CAVALERII FLORILOR DE CRIN

Poetul aparține lumii unui trecut care refuză să moară tocmai datorită lui. Versurile poetului au iz de mireasmă bizantină și dor strecurat prin sarea lacrimilor alor lui. Poetul mângâie creștetul ierburilor ingenunchind dinaintea cailor în galop, cum și aurul vălurind în pletele frumoasei adormite dintr-un vechi basm valah. El, poetul, este ultima instanță a lumii lui ieri, azi și mâine, amintindu-i la nesfârșit acesteia prin versurile lui că există de-un trăit și de-un murit în fiecare, după cum și de-un înviat, dacă tot ne-a fost promisă învierea.

Versurile poetului Ioan Vintilă Fintîș au frumusețea și măreția cuvântului rostit în adâncul unei rugăciuni bizantine. Ele sunt deopotrivă rodul trăirii în perfectă armonie cu stările de fapt și de sine. Poetul e un cavaler al florilor de crin, rudă prin învecinare și temperament cu Serghei Esenin, Nichita Stănescu, Taras Sevcenco și, uneori adeseori, cu Baudelaire cel veșnic fără somn și odihnă: „M-am întors din cruciadă/ Pe umeri cu o cetate imaginară/ Pe care am să scriu o baladă/ Despre lumea de odinioară/ Am privit apoi în ochiul din apă/ M-am mirat cât sunt de bătrân/ Nu mai era nimeni decât un cal/ Nechezând prin secunde nebun/ O umbră când albă când neagră/ S-a ivit strigând de pe un deal/ Pe unde ai umblat tinere Domn/ Și m-a răpit călare pe un alt cal”.

Volumul de versuri „Poemele nedumerite”, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2021, vine să sublinieze măreția și altitudinea unui poet de o rară frumusețe, cu un timbru aproape unic în poezia contemporană. Aproape unic, în sensul că Ioan Vintilă Fintîș continuă să-și facă auzită vocea în siajul marilor lui înaintași apreciindu-le talentul și valoarea, adăugându-le prin propria-i creație cu asupra de măsură, și neavând aproape nimic

de a face cu moda și modelele poeziei actuale în care toată lumea seamănă cu toată lumea până la paștișă. Ioan Vintilă Fintîș este poetul născut, nu făcut, fiul trubadur din vechi spuneri și balade al unor ecouri venind împreună tocmai din îndepărtatul Sumer chiar: „S-a prăbușit un fulger/ Dincolo de dealul mirat// Îngerul păzitor s-a dezariptat/ A dispărut/ S-a făcut un fel de secundă/ Zidindu-se în alt timp/ Ori într-o altă undă/ Din care din nou/ Ne-am întrupat”. Sau: „Am ingenuncheat și am plâns/ Ne mureau caii în chinge/ Apoi m-am tot îndepărtat din/ Muntele care tot creștea uriaș/ Iar peste noi veșnic trecea/ Același vâslaș”.

Când un poet spune despre un alt poet că este de-o frumusețe nebună, el trebuie crezut pe cuvânt. Ioan Vintilă Fintîș este un poet nebun din dor și din drag de Ea, oricine ar fi ea, câtă vreme îi traversează gândul și slova precum strălucirea unei lame de oțel împrumutată sfârșitului de iarnă la încolțitul timpuriu al ierbii: „Castelele sunt albe claviaturi de ceață/ În parcuri și vitrine lucefieri orbesc/ Mă spală iarna cu mir de-argint pe față/ Când beau sărutul ei împăratesc// Sunt troică beată dorm între sâni tăi/ Alunecând spre vastele siberiei/ În loc de sfârcuri pitici cu zurgălăi/ Rostogolindu-ne la marginea-nvierii”. Iată pentru ce îl iubim pe poetul- nebun

Ioan Vintilă Fintîș! Pe îngerul- nebun, Ioan Vintilă Fintîș: „Luminează-mă cu lumina ta/ Arată-mi calea către împărăție/ A început Duhul Sfânt să ningă/ Slavă ție/ Stau mirat la fereastra iubirii/ Am murit și apoi am înviat/ Lângă slava ta aurită/ De Împărat”.

„Poemele nedumerite” întru nedumerirea unora s-ar putea ivi, fiindcă altfel ele întru valoare și perpetuă adăugire de la un volum la altul se rânduiesc, vorbindu-ne pre limba lor detot dumnezeiască despre unul dintre ultimii cavaleri ai florilor de crin imperial poate, și tocmai de aceea, cu atât mai prețios literaturii contemporane: „Nici noi atunci nu vom mai fi/ Pasăre gri în zbor pasăre gri/ Poate în trupul altcuiva/ Care și el va învia”.

Coperta și ilustrații interioare aparțin excelentului sculptor, pictor și grafician Eugen Petri.

Dan Ionescu

UN PROIECT DE ANVERGURĂ

Lucrarea *Oameni și cărți din Sudul Doljului*, de Rodica Pospai Păvălan (Fundatia-Editura Scrisul Românesc, 2021) face parte dintr-un proiect vast, acum anunțat, ca proiect, dar aflat deja în derulare de câțiva ani, consacrat personalităților literare și culturale din Oltenia, după cum însăși autoarea precizează în *Prefață*: „după ce partea de vest (a Doljului – n. n.) a fost cuprinsă în lucrările *Oameni și cărți din Piemontul Bălăciței* și *Scriitori doljeni și mehedințeni din Piemontul Bălăciței*, aceasta și următoarea vor cuprinde sudul județului, rămânând ca în anii viitori să vină rândul zonei de nord a Doljului, o altă vatră de mare impact în cultura românească, având ca personalități centrale pe Alexandru Macedonski și Marin Sorescu, dar și cu alte zeci de nume, autori de cărți, din toate domeniile”.

Ideea cărții i-a fost inspirată autoarei de propria-i contribuție la monografia *Istorie, cultură și civilizație la Vadul Calafatului*, realizată în 2014 de un colectiv de cercetători, sub coordonarea istoricului Dinică Ciobotea, în care, sub titlul *Efigii din istoria Calafatului*, a prezentat, pe cincizeci de pagini, biografii ale oamenilor de cultură din zonă. Conform proiectului, lucrarea de față, *Oameni și cărți din Sudul Doljului*, este dedicată „aproape tuturor autorilor, din toate timpurile și domeniile”.

Însoțită de o *Bibliografie* consistentă, lucrarea cuprinde o listă de peste șaptezeci de autori, dintre care menționăm pe Gabriel Chifu, Vintilă Horia, Alexandru Amzulescu, Adrian Păunescu,

Ileana Vulpescu, Petre Anghel, G. Șt. Cazacu, Mihail Celarianu, Ion Floricel, Gela Enea, Ion Dianu, Ion Șt. Diaconu, Sina Dănciulescu, Ovidiu Ghidirmic, Toma Grigorie, Georgeta Marinuc, George Popescu, Constantin Preda, Stan Velea, Zoe Verbiceanu, Nicolae Vulovici.

Una dintre valențele studiului o reprezintă rigurozitatea, evidentă în surprinderea amănunțelor biografice sau bibliografice. Traiectul profesional, bine conturat, al fiecăruia dintre autori, apare atât ca un rezultat al evenimentelor biografice, cât și drept marcă a vocației native. Astfel, despre Alexandru Amzulescu, cercetător și folclorist, se afirmă: „A urmat școala primară din localitatea natală, apoi școala secundară la Craiova, în perioada 1930-1938. A devenit student al Facultății de Litere din București, pe care a absolvit-o în anul 1942. În 1968 obține titlul de doctor în filologie al Universității din

București, cu teza *Balada populară din Muscel*, publicată în „Studii de folclor și literatură”. După perioada tulbură și nesigură a războiului, a început să lucreze, în anul 1948, ca profesor suplinitor în București, activitate în care s-a aflat până în anul 1951. A lucrat însă, din anul 1950, și la Institutul de Etnografie și Folclor, unde se va transfera definitiv și unde va rămâne toată viața, devenind unul dintre cei mai apreciați cercetători în domeniul

folclorului”.

Am transcris acest citat, din fișa biobibliografică a personalității care, alfabetic, deschide lucrarea (și va fi singurul, nu am de gând să abuzez în citate) tocmai pentru a evidenția acrităbia cu care autoarea s-a oprit asupra unor etape din viața autorilor incluși în lucrare, deoarece, comparând cu alte surse, am găsit detalii suplimentare, aspecte necuprinse în sursele mai vechi de largă circulație.

Acest tipar de manieră, de concretizare a

datelor semnificative, se menține în dreptul fiecăruia dintre autorii catalogați, instituind a doua calitate a lucrării, anume concizia, chiar în locurile în care, câțiva dintre autorii vizați au tendința evaziunii în propria viață, cu precădere, în etapa adolescenței, când se conjugă, la orizont, nevoia de formare, cu aceea de cunoaștere a complexității vieții.

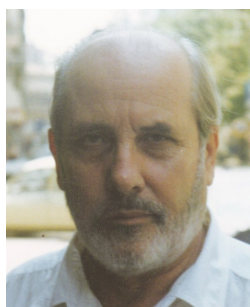
În această carte, Rodica Pospai Păvălan aduce în atenție autori din toate domeniile (și sunt de remarcat, în afară de cel literar, domeniile care privesc folclorul, istoria, arhitectura, medicina etc), ceea ce înseamnă o remarcabilă contribuție la cunoașterea contribuției bibliografice a oamenilor din această zonă, dar așteptăm, cu același interes ca și la lucrările precedente, cartea care va fi dedicată, cu extrase din creație și note critice, scriitorilor, din toate timpurile, validați ca membri în uniunea de breaslă.

Mai remarcăm un singur aspect, privind lu-

crarea în sine, pe spațiul pe care-l avem la dispoziție pentru această cronică și anume actualizarea la maxim posibil a fișelor biobibliografice, existând câteva situații chiar de menționare a unor lucrări apărute la începutul anului în curs.

Și încă unul, referitor la copertă. O imagine de la Mănăstirea Sadova, construită inițial de domnitorul Matei Basarab, cel ce a ctitorit și tipografia de la Govora, sugerează, prin surprinderea unui rest al vechiului zid și o parte din noua biserică, elementul de continuitate culturală, ceea ce, la urma urmei, este și una din ideile de bază ale cărții, ca și ale proiectului care ni se propune.

În concluzie, Rodica Pospai Păvălan are meritul de a se fi gândit la un asemenea proiect, de evidențiere a eforului de dezvoltare a limbii și literaturii române, al scriitorilor nativi olteni, și de a-i grupa în virtutea criteriilor geografic și tautologic.

Ion Haineș

VASILE RĂVESCU SAU JURNALISMUL CA STARE DE VEGHE

Biografia lui Vasile Răvescu este, în fond, biografia unei generații, a unei generații care s-a născut, a crescut și s-a realizat în regimul trecut, care a traversat o epocă dificilă, cu multe interdicții, de la cenzură la libertatea cuvântului din perioada democrației, pe care o trăim în prezent, o generație ajunsă acum la deplina împlinire.

Scriitorul și jurnalistul Vasile Răvescu privește înapoi nu cu mânie, ci cu nostalgie, amintindu-și de anii copilăriei, ai adolescenței și ai tinereții și povestește cu sinceritate, cu umor și ironie "Întâmplări de-o clipă", care au devenit "Amintiri de-o viață", cum frumos își intitulează cartea de curând apărută la Editura Rawex-Coms, București 2020. Cartea este captivantă și se citește cu plăcere ca pe un roman (un bildungsroman), un roman al formării, al devenirii

autorului ca jurnalist, cu toate avatarurile prin care a trecut. "Întâmplările" și "personajele" sunt reale, pe multe le cunoaștem, dar felul în care sunt descrise ni le așază într-o altă lumină.

Peste tot, ochiul proaspăt al jurnalistului descoperă noutăți, unghiuri noi, fapte încărcate de o anume semnificație. Nimic nu este "întâmplător". Povestirile au haz și nu lasă pe nimeni indiferent.

Cartea este o lungă confesiune, în care autorul mărturisește crezul său în viață, destinul său de jurnalist, școlile prin care a trecut, prietenii, locurile și redacțiile, împlinirile și dezamăgirile, el este mereu un optimist, întotdeauna are un "surâs în colțul gurii", este un încrezător în viață și în valorile ei, un învingător. Pentru el, zâmbetul este o mască, o formă de a-și camufla tristețile, rănilor sufletești.

Așadar, născut și crescut la țară, în comuna argeșeană Domnești, copil fiind, care mergea cu vacile și caprele la păscut, autorul își amintește că nu mergea la furat cireșe, precum Nică a lui Ștefan a Petrei, ci la furat mere din grădina școlii sau struguri din grădina vecinei. Încă din primele pagini, el povestește cum a luat "taurul de coarne", pus în situația de a-și decide destinul. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din București, i se oferă o catedră de

limba română în comuna Orbeasca, dar tânărul absolvent ia decizia de a rămâne în București și de a-și găsi un rost în presă. Lucrurile nu au fost simple de la început. Dimpotrivă. După câteva colaborări la ziarul *Scânteia tineretului* (redactor-șef, Nicolae Dragoș), tânărul aspirant la statutul de gazetar a avut șansa de a merge într-o excursie de documentare în Delta Dunării, împreună cu Fănuș Neagu, care i s-a adresat redactorului -șef cu rugămintea de a-l angaja pe "acest puști". ("Pe mine m-a angajat Fănuș Neagu"). Astfel, a devenit corespondent al ziarului pentru regiunea Pitești.

A urmat "Anotimpul uceniciei". Deplasările pentru documentare în diferite localități, cu mașina (ARO) sau cu autostopul. Apoi, mutat la Craiova pe același post de corespondent, asigurând materiale pentru activități culturale, sportive, agricole, prilej cu care i-a cunoscut pe Tudor Gheorge, pe scriitorul și jurnalistul Ilie Purcaru și pe alți gazetari. Tânărul gazetar a avut și dezamăgiri, după publicarea articolului "Delapidarea sentimentelor", în care prezenta cazuri "nerepresentative" pentru intelectualitatea românească! Altădată, autorul e nemulțumit și nedumerit de ce nu i s-a publicat un reportaj, deși era bine documentat și argumentat.

Gazetarul descrie cu plăcere documentarea de pe marile șantiere ale patriei- Vatra Lotrului, Porțile de Fier, (Barajul Dunării), barajul de pe Valea Cernei, barajul de la Vidra. În ciuda tuturor dificultăților, gazetarul e fascinat de măreția și spectaculozitatea construcțiilor, dar are și nostalgia boemei, care avea poezia ei, a prieteniei care s-a legat în acele locuri și în acel timp, a tinereții care își căuta un sens al vieții.

Între timp, a primit un apartament în Râmnicu Vâlcea în care a găzduit colegi de redacție, fotoreporteri, care veneau în documentare în zonă. Printre ei, și cunoscutul reporter și scriitor Ilie Purcaru, exemplu de omenie și respect. "o mână de om, într-un munte de frumusețe umană". De la el, și-a însușit "o lecție adevărată de gazetărie".

Chemat la București, în redacție, la noua secție de cultură de masă, a fost nevoit să-și abandoneze noua locuință, deplasându-se mult timp pe teren în diferite locuri din țară.

Trimis la cursurile postuniversitare de specialitate (cinci ani!), paralel cu achitarea sarcinilor profesionale, Vasile Răvescu (Bebe, cum îi spun prietenii), și-a continuat activitatea cu aceeași pasiune și conștiinciozitate, care au făcut din el un ziarist de certă vocație.

Autorul povestește cu umor (deși întâmplările nu sunt deloc umoristice!) despre revelațiile din redacție, despre aventura procurării vinului de la Jariștea din județul Vrancea, despre cutremurul din 4 martie 1977, despre alte întâmplări, care, cu trecerea timpului, au devenit amintiri de-o viață!

Vasile Răvescu a fost nu numai reporterul

marilor șantire, ci și al locurilor de vacanță, care i-au rămas în memorie și în inimă. El a scris despre turismul pentru tineret, despre Clubul de turism montan de la Bușteni, despre Sinaia și "Cabana schiorilor", despre litoral, despre complexul turistic al tineretului de la Costinești, despre Năvodari și Constanța, despre Mangalia, despre concursurile de frumusețe, despre escapele din Deltă. (*Reporter de vacanță*).

"Adunat de pe drumuri", gazetarul de 33 de ani este foarte discret cu informațiile privind căsătoria și nunta de la Casa Universitarilor. A fost, desigur, o nuntă de vis. Între timp, a primit un apartament în buricul târgului, în cartierul Radu Beller.

Noul redactor-șef al ziarului, Nicolae Dan Fruntelată, i-a propus lui Vasile Răvescu rubrica "Azi", un fel de ziar în miniatură, un ziar în ziar, cu rubrici fixe și de tot felul, cu informații din diverse domenii, pentru care tânărul gazetar a primit cuvinte de laudă de la colegii din presă. (Adrian Păunescu a scris în *Flacăra* că a fost "cea mai bună rubrică de știri din presa română").

Gazetarul Vasile Răvescu este un om cu simțul umorului. Nu întâmplător, el este autorul unor volume ca **Epigrame policrome din perioada portocalie**, Editura RawexComs, 2012, **Umor la patru ace**, RawexComs, 2013, **Un surâs în colțul gurii**, RawexComs, 2014. În cartea despre care scriem, un capitol se cheamă **De la o glumă la alta**, în care povestește despre festivalul național de umor de la Băilești, despre câțiva epigramiști celebri, printre care Giuseppe

Navarra (Pepino), Alexandru Clenciu, Mircea și Ionel Quintus, George Corbu, Ștefan Cazimir, Nicușor Constantinescu și George Zarafu, cu care a avut o relație de prietenie.

O experiență interesantă a avut tânărul gazetar ca proaspăt angajat ca producător-delegat la Casa de filme 5 a Cinematografiei naționale, chemat de prim-vicepreședintele la Consiliul Culturii, acolo unde se făceau afaceri oneroase. Cu regretul că a abandonat ziaristica, omul și-a intrat repede în pâine și, curând, s-a acomodat noii profesii, i-a învățat secretele, și-a format noi și noi prieteni, de data aceasta, personalități ale cinematografiei, actori, regizori, scenariști, operatori, scenografi, pictori, cascadori, critici de film etc. (Sergiu Nicolaescu, Ion Besoiu, Nae Caranfil, Marin Teodorescu, Mihai Opriș, Nicu Girardi, Elisabeta Bostan, Călin Stănculescu, Dumitru Matală, Puși Dinulescu, Ștefan Sileanu, Szobi Cseh, Ovidiu Iuliu Moldovan, Benone Șuvăilă).

După Revoluție, gazetarul se întoarce la prima dragoste (*Înapoi la gazetărie*) Mai întâi, la ziarul *Dimineața*, unde era redactor-șef adjunct (redactor-șef, Mircea Ichim), apoi la *Românul* (redactor-șef Nicolae Dan Frunteletă), apoi la *Rompres* (director Neagu Udroi), ocazie cu care a însoțit o delegație oficială, în frunte cu Președintele Ion Iliescu, în Spania, la Madrid, apoi la *Curentul* (ziar patronat de Sorin

Ovidiu Vântu) până la ieșirea la pensie pe caz de boală, apoi la revista *Balcanii* (redactor-șef Carol Roman), Vasile Răvescu a mai lucrat și după pensionare, mai întâi la TVRInternațional, unde a cunoscut alte personalități marcante ale momentului.

Amintiri frumoase are Vasile Răvescu și despre școala și profesorii de altădată, despre excursiile și călătoriile sale în țară și străinătate, despre întâmplări tragice și comice, despre foștii colegi de facultate, despre revista *Bucureștiul literar și artistic* (director Coman Șova, redactor-șef Florentin Popescu) și cenaclul "Catacomba", al cărui cronicar a fost/este. Peste toate plutește nostalgia amintirii, acel sentiment evocat și de Francois Villon -" Dar unde sunt zăpezile de altădată".

Remarc peste tot talentul de prozator al autorului și plăcerea de a povesti, el chiar precizează undeva că "unele întâmplări s-ar fi pretat pentru literatură", dar, om de o mare modestie, el mărturisește că nu și-a permis să se creadă încă scriitor, deși a publicat, între timp, cărți importante, printre care: **Rime târzii** (2012), **Catrene de serviciu** (2012), **În trecere** (2015), **Ca trenu în trecere** (2016), **Minifabule și ghițori** (2016), **Catrene cătrănite** (2017),.

Vocea ziaristului și scriitorului este inconfundabilă. Să o ascultăm cu atenție!

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Valeriu Matei,
Regretatul Grigorie
Vieru, Acad. Mihai
Cimpoi și Daniel Corbu*

*Rodica Pospai
Păvălan*

SPICUIRI DIN VIAȚA CULTURALĂ CRAIOVEANĂ

Concert Extraordinar de Anul Nou. Vineri, 8 ianuarie 2021, la Filarmonica „Oltenia” a avut loc Concertul Extraordinar de Anul Nou, cu dirijorul Dumitru Cârciumar la pupitrul Orchestrei Simfonice. În program s-au aflat polci și valsuri de Johann Strauss-fiul, Piotr Ilici Ceaikovski, Aram Hacıaturian și Leroy Anderson. Dumitru Cârciumar a absolvit Liceul de Muzică „Ciprian Porumbescu” și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, specializările Dirijat simfonic și Canto academic. Concertul a avut loc cu public în sală, cu limitarea accesului la 120 de persoane și respectarea măsurilor de siguranță medicală.

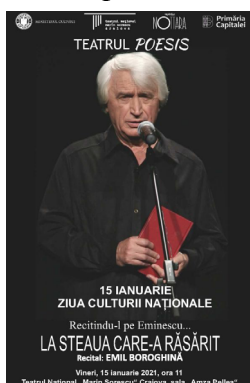

Afișul Concertului
Extraordinar de Anul Nou.

*

Manifestări de Ziua Culturii Naționale.

Vineri 15 ianuarie, de la ora 11.00, la Teatrul Național „Marin Sorescu”, actorul Emil Boroghina, fondator al primului teatru de poezie din România, *Poesis*, a susținut spectacolul „Recitindu-l pe Eminescu. La steaua care-a răsărit”.

Spectacolul s-a bucurat de aprecierea publicului prezent, în condiții de securitate medicală, în sala „Amza Pellea”, tot așa cum, în ultimii ani, a fost apreciat de spectatori din Belgia, China, Germania, Italia, Cehia, Canada, Ungaria,

Grecia, SUA. În aceeași zi, la ora 18.00, la intrarea principală a TNC, a fost proiectat video mesajul Ministrului Culturii, Bogdan Gheorghiu, prilejuit de Ziua culturii naționale și împlinirea a 170 de ani de către teatrul craiovean.

*

Ziua Micii Uniri. Pe 24 ianuarie a fost marcată la Craiova, ca în fiecare an, de depunerea de coroane de flori și rostirea de scurte alocuțiuni la Statuia lui Alexandru Ioan Cuza, din centrul orașului. Menționăm și un eveniment desfășurat la Calafat, cu genericul „Istorie și tradiție”, organizat de Casa de Cultură și Muzeul Satului din Calafat, cu sprijinul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj. Este vorba de vernisarea expoziției cu genericul menționat, la care au participat cu lucrări copii de la Școala Gimnazială Desa, Școala Gimnazială „Constantin Gerotă” Calafat, Liceul Tehnologic „Ștefan Milcu” și Clubul Copiilor Calafat. Picturile și cusăturile tradiționale au fost expuse la Muzeul Satului în perioada 24 – 31 ianuarie 2021 și au putut fi admirate și pe paginile de facebook ale Centrului Creației și Galeriilor Cromatic.

*

Constantin Brâncuși – 145 de ani de la naștere. Cu prilejul Zilei Internaționale Brâncuși (19 februarie, declarată prin Legea nr. 305/2015), la Muzeul de Artă din Craiova, au putut fi văzute, lucrările Orgoliu, Cap de copil, Tors (Coapsa), Sărutul și Domnișoara Pogany, Ecorșeul și Vitelius, alături de un scaun colțar (piesă artizanală realizată de artist în adolescență). Cu același prilej, familia Țuțuianu din Craiova a donat Muzeului de Artă un bust al marelui sculptor, realizat din bronz (pe cheltuiala familiei respective) după un bust realizat în pastă de modelaj de Mihaela Pătrașcu, elevă a lui Brâncuși între anii 1919-1923. Lucrarea va fi amplasată în curtea muzeului.

*

Omagiu lui Tudor Vladimirescu. Pe data de 25 februarie, pentru a marca împlinirea a 200 de ani de la Revoluția din 1821, Institutul de

Cercetări Socio-Umane Craiova, al Academiei Române, a organizat un workshop online, având ca titlu *Tabăra revoluționară de la Țânțăreni din februarie 1821*. Manifestarea științifică a fost coordonată de **prof. univ. dr. Cezar Avram** și **prof. univ. dr. Dinică Ciobotea**. Alături de cei doi distinși istorici, au mai conferențiat prof. dr. Tudor Rățoi, prof. dr. Vladimir Osiac, cercet. șt. III, dr. Gabriel Croitoru, dr. Emilian Cojocaru și cercet. șt. III, dr. Narcisa-Maria Mitu. Au fost organizate vizionări online ale manifestării la Colegiul Național Militar „Tudor Vladimirescu” și Seminarul Teologic „Sfântul Grigorie Teologul” din Craiova, Colegiul Național „Ștefan Odobleja” din Drobeta Turnu Severin și Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu.

*

Marin Sorescu – 85 de ani de la naștere. Dacă anul acesta ar fi fost bisect, în data de 29 februarie Marin Sorescu ar fi împlinit 85 de ani. Cu trei zile mai devreme, vineri 26 februarie, la Teatrul național care îi poartă numele, poetul a fost evocat printr-un eveniment editorial: Editura „Hoffman” a lansat volumele de teatru „Cousin Shakespeare”, traducere de Lidia Vianu &

Adam Sorkin (SUA), respectiv, „Ferestre”, o colecție de eseuri, amintiri, reflecții îngrijită de George Sorescu, fratele scriitorului și Ada Stuparu. A moderat poetul Nicolae Coande.

*

Expoziție în Holul Consiliului Județean. Zeci de lucrări ale elevilor de la Școala Populară de Arte și Meserii „Cornetti” din Craiova au fost expuse, la sfârșitul lunii februarie, în holul Consiliului Județean Dolj. *Expoziția de Arte Vizuale* a reunit cele mai bune lucrări ale cursanților de la secțiile de Grafică, Pictură și Artă Cinematografică ale școlii craiovene, iar elevii Secției externe de artă populară de la Piscu Vechi au participat cu o secțiune dedicată Mărțișorului. Expoziția

a rămas deschisă până pe 2 martie, iar ideea de a folosi holurile generoase ale unor instituții pentru expoziții de artă (după ce o asemenea experiență s-a petrecut în unele supermarketuri) este salutară.

(Notă: Informațiile și fotografiile folosite în acest material provin din participări directe la unele manifestări, discuții cu organizatori și alți participanți la evenimente sau din mediul online).

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Mona Vâlceanu, Florian Copcea,
Nicu Ciobanu (Serbia), Andrei Muraru,
Acad. Mihai Cimpoi și Constantin Pădureanu*

Iolanda Mănescu

HEKTOMERON SAU DESPRE TEATRU ÎN PANDEMIE

Încă o dată, într-o istorie zbuciumată, cu întorsături neașteptate de destin, organismul viu al teatrului a avut de a face cu provocări ce ar fi putut părea insurmontabile. Teatrul Național din Craiova, un teatru care a cunoscut și decăderea și mărirea de-a lungul secolelor, a trecut și trece prin meandrele istoriei croindu-și cu temeritate drumul, neabătut. Chiar și în vremuri de restriște, când și-a încetat activitatea, spiritul său a rămas viu, prin pasiunea actorilor săi care i-au dus mai departe misiunea, până la reluarea activității. Între 1935 și 1942, funcționarea teatrului craiovean a fost chiar întreruptă. Au urmat din nou, în timp, perioade benefice, încărcate de semnificații, una dintre cele mai notabile fiind marcată de prezența reprezentanților promoției numite ulterior promoția de aur, veniți la Craiova în 1956.

Mai târziu, în anii tulburi de după căderea Cortinei de Fier din 1989, Teatrul Național din Craiova a știut să strălucească iar și să dea de veste lumii întregi că, în anii întunecați ai dictaturii, în el se pregăteau și se făureau bijuterii ce aveau să uimească peste tot pe unde teatrul a fost prezent cu spectacolele sale, în ținuturi mai apropiate sau mai depărtate, în perioada fabuloaselor sale turnee internaționale (1990-2000).

A venit apoi, peste ani, urgia ce părea că va întrerupe dramatic cursul evenimentelor în viața teatrului din întreaga lume. Teatrul Național din Craiova se găsea atunci, în martie 2020, în pregătiri finale pentru a desfășura, peste doar o lună, o nouă ediție a Festivalului Internațional Shakespeare. A fost momentul hotărâtor în care, mobilizați de ideea necesității supraviețuirii, oamenii răspunzători de destinele teatrului au trecut rapid la o nouă abordare, impusă de situația mondială a amenințării unei provocări necunoscute până atunci. Teatrul Național din Craiova a fost printre primele instituții care s-au adaptat din mers, au trecut rapid în altă dimensiune, pentru a salva milenara artă a teatrului.

În an aniversar, când Teatrul Național din Craiova urma să celebreze, cu fastul cuvenit, 170 de ani de la înființare, în condițiile vitrege

ale pandemiei ce debuta în 2020, sărbătoarea nu s-a anulat, ci s-a transferat în mediul virtual, manifestându-se printr-o excepțională readucere la viață a spectacolelor memorabile ale teatrului, care au avut astfel șansa să poată fi văzute și revăzute de un număr mult mai mare de spectatori decât ar fi fost posibil în condiții normale. A urmat apoi, în același an, o ediție cu totul altfel a Festivalului Internațional Shakespeare, a cărui vizibilitate a putut crește neașteptat. Este drept că programul a suferit modificări substanțiale dar succesul celei de a XII-a ediții a fost poate mai extins, ajungând la categorii de public care nu avuseseră acces înainte. Astfel, evenimentele proiectate pentru 2020 au avut loc într-un cu totul alt mod decât cel obișnuit. Condițiile impuse de pandemie au dus la efecte mai puțin previzibile. Creativitatea artiștilor a fost pusă la încercare, vorbindu-se chiar de reinventarea teatrului. Au urmat spectacole create special pentru prezentarea prin intermediul platformelor de pe internet, iar inventivitatea artiștilor și-a spus din nou cuvântul. Dacă până acum, de-a lungul timpului, teatrul se mutase în piețe, în spații neconvenționale, în parcuri și chiar în apartamente, de data aceasta teatrul s-a mutat online generând astfel întrebări referitoare la transformarea teatrului într-o formă de artă diferită de cea în care legătura directă actor-spectator era definitorie, existând în prezent o tendință de a se folosi instrumentele cinematografiei pentru a fi integrate metodelor teatrului.

Un experiment deosebit de interesant este în plină desfășurare la Teatrul Național din Craiova. Pe tema extrem de actuală a pandemiei, teatrul craiovean a ales să aducă în atenția spectatorilor o operă literară a secolului al XIV-lea, când, în condiții asemănătoare, de răspândire îngrijorătoare a unei boli mortale, scriitorul italian Giovanni Boccaccio a imaginat un grup de oameni care, strânși într-o vilă din vecinătatea Florenței pentru a se feri de ciuma, spun, timp de zece zile, o sută de povești. Titlul operei literare se referă la cele zece zile, în greacă *deca* însemnând zece. Pe acest model, proiectul teatral derulează, de data aceasta, timp de o sută de zile, poveștile din celebra colecție a lui Boccaccio și, astfel, spectacolele au fost adunate sub numele de Hektomeron, numele venind din grecescul o sută (hekaton). O sută de povești, o sută de țări, o sută de regizori se reunesc, timp de o sută de zile, în proiectul internațional al teatrului craiovean, proiect coordonat de directorul artistic al Naționalului, Vlad

Drăgulescu. Într-un interviu, acesta vorbește chiar despre posibilitatea existenței, în viitor, a Teatrului Internațional Marin Sorescu. Acest proiect este inovator și, în aceeași măsură, complex, la el lucrând o întreagă echipă formată din trei grupuri de regizori tehnici, operatori de sunet, lumini, video, specialiști machiaj și perucherie, subtitrări, mânăuitori decor, recuzită, cabinieri, traducători-interpreți etc. Am putea vorbi despre o adevărată industrie. În prim plan sunt toți actorii teatrului care lucrează cu regizorii invitați de pe toate continentele lumii, împărtaşind împreună crâmpaie din culturile lor, în redarea povestirilor lui Boccaccio, cu trimeri în contemporaneitate, atât din punct de vedere al modalităților de relatare, cât și al mijloacelor artistice folosite, incluzând proiecții video și coloane sonore. Repetițiile au loc online și spectacolele, jucate în limba română, beneficiază de subtitrare în limba engleză. Începând din 15 ianuarie, este prezentat în direct, în fiecare zi, un spectacol solo, de cincisprezece minute, în care actorul redă prin rostire, dans și/sau cântare una dintre povestiri. Ultima povestire este proiectată să se desfășoare pe 24 aprilie, în final având apoi loc „Ziua Hektomeronului”, în care se vor prezenta toate spectacolele, în flux continuu, pe parcursul a 25 de ore. În plus, atât actorii teatru-

lui craiovean, cât și regizorii invitați, își exprimă, folosind rețelele de socializare, păreri și impresiile, pe paginile personale, ale Teatrului Național Craiova sau pe pagina Hektomeron. Vom încheia citând dintr-una din postările actorului George Albert Costea, a cărui prezentare a proiectului dă o imagine plastică și concisă, din interior, a dilemelor, speranțelor și certitudinilor artiștilor implicați în acest proiect al Teatrului Național Craiova, dar și aflați în plină schimbare a percepției teatrului în general:

„#hektomeron este despre storytelling cu mijloace teatrale și audiovizuale, despre lucrul lregizor/regizoare cu lactor/actriță în online, despre dacă ce facem se mai poate numi teatru sau nu, dar și despre poveștile împărtaşite, despre transformarea propriei sufragerii în spațiu de repetiție, despre accesul unor țări "privilegiate" la vaccinuri anti-covid19, despre puterea financiară și logistică (bani și echipamente) a unor țări care să poată face astfel de transmisiuni și care se pot adapta mult mai repede la acest... digital shift.

Când artele performative trec printr-un asemenea impas, creatori - instituții de spectacole - autorități finanțatoare fac ca roțile să meargă în continuare, aducând într-o formă nouă publicul... la teatru”.

CRAIOVA PE HARTA LUMII

Gabriela Boangiu

A XI-A CONFERINȚĂ A REȚELEI DE SOCIOLOGIA ARTEI

Rețeaua de Cercetare a Sociologiei Artei atașată

Asociației de Sociologie Europeană, în colaborare cu Universitatea de Arte din Helsinki și Centrul pentru Politici Culturale CUPORE au organizat A XI-a Conferință Intermediară (Online) cu tematica „Efectele Sociale ale Artei”, în perioada 9-12 martie 2021, cu o pre-conferință pentru doctoranzii din domeniu.

Conferința pune un accent important pe funcția socială și efectele ei în artă. Astăzi, foarte mulți sociologi abordează această problemă, pentru că atât guvernanții, cât și alți finanțatori ai artei doresc să afle dacă investițiile lor produc atât efecte sociale, cât și venit. Sociologii artei pot monitoriza, pot realiza anumite scheme de valorizare a activităților

cultural-artistice, pot propune soluții în ceea ce privește politicile culturale. Totodată, practicile sociale și participative au devenit populare în artă, oferind un subiect atractiv pentru cercetarea sociologică. Aceste practici au devenit importante în comunitate, devenind active în sectoarele social și al sănătății. Tot mai mulți practicieni din științele sociale lucrează în proiecte interdisciplinare cu scopul de a răspunde unor probleme societale folosind arta drept unul dintre principalele mijloace. În acest punct este vital pentru cercetătorii din științele sociale și artă să își reconsidere rolul: sunt ei neutri cercetători de a căror muncă pot beneficia toate părțile interesate, sunt ei implicați în promovarea artei sau asistă pasivi la instrumentalizarea artei, cu bună știință sau nu? Cât sunt de eficiente datele oferite de sociologii artei pentru implementarea unor bune și durabile politici culturale. Ce abordări am aplica dacă am putea alege liber cum să studiem semnificația societală a artei? – acestea au fost principalele interogații la care au încercat să răspundă organizatorii și participanții, conferențarii manifestării științifice prezentă. Din Comitetul științific au făcut parte: Anna Lisa Tota,

Constance DeVereaux, Olga Kolokytha, Christopher Mathieu, Aleksandra Nenko, Dafne Muntanyola Saura, Valerie Visanich and Sari Karttunen. Conferențieri din partea Universității de Artă din Helsinki au fost - Kai Lehtinen, Director al CERADA și Riikka Haapalainen, din partea Universității din Aalto.

Pre-conferința din 8 martie 2021 a fost organizată în cadrul proiectului ArtsEqual Research Initiative 2015-2021, coordonată de Uniarts Helsinki. Discuțiile au debutat cu o prezentare a ideii de cercetare strategică orientată către formulări ale unei politici publice în artă, a conferențiat profesorul *Kai Lehtinen* de la Uniarts Helsinki. A urmat un dialog despre exemplele oferite de Centrul ArtsEqual, după cum urmează:

Pauli Rautiainen (Kalevi Sorsa Foundation): „Cultural Rights Perspective”, *Alexis Kallio* (Griffith University, Australia): „Basic Arts Education, Equality and the Sami Communities”. La secțiunea ArtsEqual and Activism au participat: *Jussi Lehtonen* (Finnish National Theatre) cu comunicarea: „Artist-Researcher as an Activist - Promoting the Status of Immigrant Artists”, *Anu Koskinen* (Uniarts Helsinki) cu Comunicarea „Artist-Researcher Promoting Prison Theatre”, *Tuula Jääskeläinen* (Uniarts Helsinki) cu Comunicarea „Workshops against Hate Speech”. Referitor la tematica „Research Communications & Societal Interaction” a făcut completări *Heta Muurinen* de la Uniarts Helsinki.

În prima zi a Conferinței, discursul de deschidere a fost prezentat de *Kaarlo Hildén*, Rector, University of the Arts Helsinki. Câteva cuvinte de bun venit adresate participanților au fost rostite și de primarul orașului Helsinki - *Jan Vapaavuori*. A urmat o comunicare a cercetătoarei *Laura Beloff*, cu tema: „Art & Science – Socially-engaged?” și un speech al organizatorului *Kai Lehtinen*, director, CERADA, University of the Arts Helsinki, & *Sari Karttunen*, coordinator, ESA Research Network for the Sociology of the Arts. Au contribuit la atmosfera plăcută a conferinței recitalul Duo Ali Saad și *Sanna Salmenkallio*, care prezintă explorează culturile europene și arabe, unde abundența orientală întâlnește minimalismul nordic. Programul lor muical cuprinde note din folclorul arab și influențe pop cu noi aranjamente - *Dreaming of Joy* (Visând la bucurie).

Ziua de 9 martie 2021, a debutat cu un dialog despre „Artă ca act social și politic”, a continuat cu dezbateri despre „Arts and cultural policies”, „Artworks and actions in public spaces”, „Transversal expertises, crossover collaborations”, „Art, capabilities and wellbeing”, „Artistic knowledge – artistic research”, „Artistic processes, material practices and engagement approaches”, „Participatory art projects for social transformation”, „Sociology of literature”, „Societal impacts and sustainability of festivals”, „Corporeal Sociology – Acknowledging class background through corporeal research”. O contribuție importantă a fost realizată de *Eduardo de la Fuente* prin susținerea unei comunicări despre „Attuned to texture: Place Intelligence and the sociology art”. Coordonată de Christopher Mathieu cu *Susanne Janssen* și *Arturo Rodríguez Morató*, secțiunea despre „Viitoarele Proiectele Horizon Europe” a adus în prim plan noile finanțări pentru Innovative Research on the European Cultural Heritage and the Cultural and Creative Industries. Mai multă cercetători au împărtășit din experiența lor ca și coordonatori ai unor proiecte Horizont 2020.

Cea de-a treia zi a conferinței a propus dezbateri despre „Cultural consumption and visitor practices” – secțiunea unde am prezentat „Comunicarea Identity, Cultural Memory and the XIX Century’s Architecture in Craiova city and Bucharest, Romania”. Alte teme abordate au fost: „Critical interventions in urban spaces and rural areas”, „Efforts to improve the accessibility of music education in Finnish music schools”, „Street art and collective memory”, „Presentation and mediation of contemporary art”. Conferința prezentată de *Stephen Duncombe* & *Steve Lambert* - *Making Art Work*, a încununat dialogurile zilei.

Conferința a continuat cu un recital de jazz performat de *Sir. Garrison* de la University of the Arts Helsinki *Sibelius Academy jazz students*, *Sami Leponiemi* (saxophone), *Nathan Francis* (bass) și *Okko Saastamoinen* (percuție).

Conferința a fost un succes, cercetătorii – sociologi ai artei deja privesc spre viitoare acțiuni și evenimente bine organizate.

Aurora Speranța Cernitu

**VALENTINA IRINA
CIOBANU –
MAGIA CULORII**

De un optimism molipsitor, Valentina Irina Ciobanu te cucerește din prima clipă, căci ea se identifică cu bucuria. Atitudinea artistei față de creația sa este onestă. Desenul viguros, stăpânit, îi dă libertatea să aleagă personaje cu trăsături expresive, căci portretul este una dintre temele preferate ale artistei Vali Irina Ciobanu.

În atelierul său întâlnim modelul viu, cum puțini artiști mai procedează astăzi. Ea își respectă creațiile și pânzele și le pregătește în vechi tehnici renașcentiste. Ce o deosebește de alți artiști este tema hărților pictate pe piele, întrebată cum a ajuns la această temă, artista mărturisește: „Am început acum ceva vreme să pictez hărți tematice, datorită unui client care își dorea o piesă specială într-un fumoar. Am început cu istoria ilustrată a tutunului, compusă frumos în jurul unei hărți vechi de la 1600. Foarte mult mi-a plăcut să fac această lucrare. A urmat apoi, alte comenzi, pe diverse teme – istoria medicinei, a farmaciei, a cafelei, a velierelor, sau a automobilelor. Am pictat Delta Dunării și caii din întreaga lume, Harta vinului românesc, istoria skiului. Toate hărțile sunt pictate pe piele preparată chiar de mine, după rețeta renașcentistă inspirată de una din tehnicile lui Leonardo Da Vinci. Unele hărți le prezint întinse pe șasiu și înrămate, altele pe bețe ca o hartă clasică.”

Din diversitatea temelor preferate de artista Valentina Irina Ciobanu putem enumera teme de la seninul cerului la stropul de apă, de la modestia macului la grația magnoliei, remarcabil rămânând libertatea cailor neînșeuăți. Întâlnim semnătura artistei Vali Irina Ciobanu pe numeroase ilustrații de carte și pe etichetele sugestive ale vinului Regno Recaș ale Cramei Recaș până la Apa de „La Fântână România”. Este prietena anotimpurilor, căci în lucrările ei descoperim primăveri în care abundă frumusețea verdelui crud, a cerului senin sau plin de mesajele cumușilor pufoși, care străbat seninul verii, ne întâlnim cu toamna în rodul bogat al merelor întâlni-

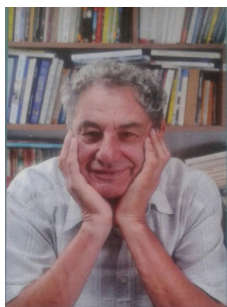
te în naturi statice în care rafinamentul detaliilor mângâie ochiul și sufletul.

Activitatea plastică a pictoriței Vali Irina Ciobanu este impresionantă, căci neobosită în căutările ei artistice, străbate spațiul și timpul, creând cu ușurință o diversitate de teme. Să picteze apa nu este ușor, dar Vali Irina Ciobanu poate. A dovedit aceasta într-o recentă expoziție, al cărei titlu este „Despre apă la feminin”. „O clipă cu Vali Irina Ciobanu aduce magie și eternitate prezentului. În atelierul ei fiecare tablou spune o poveste” este mărturisirea pe care o face una dintre cele mai recente colecționare a sa. Executate în tehnici complexe, de la acuarelă la uleiuri, lucrările artistei Valentina Irina Ciobanu dăruiesc privitorului șansa de a se bucura de libertatea supremă a contemplării fără restricții, fără prejudecăți. Lucrările sale rămân un dar în galeria sufletului, privitorului, îmbogățindu-l.

Activitatea sa artistică este coplesitoare, zeci de expoziții personale, de grup, participări la tabere de creație, precum și la prestigioase expoziții în afara țării. Iată doar câteva exemple dintr-o multitudine de expoziții pe care artista le-a împlinit de-a lungul timpului: 2019 - "Celest, Marin, Teluric" - Qreator, București. 2. 2019 - "Solstițiu de Vară" / Summer solstice, Galeria 2 Art, București; 2017 - "Visual histories all around the World-From map to art", Renaissance Art Gallery, București; "De dragoste, mai ales" / Love, especially, Milu Cafe, București; "Istoriile vizuale în jurul lumii- de la hartă la artă" / Visual histories all around the World-From map to art, Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi / National Museum of Maps and Old Books, București; "Un altfel de zbor" Another kind of flight, Galeria Atelier, București; . 2006 - "Triptice de Aprilie" / April Triptych, Galeria Orizont M, București; 2017 "Arta Prieteniei" / The art of friendship Galeria Eri Criss Art, București; 2020 - "Be pArt", Roma, Italia.

Pentru iubitorii de artă care vor să cunoască mai multe despre lucrările artistei Vali Irina Ciobanu, îi invit să viziteze site-ul www.vicart.ro sau pentru cei din București, lăsăm aici adresa atelierului: Strada Ion Campineanu, nr. 27,, scara A, Ap. 17, sector 1, București, cu o programare în prealabil la e-mail-ul: valiirinaciobanu@gmail.com.

Dumitru Duță

ÎNCORNORAȚI CELEBRI (PARTEA A II-A)

Multă lume nu-l cunoaște decât după nume și din cauza dictonului: Sărac ca **Iov**.

Cartea lui Iov este o istorie emoționantă în care se amestecă disperarea, revolta, plânsul, suferința cauzată de un dumnezeu crud și capricios. El și-a pierdut cei șapte fii și trei fiice, apoi și-a pierdut casa, 7000 de oi, 3000 cămile, 500 perechi de boi, 5000 măgari, numeroși slujitori și sclavi. În plus a fost lovit de un ulcer malign din cap până în tălpile picioarelor, tot corpul lui fiind numai bube și puroi. Toate acestea pentru că Satana i-a spus Domnului: Iov te blestemă, iar Domnul a reținut denunțul Satanei acoperindu-l de bube pe nenorocitul de Iov.

- În această situație, ce a făcut madam Iov, ce a devenit ea?

Reținem de la Iov lamentațiile sale: Răsuflarea mea e odioasă, urât mirositoare femeii mele. Boala de piele este dezgustătoare, chiar și pentru un dermatolog, iar răsuflarea lui exaltă miros de hoit. În aceste condiții, doamna Iov avea dreptul să beneficieze de circumstanțe atenuante.

Într-un limbaj mai liber, constatăm că mitologia antică e la fel de frumoasă ca și Sfintele Scrieri.

Amorul are un loc important, amorul fizic, inspirat din natură, plastic, poetic.

Cei 4000 de zei, zeițe și semizeii duceau o viață care nu întotdeauna se bucura de respectul muritorilor simpli. În ciuda celor spuse de filozofi, de moraliști și poeți, nemuritorii greci și romani își trăiau viața în voluptate fizică, pigmentată de viol, incest, adulter, etc.

Trebuie să începem cu **Jupiter (Zeus)**, căsătorit cu zeița Justiției căreia îi făcu 3 fete: Cinstea, Legea și Pacea. În locul zeițelor, Jupiter prefera simple muritoare pe care apoi le schimba în animale, arbori, stânci, ca să se debaraseze complet de ele. O situație similară are Antiope, prințesă greacă abandonată de amant, blestemată de tată, persecutată de unchi. Din cauza unei existențe lamentabile, Antiope înnebunește.

Cum o fi rezistat madam Jupiter (Junona, Hera) atâtor dovezi de infidelitate produse de

soțul ei, care din când în când se prefăcea în faun, în barză, în taur, etc pentru a seduce pe frumoasele timpului?

Zeița a căsătoriilor și fidelității conjugale, Junona a recurs probabil la represalii, având feblețe pentru bărbații puternici, de talie mare, giganți.

Extremele se atrag!

Fierarul **Vulcan (Hefaistos, la greci)** trudea din greu în atelierul lui din muntele Etna, când primește vizita tatălui care-i propune o altă viață, alături cu frumoasa Venus (Venera, Afrodita, la greci).

- Eu sunt urât, șchiop, cocoșat și murdar. Cărei femei i-ar plăcea de mine?

- Celei mai frumoase dintre zeițe, îi replică tatăl.

Astfel avu loc unirea dintre zeița Dragostei și zeul Războiului, o legătură naturală, dacă te gândești că războiul înseamnă moarte și dragostea înseamnă viață.

D-na Vulcan a avut numeroși amanți și conduită cu adevărat modernă. Iubitul ei era frumosul și gloriosul Mars (Ares, la greci), iar ca soț pe bogatul și generosul Vulcan.

Hercule a preferat un timp drumul virtuții în locul voluptății. Hercule un binefăcător, un apărător al ordinii, al justiției, un erou, un martir, intră el însuși în ițele amorului?

Cât a fost copil Hercule era hrănit la sân de Junona, al cărei lapte era atât de bun, încât dintr-o singură picătură s-a făcut Calea Lactee.

Când a crescut, Hercule a avut o existență tumultoasă, cu mii de aventuri feminine. Hercule a omorât leul din Nemeia, a gătit hidra din Lerna, a îngrijit grajdurile lui Augias. Dar cea mai grozavă aventură a fost aceea că în noaptea nunții s-a culcat cu 50 de fecioare și pe care le-a luat de neveste. Cum să crezi că cele 50 vor fi rămas fidele acestui soț, șef de asociație? Înainte de asta, ele au vărsat mii de lacrimi hotărând să se răzbune: nu cu revolverul, nu cu vitriol, cu otravă sau cuțit, ci cu...

Ca să scape de el, se recurge la tunica lui Nessus, udată cu sânge amestecat cu otravă. Dalila îi înghesuie lui Hercule tunica pe cap, zicându-i că vremea s-a răcit, să nu se îmbolnăvească. Abia urmă sfatul ei și începu să urle ca din gură de șarpe că îl arde tot corpul. Hercule care a ucis pe cei mai îngrozitori monștri, ce putea el să facă împotriva unei femei îndrăgostite și nebună de gelozie?

Iată un pericol și mai mare...

Oare povestirile mitologice nu sunt decât niște povești inspirate din imaginație, din fantezie?

Cei vechi credeau în aceste povești, deoarece pentru ei existau zeii la modul real, aveau corp material, mâncau, beau, practicau dragostea fizică, etc. Uneori, zeii coborau din Olimpul situat pe vârful unui munte, amestecându-se cu familiaritate în viața simplilor muritori.

Păgânismul era o religie bună, liniștitoare pentru că nu amenința pe oameni cu focul veșnic, cu infernul, cu diavoli. Falșii filozofi insinuai că zeii nu erau persoane, ci simboluri, erau idei, nori, păreri, etc. Cei mai credincioși dintre greci tratau pe Zeus(Jupiter) și anturajul lui ca fiind cu totul adevărat. În evul mediu, când credința era foarte vie, portalurile catedralelor erau împodobite cu sculpturi ce reprezentau pe cele mai sfinte personaje închipuite, de un realism debordant. Astfel, totul trăia și întreținea viața religioasă, dacă ne gândim la faptul că mai ales femeile aveau nevoie de idoli.

Artiștii (pictorii și sculptorii) iubesc ceea ce foarfeca sau penelul lor produce.

Pygmalion merse până acolo încât se îndrăgostește de Galatea, pe care o sculptează din fildeș în mărime naturală. Dacă un om cu mintea întreagă s-ar îndrăgosti de o femeie din fildeș, acesta și-ar spune: Ea este o femeie frumoasă și așa va fi întotdeauna; nu flecărește, nu mă contrazice, nu-mi reproșează că nu o scot din casă, nu se plânge(chiar dacă e goală) și apoi calitatea supremă: cât voi trăi, ea îmi va fi fidelă.

Pygmalion roagă fierbinte pe Venus să dea suflet Sculpturii sale ca aceasta să devină o femeie vie și să aibă tot ce el nu a putut sa-i ofere: o inimă. Zeița dragostei nu respinse ruga lui Pygmalion, neavând decât un singur cuvânt a-i spune: Iubește! și miracolul s-a împlinit.

Galatea se mișcă, surâde, iar fildeșul corpului ei se transformă în carne, palpită, miroase a trandafiri, e caldă. Pe scurt, marele sculptor Pygmalion devine rapid un mare înșelat.

- Galatea nu ți-a cerut nimic, nici măcar viață. Acum tu nu ai decât ce meriți, imbecilule!

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Horia Gârbea, Spiridon Popescu
și Cristian George Brebenel*

JEFFREY ARCHER- ABSURD LA VEDERE

Stăteau toți patru în jurul mesei și se uitau la coș.

Cine este destinatarul? a întrebat comandantul

William a citit textul scris de mână de pe etichetă. *La Mulți Ani Comandante Hawksby!*

- Mai bine l-ai deschide, Detectiv Warwick, a spus Hawk, lăsându-se pe spate, pe spătarul scaunului.

William s-a ridicat în picioare, a desfăcut cele două curele de piele și a ridicat capacul uriașului coș de răchită care era ambalat în ceea ce tatăl lui ar fi numit *bunăciune*.

- În mod sigur, cineva ne apreciază, a spus Comandantul Detectiv Lamont, scoțând o sticlă de Scotch din coș, încântat să consate că era un Black Label.

- Și ne cunoaște, de asemenea, slăbiciunile, a spus comandantul, în timp ce scotea din coș o cutie de trabucuri Montecristo și o pune pe masă, în fața lui. E rândul tău, Detectiv Roycroft, a adăugat el, învărtind între degete unul din trabucurile cubaneze.

Jackie a desfăcut fără grabă ambalajul altul pachet pentru a descoperi un borcan de *foie gras*, un lux mai presus de salariul ei.

- Și în cele din urmă, Detectiv Warwick, a spus comandantul.

William a cotrobăit cu mâna prin coș până a dat de o sticlă de ulei de măsline din Umbria, despre care știa că-l era preferatul lui Beth. Era pe punctual să se așeze, când a observat un plic micuț, în coș. Îi era adresat Comandantului Hawksby – Consilier al Reginei - și se specifica Personal. I l-a dat șefului.

Hawksby a deschis plicul prin rupere și a extras o carte de vizită cu un text scris de mână pe ea. Figura lui nu avea nicio expresie, cu toate că nota nesemnată nu putea fi mai clară. *Să fii mai norocos data viitoare.*

După ce cartea de vizită a făcut înconjurul mesei, zâmbetele s-au transformat în încruntare și cadourile recent dobândite au fost puse repede înapoi în coș.

- Știți ce înrăutățește mai tare situația? a întrebat comandantul. Chiar este ziua mea.

- Și asta nu e tot, a spus William, care le-a povestit apoi despre conversația lui cu Miles Faulkner, la Fitzmolean, după dezvelirea picturii lui Rubens, Coborârea lui Cristos de pe Cruce.

- Dar, dacă Rubens-ul e fals, a spus Lamont, de ce nu-l arestăm pe Faulkner și nu-l trimitem înapoi la Old Batley, iar Domnul Justice Nourse va șterge cuvântul *suspendat* din sentința lui și-l va închide pentru următorii patru ani.

- Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, a spus Hawksby, dar, dacă se dovedește că pictura este originalul, Faulkner și-ar fi bătut joc de noi a doua oară și, aceasta, în cele mai publice zone.

William a fost luat prin surprindere de următoarea întrebare a comandantului.

- Ai prevenit-o pe logodnica ta că Rubens-ul ar putea fi un fals?

- Nu, sir. M-am gândit să nu-i spun nimic lui Beth până nu decideți ce directive va lua acțiunea noastră.

- Bun. Hai să continuăm așa. Asta ne dă puțin mai mult timp să ne gândim care trebuie să fie următoarea noastră mișcare, pentru că trebuie să începem să gândim ca Faulkner, dacă urmărim să-l doborâm vreodată pe blestematul ăsta. Acuma, luați chestia asta din fața mea, a cerut el, arătând spre coș. Dar nu înainte de a căuta ceva amprente – nu că m-aș aștepta ca expertul nostru să găsească și altele decât pe ale noastre și, posibil, pe ale vânzătorilor ăloro nevinovați de la Harrods.

William a luat de pe masă coșul de nuiele și l-a dus în camera alăturată, unde a întrebat-o pe Angela, secretara comandantului, dac-ar vrea să-l trimită la D705, pentru luarea amprentelor. N-a putut să nu remarce că Angela a fost puțin dezamăgită. *Speram să capăt sosul de merișor*, a recunoscut ea. Când, după câteva minute, s-a întors în biroul șefului, a fost uluit să găsească restul echipei bătând în masă cu palmele.

- Ia loc, Detectiv Sergent Warwick, a spus comandantul.

- Coristul a rămas fără glas, a spus Lamont.

- Nu va dura mult, a promis Jackie și au izbucnit toți în râs.

- Vrei s-auzi vestea bună sau pe cea rea? a întrebat comandantul, odată ce s-au așezat.

- Vestea bună, a spus Detectiv Inspector Lamont, pentru că nu vă veți bucura de cel mai recent raport al meu despre traficantii de diamante.

- Lasă-mă să ghicesc, a spus Hawksby. Te-au văzut venind și au fugit cu toții.

- Mă tem că e mai rău de-atât. Nici măcar nu s-au arătat și nici nu au expediat diamantele. Mi-am petrecut o seară întreagă împreună cu oamenii mei înarmați până în dinți, supraveghind marea. Așa că chiar spune-mi vestea bună, sir.

- După cum știți cu toții, Detectiv Warwick și-a luat examenul de sergent, în ciuda faptului că lovise protestarii anti arme nucleare în...

- N-am făcut niciodată așa ceva, a protestat William. Pur și simplu, i-am cerut politicos să se calmeze.

- Lucru pe care examinatorul l-a acceptat fără rezerve, Asta este reputația coristului dumneavoastră.

- Deci care este vestea proastă? a întrebat William.

- În noul tău rol de sergent detectiv, ai fost transferat la brigada anti-drog.

- Mai bine tu, decât mine, a spus Lamont cu un suspin de ușurare.

- Cu toate acestea, a continuat comandantul, comisarul, în înțelepciunea sa, a simțit că o echipă câștigătoare nu trebuie distrămată, așa că voi doi vă veți alătura lui ca parte a unei brigăzi de elită, pe întâi ale lunii.

- Eu demisionez, a spus Lamont și a sărit în picioare, simulând protestul.

- Nu prea cred, Bruce. Nu mai ai decât 18 luni până la pensionare și, ca șef al noii unități, vei fi promovat detectiv superintendent.

Acest anunț a declanșat o nouă erupție de bătaie entuziaste de palme pe blatul mesei.

Versiune în limba română de Ana Andreescu

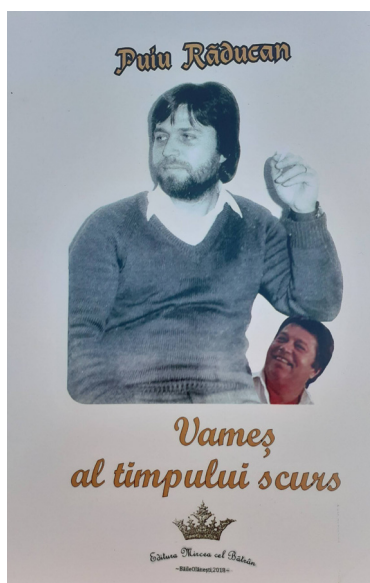
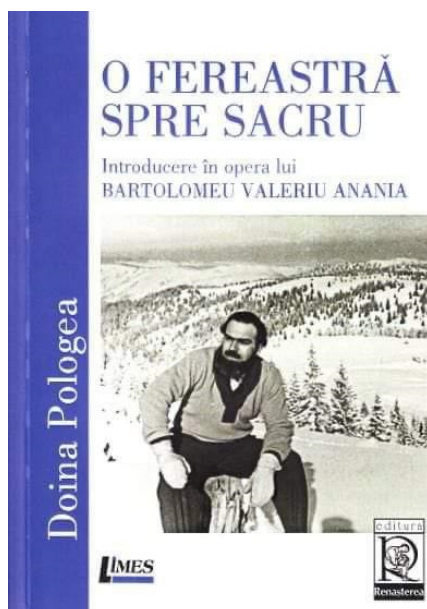
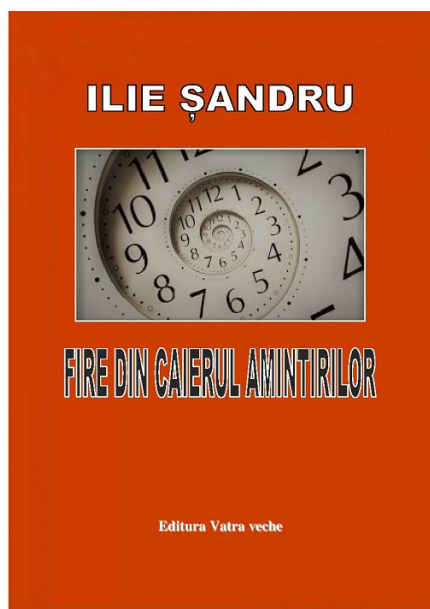
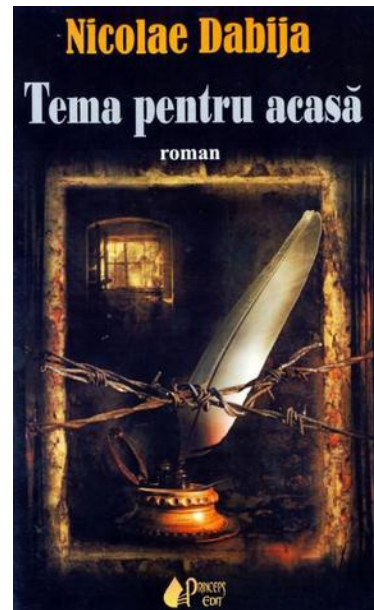
O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

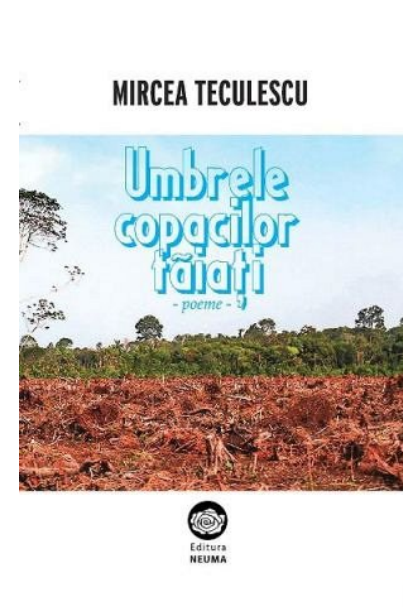
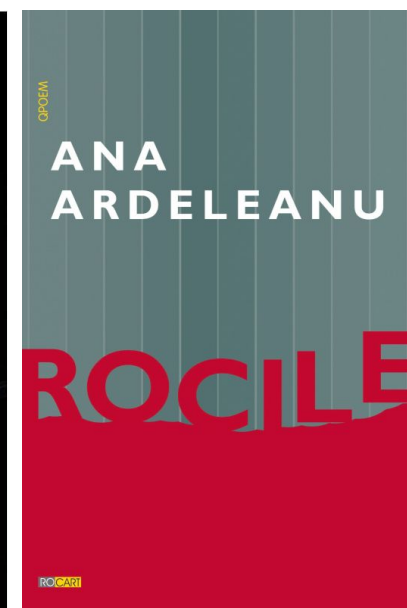
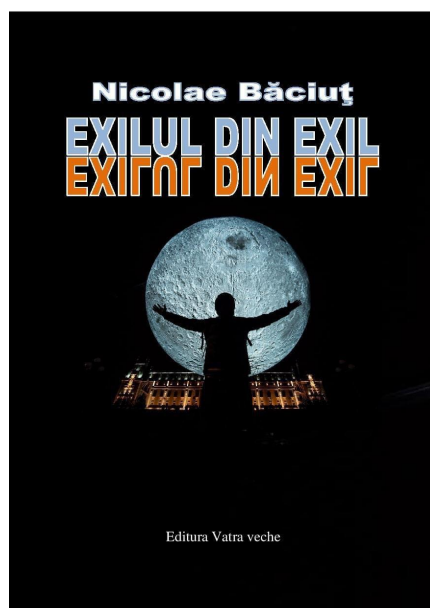
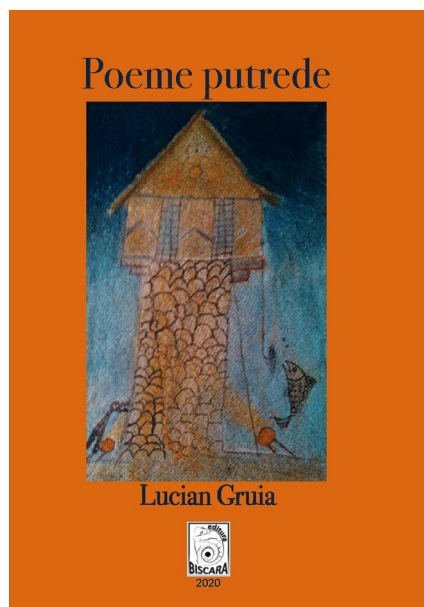
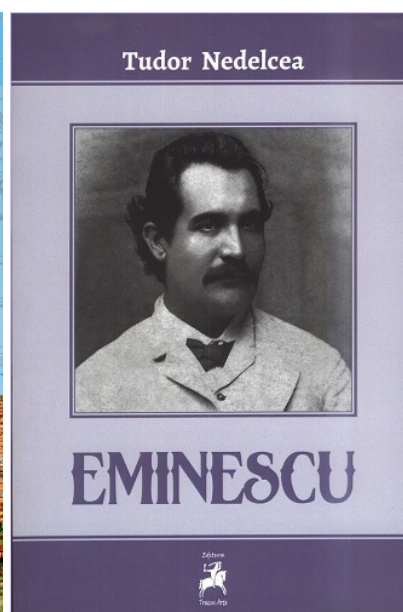
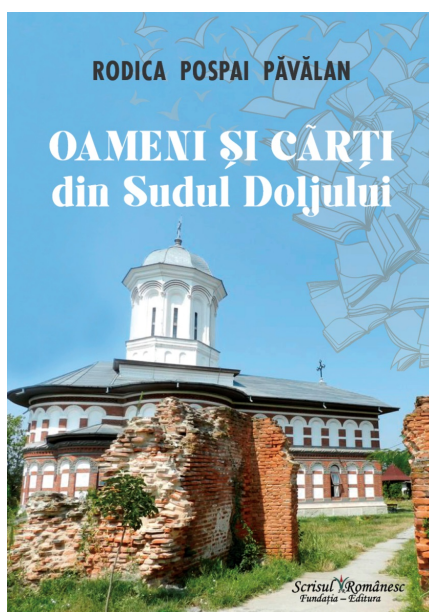
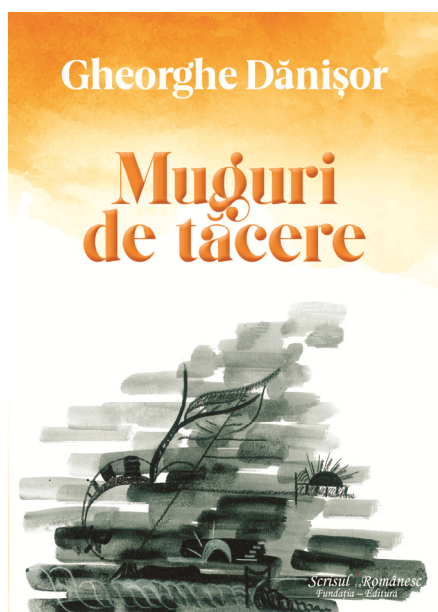

Romeo Ioan Roșianu și Călin Vlasie

Horia Zilieru și Daniel Corbu

CUPRINS

ESEU

Gelu Negrea

Mitologia Țăranului Român / 3

Victor Martin

Condiția intelectualului / 5

EVOCARE

Livia Ciupercă

Domnului Tudor- sfântă închinare! / 8

Simona Aretzu

Jurnal de stări / 9

POESIS

Gheorghe Mihail

Păsărea albă / 10

Karmic, îmbrățișați și măcinați de îndoieli / 11

Iisus trecând de pe o stea pe altă stea / 11

În galaxia răsfirată care încă doarme / 11

Știu că șarpele ne va tăia calea / 11

În vecii vecilor în unul / 12

Gheorghe Dănișor

Căutare de sine / 12

Lucrare divină / 12

Sever Negrescu

Rugăciune I / 13

Timpuri / 13

Paștile / 13

Crez / 13

Plânsul ca virus / 13

Victor Martin

Colecționarul de falsuri / 14

Singur la coadă / 14

Trecea poetul / 14

Zidule! / 15

Dumitru Andreca

licăriri / 15

hieroglifice / 15

întoarcerea / 15

la Troia / 15

lacrima / 16

orice lacrimă îngreunează zborul / 16

Felix Sima

Când am venit la Casa Arsă / 16

În patu-n care am crescut / 16

Lemnul moare mâine, zidul nu rezistă / 17

S-au copt atâtea între noi / 17

Țărâit de greieri într-o oală spartă... / 17

Nicolae Firuleasa

Măinile / 17

Să Îi spui umbrei tale / 17

Petruș Andrei

Constantin Brâncuși / 18

„Centrul și periferia” / 19

la periferie... / 19

Mihai Măceș

... amurgul ca o umbră tristă / 19

... tăcem iubito eu de teamă / 19

... Cerul despicat precum o apă / 19

... arde-n câmpie un plop / 20

... fui scribul doamnă precum știi / 20

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 20

PROZĂ

Ștefan Mitroi

Atunci când iarba ofta / 21

Colindători de primăvară / 21

Flori de măr / 22

Florentin Popescu

Suferințele domnului Teo Schimnicu în vremuri de pandemie / 22

George Geafir

Monument ridicat prostiei / 25

Teodor Oancă

Profesorul de geografie / 26

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 27

Ion. R. Popa

Cinstirea Eroilor luptei pentru Independența și Întregirea Neamului în comuna Seaca de Pădure / 28

LECTOR

Monica Grosu

Un album memorialistic atipic / 30

Paul Aretzu

Moralitatea este o condiție indispensabilă a esteticului / 32

Mihaela Albu

Patria din poezie / 35

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 36

Ana Dobre

Vameș al timpului scurs, paznic al celui rămas... / 37

Mircea Pospai

O carte a deplinei maturități creatoare / 38

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 39

Eliza Roha

Lucian Gruia: *Poeme Putrede* / 40

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 41

Mihai Antonescu

Cavalerii florilor de crin / 42

Dan Ionescu

Un proiect de anvergură / 43

Ion Haineș

Vasile Răvescu sau jurnalismul ca stare de veghe / 44

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 46

MOMENTE MEMORABILE / 47

Rodica Pospai Păvălan

Spicuri din viața culturală craioveană / 47

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 48

MANIFESTĂRI PRESTIGIOASE

Iolanda Mănescu

Hektomeron sau despre teatru în pandemie / 49

CRAIOVA PE HARTA LUMII

Gabriela Boangiu

A XI-a Conferință a Rețelei de Sociologia Artei / 50

CRONICĂ PLASTICĂ

Aurora Speranța Cernitu

Valentina Irina Ciobanu – Magia culorii / 52

SEMNAL

Dumitru Duță

Încornorați celebri (Partea a II-a) / 53

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 54

TRADUCERI LITERARE

Ana Andreescu

Jeffrey Archer- Absurd la vedere /55

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 56

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

CUPRINS / 58

Revista apare trimestrial.

Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerotează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 31 august 2021